

SVUN HECHOS

*JA' LI' TS'IBABIL TI C'U X'ELAN IYALIC A'YUC
SC'OPLAL CAJVALTIC JESUS TI APOXTOLETIQUE*

Ja' li' yaloj ti iyal ti Jesuse ti ta stac tal ti Ch'ul Espíritue

1 ¹Teófilo, ti vun lajts'ibabe ta ba'yie, vo'on li Lucasone, lacaibe xa ti c'usitic ispas ti Jesuse, ti c'u x'elan ichanubtasvan ti c'alal li' to'ox ta sba balamile. ²Lavie yan xa o c'usi chacalbe. C'alal mu to'ox la chbat ta vinajel ti Jesuse, ip'ijubtasat la yu'un ti Ch'ul Espíritue, i'albatic la comel mantal li apoxtoletique. ³C'alal cha'cuxiem xa'oxe, iyilulanic to la cha'vinic c'ac'al. Más to la i'albatic c'u x'elan ta spasvan ta mantal ti Riox. Ja' la isna'ic o ti cha'cuxieme.

⁴C'alal xchi'uquic to'ox la ti Jesuse —Mu to me xaloq'uic ech'el li' ta Jerusalene. Malaic ti Ch'ul Espíritue ti yaloj onox ti Jtotic Riox ta vinajele ti chacac'beic chac c'u cha'al lacaibeic onoxe. ⁵Ti Juane layac'be avich'ic vo'. Li vo'one po'ot xa xacac'beic ti Ch'ul Espíritue —x'utatic la comel.

Ja' li' yaloj ti ibat ta vinajel ti Jesuse

⁶C'alal tsobolic to'ox la xchi'uquic ti Jesuse —Cajval, ¿mi ista xa yora noxtoc ti li' xa no'ox chloc' preserente ta jlumaltique? ¿Mi vo'ot xa cha'och? —xutatic la.

⁷—Mu acuentaicuc c'usi ora. Stuc no'ox sna'oj ti Jtotic Riox yu'un ja' scuentainoj scotol. ⁸Ti c'alal xtal xchi'inoxuc ti Ch'ul Espíritue, ja' ta stsatsubtas avo'onic. Chavalic a'yuc c'usi caloj li' ta jteclum Jerusalene, xchi'uc li' ta estado Judeae, xchi'uc ta estado Samaria, xchi'uc ta sjunlej balamil —x'utatic la comel yu'un ti Jesuse.

⁹Ti c'alal laj yal yech ti Jesuse, ja'o la imuy ta vinajel. Li apoxtoletique iyilic la imuy. Imac la ta toc, ich'ay la ta satic. ¹⁰Ti c'alal sq'uelojic muyel vinajel yo' bu imuy ti Jesuse, ja'o la iyilic tey va'ajtic cha'vo' anjel ta sts'elic, co'ol la xchi'uc vinic yilel. Sac la sc'u' xcha'va'alic.

¹¹—Jgalileaetic, ¿c'u yu'un chaq'uelic li vinajele? Ti c'u x'elan imuy li Jesuse, ja' no'ox yech ta xcha'sut tal —x'utatic la yu'un ti anjeletique.

Ja' li' yaloj ti ist'ujbeic sq'uemexol ti Judase

¹²Teic ox la ta vits Olivotic ti c'alal imuy ta vinajel ti Jesuse. Li vits Olivotique nopol xil sba xchi'uc Jerusalén. Ja' no'ox yech snamal chac c'u cha'al snamal chanavic ta sc'ac'alil ta xcuxic li j'israelétique. Li apoxtoletique isutic la ta Jerusalén. ¹³Ti c'alal ic'otique, imuyic la ta xcha'cojol jolna yo' bu xch'amunojique. Ja'ic li Pedro, xchi'uc li

Jacoboe, xchi'uc li Juane, xchi'uc li Andrese, xchi'uc li Felipee, xchi'uc li Tomase, xchi'uc li Bartolomee, xchi'uc li Mateoe, xchi'uc li otro jun Jacoboe li screm Alfeoe, xchi'uc li Simone ti ochem to'ox ta partido jzeloteetique, xchi'uc li Judas yits'in Jacoboe.¹⁴ Tey la tsobol o scotolic, co'ol la isc'oponic Riox jujun c'ac'al. Tey la xchi'uquic jayvo' antsetic. Tey la xchi'uquic noxtoc ti María sme' Jesuse, xchi'uc yits'intac ti Jesuse.

¹⁵ Ti c'alal tey tsobolic uc ti yane ti yich'ojic ta muc' ti Cajvaltic Jesucristo uque, ja'o la isva'an sba ta o'lol li Pedro. Oy nan ciento veinteuc ti tey tsobolique.

¹⁶ —Jchi'iltactic, viniquetic, antsetic, ic'ot onox ti c'usi ts'ibabil ta sc'op Riox ti ta más vo'nee ti c'alal ich'amunbat ye yu'un Ch'ul Espíritu ti Davide. Ja' iyal ti c'usi ispas xa ti Judase, ja' ti iyic' ech'el ti much'utic ixchuquic ti Jesuse.¹⁷ Ti Judase co'ol to'ox yajchanc'opoticotic ti Jesuse. Ti ta alele, chal a'yuc uc ti c'usi iyal ti Jesuse —xi la li Pedro.

¹⁸ Ti Judase itojat la ti iyac' entrucal ti Jesuse. Ts'acal to ba la sutes ti stojole, ismanic o la osil. Ti Judase ba la sjoc'an sba chamuc yo' bu ti osil ismanique. Ja' no'ox la ti muc tey joc'ol icom chac c'u cha'al isnope. Ip'aj la, ts'ucul la ic'ot. Toj la loq'uel sbiquil.¹⁹ Iya'iic la ti much'utic tey nacal ta Jerusalene, Aceldama la isbiin ti osile. Li Aceldamae "Ch'ich' Lum", xi smelol.

²⁰ Iyal la noxtoc li Pedro:

—Ts'ibabil onox ta svunal jq'uevujtic:

Mu me much'u xba nacluc teyo'e,
xi ts'ibabil. Ts'ibabil noxtoc ti yan o much'u chich' li yabtel Judase.

²¹⁻²² 'Yech'o un persa ta jt'ujbeti sq'uemexol. Ja' ta jt'ujtic junuc li much'utic li' onox jchi'uctique, ti scotol c'ac'al co'ol ijchi'inticotic ta xanvil ti Cajvaltic Jesuse, yo' co'ol xcalticotic ti icha'cuxi ti Jesuse. Ja' ta jt'ujtic junuc li much'utic co'ol iquilticotic i'ac'bat yich' vo' yu'un Juan ti Jesuse c'alal to ti ibat ta vinajele —xi la li Pedro.

²³ Ist'ujic la cha'vo'. Ti june José Barsabás la sbi. Justo la sbi noxtoc. Ti june Matías la sbi. ²⁴⁻²⁵ Ti c'alal laj st'ujique, isc'oponic la Riox.

—Cajval, vo'ot avilojbe yo'on li crixchanoetique. Li cha'vo' li'i ac'o quilticotic much'u junucal ti at'ujope, yu'un ta x'och ta avaj'apoxtol uc. Ja' ta x'och ta sq'uemexol ti Judase. Ti Judase ich'ay yu'un isa' smul, yech'o ti ba yich' castico ta sbatel osile —xiic la ti c'alal isc'oponic Rioxe.

²⁶ Lic la tajinicuc li apoxtoletique, ja' la isq'uelic o much'u junucal ta xcom. Ja' la icom yu'unic ti Matíase. Yech'o un ipasic ta lajchavo' noxtoc li apoxtoletique.

Ja' li' yaloj ti ital ti Ch'ul Espíritue

2 ¹ Ta q'uin Pentecostese tey la tsobolic ta jun na li lajchavo'e, xchi'uc ti yane ti xch'unojic li sc'op Riox uque.² Iya'iic la ti oy c'usi tsots ibac' ta vinajele. Co'ol la xchi'uc ic' ti tsots xjumumete. Iya'iic la

scotolic ti bu chotajtique.³ Co'ol la xchi'uc lebc'oc' iyilic, ic'ot la ta sjolic jujun.⁴ Tal la chi'inaticuc scotolic yu'un ti Ch'ul Espíritue. Ja'o la ic'opojoj ta yantic c'op, ja' la ti c'usi c'opal iyulesbat ta sjolic yu'un ti Ch'ul Espíritue.

⁵ Tey la talemic ta Jerusalén uc ti jurioetique ti stanioj sbaic ech'el ta yantic balamile, ja'ic la ti much'utic yich'ojic ta muc' ti Rioxe.⁶ Ti c'alal iya'iic ti c'usi xjumumete, ora la istsob sba scotolic. Iya'iic la ti naca ta sc'op stuquic ic'oponatique, xch'ayet xa la yo'onic tajmec.

⁷ —Li much'utic li' ta xc'opoje, ¿mi ma'uc jchi'iltactic ti liquemic tal ta estado Galileae?⁸ ¿C'u cha'al ti sna'ic li jc'optique? ¿C'uxi ixchanic?

⁹ Yu'un ep ta tos jc'optic ti li' talemotic ta q'uine. Liquemotic tal jlom ta Partia, jlom ta Media, jlom ta Elám, jlom ta Mesopotamia, jlom li' ta estado Judeae, jlom ta Capadocia, jlom ta Ponto, jlom ta Asia.¹⁰ Jlom liquemotic tal ta Frigia, jlom ta Panfilia, jlom ta Egipto, jlom ta Africa ta sjelavel jteclum Cirenee. Talem jlom jromaeetic ti ja' yech xch'unojic chac c'u cha'al jch'unojtingue. Talem jlom jchi'iltactic ti tey nacal ta Romae.

¹¹ Jlom liquemic tal ta Creta, jlom ta Arabia. Pero jcotoltic xca'i ta jc'optic li c'usitic ach' to ispas ti Rioxe —xut la sbaic.

¹² Xch'ayet xa la yo'on scotolic, mu la sna'ic c'u yu'un ti x'elan ic'ote.

—¿C'usi smelol xana'ic? —xut la sbaic.

¹³ Ti jlome ilabanvanic la:

—Yu'un nan ta xyacubic —xiic la.

**Ja' li' yaloj ti oxmil j'israelitic ixch'un sc'op
Riox ti c'alal ic'opojoj ti Pedro**

¹⁴ Li Pedroe isva'an la sba xchi'uc ti buluchvo' xchi'iltaque. Tsots la ic'opojoj.

—Jchi'iltactic, vo'oxuc ti li' nacaloxuc ta estado Judeae xchi'uc vo'oxuc ti li' talemoxuc ta Jerusalene, a'yic me li c'usi ta xcale.¹⁵ Muc bu chiyacuboticotic chac c'u cha'al chavalique yu'un baluneb to ora.¹⁶ Li c'usi chaviliique, ja' ic'ot xa ti c'usi iyal ti Joel yaj'alc'op Riox ti ta vo'nee.

Ja' yech liyalbe ti Rioxe, xi ti Joele.

¹⁷ Ti c'alal po'ot xa'ox xlaj li balamile, ep crixchanoetic ta sjunlej balamil ta xcac'beic xchi'in Ch'ul Espíritu ti junon jchi'uque.

Ti amomique ja'o chlic yalic ti c'usi caloje, ac'u mi crem, ac'u mi tseb.

Ti bu sva'lej xa scremique chcac'be yil li c'usi leque.

Ti moletique oy c'usi chcac'be yil ta svayichic.

¹⁸ Ti much'utic chiyich'ic ta muq'ue, mi vinic, mi ants, chcac'be xchi'in Ch'ul Espíritu ti junon jchi'uque.

Chlic yalic a'yuc ti c'usi chcalbee.

¹⁹ Chcac' ta vinajel, chcac' ta balamil ti c'usi xi'el sbae; ch'ich', xchi'uc c'oc', xchi'uc ch'ayil.

Ta xi'ic o ti crixchanoetique.

²⁰ Ta x'ic'ub yu'un ta xmac sat li c'ac'ale.

Li jch'ulme'tique ta stsajub chac c'u cha'al ch'ich'.

Ja' yech ta xc'ot ti c'alal po'ot xa'ox xcalbe bu chbat ta sbatel osil li
crixchanoetique.

Ja'o xa chvinaj ti much'utic ta xcuxiic ta sbatel osile,
xchi'uc ti much'utic ta x'ochic ta c'oc' ta sbatel osile.

²¹ Scotol ti much'utic tsc'an chcuxiic ta sbatel osile, chcac' cuxlicuc,
xi ti Rioxe, xi onox ti Joele.

²² 'Jchi'iltactic, a'yic me li c'usi chcale. Vo'otic li j'israelotique, ac'u
jyules ta joltic ti ep ta ech'el iyac' iluc slequilal syu'elal ti Jesus
Nazarete. Iquiltic c'u x'elan ispas. Xch'ayet xa co'ontic. Ta melel ti ac'bil
yabtel yu'un ti Rioxe, yu'un naca ta syu'el Riox ispas. ²³ Iaq'ue entrucal
yu'un onox yech snopoj ti Rioxe. Vo'oxuc atsaquic, avac'beic smil ta cruz
ti much'utic mu xich' ta muc' ti Rioxe. ²⁴ Ti Rioxe ixcha'cuxes loq'uel ta
smuquenal yu'un mu onox bu ta xham o. ²⁵ Ti David ti ta vo'nee ja'
yech iyalbe ti Rioxe:

Achi'inojon sjil c'ac'al.

Li'ot ta jpat ta jxocone, yech'o ti mu xixi'e.

²⁶ Yech'o un sjunul co'on ta xcalbe jchi'iltac ti quiloj chac'uxubinone.

Ti c'alal xichame, jna'oj ti chacha'cuxesone.

²⁷ Muc bu chicham o.

Muc bu ta xc'a' jpat jxocon, vo'on lach'amalone.

²⁸ Avalbon xa ti chicuxi ta sbatel osile.

Jun co'on ta sbatel osil ti c'alal xc'ot jchi'inote,
xi ti c'alal isc'opon Riox ti Davide.

²⁹ 'Jchi'iltactic, jna'ojtic ti mu sc'oplaluc stuc ti iyale. Ti Davide icham,
ismuquic. Jna'ojtic ti bu mucbile. ³⁰ Ti c'usi iyal ti c'alal isc'opon Riox ti
Davide, ja' sc'oplal ti Cajvaltic Jesuse yu'un ja' yech isc'opon Stot ti
Cajvaltic Jesuse. Ti Davide ich'amunbat no'ox ye, yu'un ja' yaj'alc'op
Riox. I'albat noxtoc yu'un ti Rioxe ti jun smom ta xcom ta sq'uxole ti ja'
chispasotic ta mantal, vo'otic li juriootique. ³¹ Yech'o ti iyal ti ta
xcha'cuxi ti Cristoe, ti muc bu ta xham oe, ti muc bu ta xc'a' li spat
xocone. Ja' ic'ot ti c'usi iyale. ³² Riox ixcha'cuxes ti Jesuse. Vo'oticotic
iquilticotic. ³³ Ta syu'el Riox i'iq'ue muyel ta vinajel ti Jesuse. Lavie tey
xa chotol ta sbats'ic'ob ti Rioxe. Albil onox yu'un ti Jtotic Riox ta
vinajele ti ta stac tal ti Ch'ul Espíritue. Yech'o un tal xa xchi'inoticotic.
Avilic, ava'iic xa uc. ³⁴⁻³⁵ Ti Davide muc xbat ta vinajel xchi'uc spat
xocon, pero ja' yech iyal:

Ti Cajvale i'albat yu'un ti Rioxe:

"Chachoti ta jbats'ic'ob,

chapas mantal ti c'u sjalil xch'un o amantal cu'un scotol lacrontae",
x'utat, xi ti Davide.

³⁶ 'Ac'u jyules ta joltic jcotoltic, vo'otic li j'israelotique, ti Jesús avaq'uic ta milel ta cruze, ja' st'ujoj Riox ti tspasvan ta mantale, ti tstoj jmantic jcotoltique —xi la li Pedroe.

³⁷ Ti c'alal iya'iic ti xchi'iltac ta jurioale ti c'usi iyal li Pedroe, iyat la yo'onic tajmec yu'un li smulique.

—Jchi'iltactic, ¿c'usi tsc'an ta jpasticotic? —x'utat la li Pedroe xchi'uc li xchi'iltac ta apoxtolale.

³⁸ —Ictaic xa spasel li c'usitic chopole, ich'ic vo' ta scuenta ti Jesucristoe yo' xayac'beic o pertonal yu'un amulic ti Rioxe, yo' xtal xchi'inoxuc o ti Ch'ul Espíritue. ³⁹ Ti Rioxe yaloj onox ti chac'be xchi'in Ch'ul Espíritu ti much'utic ta xch'un iq'uel yu'un ti Rioxe. Xu' chaxchi'inic uc. Xu' xchi'inatic li jch'amaltic uque. Xu' xchi'inatic li much'utic ma'uc jchi'iltique mi ta xch'unic iq'uel yu'un ti Rioxe —xi la li Pedroe.

⁴⁰ Li Pedroe ep to la c'usi iyal. Ti slajeb xa ti c'usi iyale —Ich'ic ta muc' ti Rioxe yo' mu xa'ochic o ta c'oq'ue chac c'u cha'al ta x'ochic ta c'oc' ta sbatel osil li much'utic mu xich' ta muq'ue —xi la.

⁴¹ Ti jayvo' ixch'un c'usi iyal ti Pedroe iyich'ic la vo'. Ta jun no'ox c'ac'ale ixch'unic la oxmil xchi'iltac. Ja' la yech ip'ol ti much'utic chich'ic ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe. ⁴² Sjunul la yo'on ixch'unic ti c'usi i'albatic yu'un li apoxtoletique. Co'ol la sjolic scotolic. Ixchi'in la sbaic ta sc'oponel Riox. Sjunul la yo'on ispasic chac c'u cha'al iyac' iluc ti Cajvaltic Jesuse ti c'alal i'ac'bat sve'ic pane, ti i'ac'bat yuch'ic ya'lel uva li lajchavo'e.

Ja' li' yaloj ti co'olco'ol iscolta sbaic ti jayvo' ixch'unic li sc'op Rioxe

⁴³ Li apoxtoletique ep la ta ech'el iyaq'uic iluc slequilal syu'elal Riox yu'un la tey xchi'uquic. Xch'ayet xa o la yo'onic scotol li crixchanoetique. ⁴⁴ Ti much'utic ixch'un li sc'op Rioxe, co'olco'ol la iscolta sbaic, ixch'acbe la sbaic ti c'usitic oy yu'unique. ⁴⁵ Ti c'alal iyilic ti ch'abal c'usuc yu'un ti yantique, ixchon la yosilic jlom, ixchon la c'usuc yu'unic jlom. Ti stojole ja' la iyac'beic ti much'utic ch'abal c'usuc yu'une. ⁴⁶ Scotol la c'ac'al istsob sbaic ta ti' muc'ta templo ta Jerusalén. Isve'ic la pan ta snaic, iyuch'ic la ya'lel uva yu'un sna'ojoic ti ja' icham ta scoj jmantic ti Cajvaltic Jesuse. Co'ol la ive'ic, xmuyubajic xa la scotolic. Lec la iyil sbaic tajmec.

⁴⁷ —Coliyalbotic Riox ti istoj li jmantic —xiic la.

Lec la i'ileic yu'un sjunlej jteclum. Ti Cajvaltic Jesucristoe ip'ol la yu'un jujun c'ac'al ti much'utic ixch'unic ti tojbil smulique.

**Ja' li' yaloj ti ilecub yoc jun coxo ti tey chotol
ta sti' scorraltanal muc'ta temploe**

3 ¹ Li Pedroe xchi'uc li Juane ba la sc'oponic Riox ta ti' muc'ta templo. Ta oxib la ora xmal ibatic, yu'un ja'o yora ta sc'oponic Riox scotol ti xchi'ilique. ² Tey la chotol ista jun xchi'ilic, coxo la ayanem. Scotol la c'ac'al chcuche ech'el, tey la chc'ot xchotanel ta sti' scorraltanal muc'ta templo yo' "Leclec Sba" xi sbie. Tey to'ox la ta sc'an limoxna ti coxoe. ³ Ti c'alal iyil ti ta x'ochic ta yut corralton li Pedroe xchi'uc li Juane, ic'anbatic la limoxna. ⁴ Li Pedroe xchi'uc li Juane isq'uelbeic la sat ti coxoe.

—Q'ueloticotic —xut la li Pedroe.

⁵ Ti coxoe iq'uelvan la. Ismala la mi oy c'usi ta x'ac'bat.

⁶ —Ch'abal jtaq'uin pero oy c'usi chacac'be. Ja' ta syu'el ti Jesucristo Nazarete chacalbe, va'lan, xanavan —xut la coxo li Pedroe.

⁷ Li Pedroe istsacbe la sbats'ic'ob ti coxoe, isnit la liquel. Ora la itsatsub xchibal yoc. ⁸ Ip'it la, va'al la ic'ot, lic la xanavuc. Ichi'ineic la ochel ta yut scorraltanal templo li Pedroe xchi'uc li Juane. Juliquel la chanav, juliquel la chp'itomaj ochel, xmuyubaj xa la tajmec.

—Coliyal Cajvaltic ti lecon xae —xi la.

⁹ Ep la crixchanoetic iyil ti chanav xa ti coxoe, ti "coliyal Riox", xie.

¹⁰ Iyojtquinic la ti ja' ti jc'anlimoxna to'oxe ti tey xchotet ta sti' scorraltanal templo yo' "Leclec Sba" xi sbie. Xch'ayet xa la yo'onic ti c'alal iyilic ti lec xa ti coxoe.

Ja' li' yaloj ti iyal sc'op Riox ta scorirotal muc'ta templo ti Pedroe

¹¹ Tey ta scorirotal muc'ta templo yo' Salomón sbie, tey la isva'an sbaic li Pedroe xchi'uc li Juane. Tey la xchi'uquic ti coxo to'oxe yu'un la mu x'ictavan. Ti crixchanoetique xch'ayet xa la yo'onic ti lec xae. Istsob la sbaic tal scotolic. ¹² Li Pedroe c'alal iyil ti istsob sba tal ti crixchanoetique,

—Jchi'iltactic, ¿c'u yu'un ti xch'ayet avo'onique? ¿C'u yu'un ti chaq'ueloticotic tajmeque? Mu me xavalic ti ta jyu'el jtucticotique, ti ta slequil co'on jtucticotique ti chanav xa li vinique. ¹³ Ti Riox yich'ojic ta muc' ti jmuc'tatotic ti ta más vo'nee, ja' ti Abraame, xchi'uc ti Isaaque, xchi'uc ti Jacove, iyac' iluc ti oy syu'el ti Xch'amale, ja' ti Jesuse, ti avac'beic entrucal Pilatoe. Ti c'alal ta ox scolta li Pilatoe, li vo'oxuque muc xac'anic ti ta xcole. ¹⁴ Ja' muc xac'anic ti ja' ta xcol ti much'u ch'abal smule, ti lec yo'one. Ja' ac'anbeic scolel ti jmilvaneje. ¹⁵ Ja' avaq'uic ta milel ti much'u chac' jcuxlejaltic ta sbatel osile. Pero icha'cuxesat yu'un ti Rioxe. Li c'usi ta xcalticotique, yech, yu'un iquilticotic.

¹⁶ Jch'unojticotic ti oy syu'el ti Jesuse. Ja' ta syu'el ti lec xa li vinique ti

li' chavilique ti xavojtiquinique. Yu'un ijch'unticotic ti oy syu'el ti Jesuse, yech'o ti lec xae.

¹⁷ 'Jchi'iltactic, jna'oj ti muc xul ta ajolic ti ja' ti Jesuse ti much'u sc'oplal ta stac tal ti Rioxe, yech'o ti avaq'uic ta milele. Ja' no'ox yech muc xul ta sjolic li cajmeltsanejc'optic uque. ¹⁸ Yu'un ja' ic'ot ti c'usi yaloj ti Rioxe ti c'alal ixch'amunbe ye ti yaj'alc'optac ti ta más vo'nee. Iyalic onox ti persa ta xham ti Cristoe ti ja' st'ujoj Riox chispasotic ta mantale. ¹⁹⁻²⁰ Yech'o un ictaic xa spasel li c'usitic chopole, ich'ic ta muc' ti Rioxe yo' xayac'beic o pertonal yu'un lamulique, yo' jun o avo'onique, yo' stac o tal noxtoc ti Jesuse ti ja' st'ujoj Riox chispasotic ta mantale. ²¹ Ti Jesucristoe tey xa ta vinajel. Ja'to ta xtal ti c'alal sta yora ta slecubtas balamil ti Rioxe chac c'u cha'al iyal ti yaj'alc'optac ti ta más vo'nee. ²² Ti Moisese ja' yech iyalbe ti vo'ne moletique: "Ti Rioxe ta to xast'ujbeic jun j'alc'op ta ts'acal. Jchi'iltic ta st'uj chac c'u cha'al li vo'one. Xach'unbeic me ti c'usi chayalbeique. ²³ Ti much'utic mu xch'une mu stac' chba xchi'inic ta sbatel osil ti Rioxe", xi ti Moisese.

²⁴ Iyal ti Samuel uque, ti yaj'alc'op Riox ti ta más vo'nee, ti ta xtal onox ti much'u st'ujoj ti Rioxe chac c'u cha'al ic'ot xae. Ja' onox yech iyal ti yan yaj'alc'optac Riox ti ts'acal to laj taluque. ²⁵ Vo'otic jc'oplaltic ti ja' yech i'albatic yu'un Rioxe ti vo'ne moletique: "Ti amome ja' ta sta o bentisyon ti jaylajuntos crixchanoetic ta sba balamile", x'utat onox yu'un Rioxe ti Abraame. ²⁶ Ti Rioxe ba'y'i listacbotic tal ti Xch'amale, yu'un tal scoltaotic yo' xquictatic o ta jujuntal spasel li c'usitic chopole —xut la xchi'iltac li Pedroe.

Ja' li' yaloj ti itsaqueic yu'un jmelttsanejc'opetic ti Pedroe xchi'uc ti Juane

4 ¹ Ti c'alal yolel la chlo'ilaj xchi'uc crixchanoetic li Pedroe xchi'uc li Juane, tey la ic'ot jayvo' paleetic xchi'uc ti totil jchabiejtemploe. Tey la ic'ot jayvo' jsaduceoetic uc. ² Capemic la c'otel. Ja' la capemic o ti ta xchanubtasvanic li Pedroe xchi'uc li Juane. Yu'un la iyalic ti ta xcha'cuxi ánimaetic chac c'u cha'al icha'cuxi ti Jesuse. ³ Ja' la itsaqueic o, itiq'ueic la ta chuquel. Ti jchucvanejetique isnopic la ti ta yoc'omal to ta smeltsanbeic sc'oplale, yu'un la malem xa'ox c'ac'al ti c'alal itsaqueique. ⁴ Pero ep la ixch'unic sc'op Riox ti iyal li Pedroe xchi'uc li Juane. Oy xa la vo'mil viniquetic xchi'uc ti much'utic ba'y'i xch'unojique.

⁵ Ta yoc'omal istsob la sbaic ta Jerusalén ti jmelttsanejc'opetic yu'un li j'israelietique. Ja'ic la jlom ti much'utic ta xchanubtasvanic yilel ta smantaltac Rioxe. ⁶ Tey la ic'ot ti Anas uque, ti loq'uem totil palee, xchi'uc la ti Caifase. Xchi'uc la yan cha'vo' pale. Ti june Juan la sbi; ti june Alejandro la sbi. Tey la ic'otic uc scotol xchi'ilic ti totil paleetique.

⁷ Ti c'alal tsobolic xa'ox lae, ja'o la iloq'uesatic ta chuquel li Pedroe xchi'uc li Juane. Iva'anatic la ta o'lol.

—¿Much'u layalbeic, much'u ta syu'el ti x'elan chapasique? —x'utatic la.

⁸ Li Pedrooe ip'ijubtasat la, itsatsubtasbat la yo'on yu'un ti Ch'ul Espíritue.

—Jtotic moletic, jmeltsanejc'opetic. ⁹⁻¹⁰ Ti chajac'boticotic c'uxi ilecub yoc cu'unticotic li vinique, chcal ava'iic. Vo'otic li j'israelotique, ac'u jyules ta joltic ti ja' ta syu'el ti Jesucristo Nazarete ti ilecub yoc li vinic li'i. Ja' ti much'u avaq'uic ta milel ta cruze. Pero icha'cuxesat yu'un ti Rioxe. ¹¹ Li vo'oxuque ja' achi'ilic li alvaniletique ti isp'ajic li ton ti ist'uj li yajval nae ti ja' ta xac' ta xchiquin snae. Ja' yechoxuc yu'un ap'ajic ti much'u st'ujoj ti Rioxe, ja' ti Jesuse, pero lavie i'ac'bat xa tsots yabtel yu'un ti Rioxe. ¹² Yu'un ja' no'ox chispojotic yo' mu xi'ochotic o ta c'oq'ue. Muc much'u yan albil sc'oplal ti chispojotique, ja' no'ox ti Jesucristoe —xut la jmeltsanejc'opetic li Pedrooe.

¹³ C'alal iyil ti jmeltsanejc'opetique ti mu xi'ic li Pedrooe xchi'uc li Juane, xch'ayet xa la yo'onic yu'un la sna'ojic ti muc bu ichanubtasatic ta smantal Rioxe, ti ch'abal yabtelique. Iyul la ta sjolic ti ixchi'inic to'ox ti Jesuse. ¹⁴ Li Pedrooe xchi'uc li Juane, ti tey la xchi'uquic ti coxo to'oxe, yech'o la ti mu xu' chnopbat smulic yu'un ti jmeltsanejc'opetique.

¹⁵ Yech'o un itaqueic la loq'uel jliquel ta pana. Ti jmeltsanejc'opetique isnopic la c'usi ta xcha'leic li Pedrooe xchi'uc li Juane.

¹⁶ —¿C'usi ta jcha'letic xana'ic li viniquetique? Yu'un iyaq'uic iluc slequilal syu'elal Riox, yu'un ilecub yoc li vinique. Iya'i xa scotol li much'utic li' nacajtic ta Jerusalene. Mu xu' xcaltic ti mu yechuque. ¹⁷ Yo' mu xa xalic o a'yuc ta sjunlej li jlumaltique, tsots ac'u calbetic ti mu xa ya'uc yalbeic sc'oplal ti Jesuse —xut la sbaic ti jmeltsanejc'opetique.

¹⁸ Ti c'alal laj snopique, i'iq'ueic la ochel xcha'va'alic. Tsots la i'albatic ti mu xa la ya'uc yalbeic sc'oplal ti Jesuse, ti mu xa la ya'uc chanubtasvanicuc oe.

¹⁹ —Alic c'usi jtosucal ti persa ta jch'unticotic. ¿Mi ja' ta jch'unticotic li c'usi chavalique, o mi ja' ta jch'unticotic c'usi yaloj ti Rioxe? ²⁰ Yu'un persa chcalticotic ti c'usitic quilojticotique xchi'uc ti c'usitic ca'yojticotique —xiic la li Pedrooe xchi'uc li Juane.

²¹ Ti jmeltsanejc'opetique iyalic la noxtoc ti mu xa ya'uc yalbeic sc'oplal ti Jesuse, ja'o la icoltaatic. Ta ox la x'ac'batic castico pero muc la x'ac'batic, yu'un la xi'em chaq'uic castico ti jmeltsanejc'opetique. Yu'un la scotol xchi'iltac "coliyal Riox" xiic ti iyilic ilecub yoc ti vinique. ²² Ti vinic ti ilecub yoc ta slequilal syu'elal ti Rioxe, oy xa la más ta cha'vinic sjabilal.

Ja' li' yaloj ti isc'oponic Riox yo' stsatsub o yo'onique

²³ Ti c'alal icolic ech'el li Pedroe xchi'uc li Juane, c'ot la yalbeic xchi'ilic ta apoxtolal ti c'usitic i'albatic yu'un ti paleetique xchi'uc ti jmeltsanejc'opetique. ²⁴ Ti c'alal iya'iique, isc'oponic la Cajvaltic scotolic:

—Cajval, vo'ot acuentainoj scotol. Atuc no'ox Rioxot. Vo'ot apas vinajel balamil, xchi'uc mar, xchi'uc scotol li c'usitic oye. ²⁵ Vo'ot ach'amunbe ye ti avaj'alc'op David ti ta más vo'nee ti ja' yech iyale, ti ja' yech ists'ibae:

Yech no'ox ti ta to stoy sbaic ta ts'acal ti much'utic ma'uc jchi'iltic ta israelale.

Yech no'ox ti c'usitic ta to snopic ti jchi'iltactic uque.

²⁶ Ti yajpasvanejc ta mantale xchi'uc ti yajmeltsanejc'opique, co'ol to ta scrontainic ti Rioxe xchi'uc ti much'u st'ujoj Riox ta spasvan ta mantale,

xi onox.

²⁷ 'Ja' yech ic'ot yu'un li' istsob sbaic ta Jerusalén li Erodese, xchi'uc li Poncio Pilatoe, xchi'uc li much'utic ma'uc jchi'ilticotique, xchi'uc li jchi'ilticotique ta israelale. Co'ol isnopic ti ismilic ti ach'amale, ja' ti Jesuse, ti ch'abal smule, ti ja' at'ujoj chispasoticotic ta mantale. ²⁸ Ja' yech ixcha'leic chac c'u cha'al anopoj onoxe yu'un ja' yech ac'an. ²⁹ Cajval, lavie yo'onicuc spajesoticotic, vo'oticotic ti chitunoticotic avu'une. Tsatsubtaso co'onticotic, mu me xquicta o jbaticotic ta yalel a'yuc ti c'usi avaloje. ³⁰ Ac'o iluc ayu'el, ac'u quet'esticotic chamel. Ac'o cac'ticotic iluc yan señailtac yu'un ti quich'ojticotic ta muc' lach'amale —xiic la ti c'alal isc'oponic Cajvaltique.

³¹ Ti c'alal laj sc'oponic ti Cajvaltique, xvuyvon xa la iya'iic scotolic ti na yo' bu tsobolique. Itsatsubtasbat la yo'onic scotolic yu'un ti Ch'ul Espíritue. Muc la xicta sbaic, jamal la iyalic a'yuc ti c'usi yaloj ti Cajvaltique.

Ja' li' yaloj ti co'ol yu'unic ti c'usuc yu'unique

³² Ti jaymil xch'unojique co'ol la sjolic scotolic. Ti much'utic oy la c'usuc yu'une muc xalic ti yu'un stuquique, co'ol la yu'unic. ³³ Li apoxtoletique iyalic la ti c'u x'elan iyilic ti c'alal cha'cuxiem xa'ox ti Cajvaltic Jesucristoe, yech'o la ti más ixch'unic o ti much'utic xch'unoj li sc'op Rioxe.

—Yech ti cha'cuxieme —xiic xa la scotolic.

³⁴ Yech'o un mu xa la much'u abol sba, yu'un ti much'utic oy yosile, xchi'uc ti much'utic oy snae, ixchonic la ti c'alal ch'abal xa c'usuc yu'un ti xchi'ilique. Iyich'beic la tal stojol ti c'usi ixchonique. ³⁵ Ja' la i'ac'batic li apoxtoletique. Li apoxtoletique ja' xa la iyac'beic ti much'utic ch'abal c'usuc yu'une. ³⁶ Tey la jun vinic, José la sbi. Bernabé la i'ac'bat sbi yu'un

li apoxtoletique. Li Bernabee “ja' ta spat co'ontic”, xi la smelol. Ta Chipre la liquem tal. Leví la sbi ti smuc'tatot ti ta más vo'nee.³⁷ Ti Bernabee oy la yosil, ixchon la. Ti stojole ja' la i'ac'batic li apoxtoletique.

Ja' li' yaloj ti isnop c'op xchi'uc yajnil ti Ananíase

5¹ Oy la jun vinic, Ananías la sbi. Safira la sbi ti yajnile. Ixchon la jset' yosilic uc. ² Pero co'ol la isnopic xchi'uc ti yajnile ti mu ts'acluc chac' ti stojol yosilique. Yech'o la ti muc xich' ech'el scotole ti c'alal ba ac'baticuc li apoxtoletique.

³—Ananías, ¿c'u yu'un ti ach'unbe smantal ti Satanase ti mu ts'acluc avac' li stojol avosilique? Avaloj nan ti xu' chalo'lo ti Ch'ul Espíritue. ⁴ Li osile ja' avu'un, mu persauc achon ti yechuque. Ti c'alal achone, atuc anop ti chavac' tunuc li stojole. ⁵ C'u yu'un ach'acbe li stojole? Ma'uc crixchano ti anopbe c'ope; ja' anopbe c'op ti Cajvaltique —x'utat la yu'un li Pedroe.

⁵ Ti c'alal iya'i yech ti Ananíase, iyal la ta lum, toj la loq'uel xch'ulel. Ixi'ic la tajmec scotol ti much'utic iya'i ti icham xae. ⁶ Tey la jayvo' sva'lej cremotic, isvolic la ta saquil poc' ti ánimae, ba la smuquic.

⁷ I'ech' la oxibuc ora, ja'o la i'och tal ti yajnil uque, ja' ti Safirae. Mu la sna' mi chamem xa ti smalale.

⁸—Albon mi yech yepal li stojol avosilic ti achonique —x'utat la yu'un li Pedroe.

—Yecha'a —xi la ti ants uque.

⁹—¿C'u yu'un ti co'ol anopic xchi'uc ti amalale ti chatoy abaic ta stojol ti Ch'ul Espíritue ti jun xchi'uc ti Cajvaltique? Li' xa xtal ta pana li much'utic ay smuc ti amalale. Ja' no'ox yech chba smuquelot uc —xut la li Pedroe.

¹⁰ Ti c'alal iya'i yech ti antse, iyal la ta lum, toj la loq'uel xch'ulel uc. Ti c'alal i'och ti cremotique, chamem xa'ox la c'ot staic ti antse, ba la smuquic. Jun la smuquenal xchi'uc ti smalale. ¹¹ Ixi'ic la tajmec scotol ti much'utic xch'unoj li sc'op Rioxe xchi'uc la ti much'utic iya'i ti x'elan ichamique.

Ja' li' yaloj ti ep ta ech'el iyaq'uic iluc slequilal syu'elal Riox ti apoxtoletique

¹² Li apoxtoletique ep la ta ech'el iyaq'uic iluc slequilal syu'elal Riox tey ta Jerusalene. Scotol la c'ac'al tey ta stsob sbaic ta scorirotal muc'ta templo yo' Salomón sbie. ¹³ Ti yan xchi'ilique lec la iyilic ti c'usitic ispas li apoxtoletique pero ta la xi'ic ti ta stsob sba xchi'uquique. ¹⁴ Jujun la c'ac'al ip'ol ti much'utic ixch'un li sc'op Rioxe. Ep la viniquetic ixch'unic, ep la antsetic. ¹⁵ Ti much'utic ipe isloq'uesic la tal ta caya xchi'uc stemic, xchi'uc spopic, yo' bu ch-ech' li Pedroe.

—Ac'u mi mu xpaj, ac'u mi snac'obaluc no'ox chc'ot ta sba li jchameletique, ta onox x'ech' o li chamele —xiic la.

¹⁶ Ti much'utic tey nacajtic ta yantic jteclum ta ts'el Jerusalene, ep la tey ic'otic uc. Iyiq'uic la ech'el yajchamelic uc xchi'uc la ti much'utic ta x'ilbajinatic yu'un ti pucujetic ochem ta yo'onique. Lec la icom scotolic.

Ja' li' yaloj ti i'ochic ta chuquel ti apoxtoletique

¹⁷ Pero ti totil palee xchi'uc ti much'utic tey xchi'uquic ti co'ol jsaduceoetique, iyit'ixanic la ti c'alal iyilic ti ja' ich'bilik ta muc' li apoxtoletique. ¹⁸ Itsaqueic la, i'iq'ueic la ech'el ta cavilto, itiq'ueic la ta chuquel. ¹⁹ Pero ta ac'ubaltique ital la jun anjel ta vinajel, ja' la isjam ti ti' chuclebale, iloq'uesatic la.

²⁰ —Batanic ta ti' muc'ta templo, ba albeic lachi'ilique ti xu' ch-ac'batic scuxlejalic ta sbatel osil yu'un ti Jesucristoe —x'utatic la yu'un ti anjele.

²¹ C'alal isacub ti osile, tey la ba chanubtasvanicuc ta ti' muc'ta templo chac c'u cha'al i'albatique.

Ti totil palee xchi'uc ti jsaduceoetique istsobic la scotol ti jmeltsanejc'opetic yu'un li j'israeletique. Ti c'alal stsoboj xa'ox la sbaique, ja'o la istaquic ech'el jayvo' jchabiejtemplo ta chuclebal, ba la sloq'ueselic tal li apoxtoletique. Ti yalojique, tey to la chucajtic. ²² Ti c'alal ic'otic ta chuclebal ti jchabiejtemploe, mu xa la bu tey istaic li jchuqueletique. Isutic la tal yo' bu ti jmeltsanejc'opetique.

²³ —Lec macal ijtagetic li ti' chuclebale. Tey va'ajtic noxtoc li solteroetique. Ti c'alal ijamicotique, mu xa much'u tey —xiic la c'otel ti jchabiejtemploe.

²⁴ Ti c'alal iya'iic ti totil paleetique xchi'uc ti totil jchabiejtemploe —¿C'u to xi ta xpaj cu'untic? —xut la sbaic.

²⁵ —Li viniquetic atiq'uic ta chuquele tey xa ta xchanubtasvanic ta ti' muc'ta templo —xi la c'otel jun vinic.

²⁶ C'alal iya'i ti totil jchabiejtemploe xchi'uc ti xchi'iltaque, ora la ba yi'uelic tal li apoxtoletique. Tuc' la i'iq'ueic tal, muc la xmajeic tal ta be, yu'un la ixi'ic ti jchabiejtemploe mi x'ac'batic ton yu'un ti crixchanoetique. ²⁷ Ti c'alal c'ot sva'anelic ta stojol ti jmeltsanejc'opetique ²⁸ —Tsots lacalbeic ti mu xa xavalbeic sc'oplal ti Jesuse. Pero lavi noxtoque iya'iic xa ta sjunlej Jerusalén. Vo'oticotic jcuchojticotic avu'unic ti imile ti vinic chavalique —x'utatic la yu'un ti totil palee.

²⁹ Itac'avic la xchi'uc xchi'iltac li Pedro:

—Persa ja' ta jch'unticotic c'usi yaloj ti Rioxe, ma'uc ta jch'unticotic c'usi chal li crixchanoetique. ³⁰ Ti Riox yich'ojic ta muc' ti vo'ne moletique, ja' ixcha'cuxes loq'uel ta smuquenal ti Jesuse, ja' ti much'u avaq'uic ta milel ta cruze. ³¹ Ti Rioxe iyac' xa ta ich'el ta muc' ti Jesuse, tey xa chotol ta sbats'ic'ob. Ja' xa ta spas mantal. Ja' istoj jmantic. Ja'

chiscoltaotic ta yictael li c'usitic chopole, chiyac'botic pertonal yu'un li jmultipique, vo'otic li j'israelotique.³² Vo'oticotic rexticoooticotic ti ac'bil yabtel yu'un Riox ti Jesuse. Ja' rexico ti Ch'ul Espíritu uque. Yu'un i'ac'bat xa xchi'inic yu'un ti Rioxe ti much'utic yich'ojic xa ta muc' ti Cajvaltic Jesuse —xiic la.

³³ Ti c'alal iya'iic ti x'elan itac'avique, icapic la tajmec ti jmeltsanejc'opetique, jutuc xa la muc xmilvanic.³⁴ Ja'o la iva'i ta ora jun vinic, ochem la ta fariseoal, jmeltsanejc'op la uc, Gamaliel la sbi. Ja' la jun ti much'utic ta xchanubtasvanic yilel ta smantaltac Rioxe. Ich'bil la ta muc' tajmec yu'un scotol xchi'iltac ta israelal. Ja' la iyal ti ac'u loq'uicuc jliqueluc li apoxtoletique.³⁵ Ti c'alal iloq'uique —Jchi'iltactic, vo'otic li j'israelotique, ac'u jnoptic lec ti c'usi ta jcha'letic li jchi'iltactique.³⁶ Yuleso ta ajolic c'u x'elan ti Téudas ti ta vo'nee. Isnop ti xu' ta spojbe yabtel ti jyu'ele. Itsob chanib cien svinic, pero imile. Ti c'alal ilaje, ixch'aculan sba scotol ti svinique, tey xa ilaj o c'op.³⁷ Ts'acal to isliques c'op noxtoc jun vinic, Judas sbi. Tey liquem tal ta Galilea. Ja'o yora isloq'ues mantal ti jyu'ele ti ac'u stsac sbiic li crixchanoetique, ja' chac c'u cha'al li censoe. Ep ixch'unic c'usi iyal ti Judase, pero imile noxtoc. Ti c'alal ilaje, ixch'aculan sba scotol ti svinique.³⁸ Yech'o un chacalbeic, mu me ya'uc quilibajintic li jchi'iltactique. Ac'u spasic ti c'usi chal yo'onique. Mi crixchano sliquesoj li c'usi chalique xchi'uc li c'usitic tspasique, ta onox xch'ay.³⁹ Pero mi Riox sliquesoje, mu onox xch'ay. Yech'o un jnoptic me lec, yic'al me ja' ta jcrontaintic ti Rioxe —xut la xchi'iltac ta meltsanejc'op ti Gamaliele.

⁴⁰ Ixch'un la scotolic ti c'usi iyal ti Gamaliele. Ti c'alal laj yal yeche, ja'o la i'iq'ueic ochel li apoxtoletique. I'ac'batic la arsial. Tsots la i'albatic ti mu xa ya'uc yalbeic sc'oplal ti Jesuse. Ti c'alal ilaje, icoltaatic la.⁴¹ Ti c'alal iloq'uique tal yo' bu ti jmeltsanejc'opetique, xmuyubajic xa la tajmec ti yech isc'an Riox ti ja' abol o sbaic ti yich'ojic ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe.⁴² Muc la xicta o sbaic ta yalbel sc'oplal ti Jesucristoe. Scotol la c'ac'al ichanubtasvanic ta ti' muc'ta templo xchi'uc ta naetic.

Ja' li' yaloj ti ist'ujic vucvo' ti ta scuentainic ti ve'lile

6 ¹ Ti c'alal ip'ol xa'ox ti much'utic yich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe, tey la j'israeletic ti xchanojic griego c'ope, xchi'uc la j'israeletic ti ta xc'opojoj ta ebreo c'ope, ja' ti sc'opic onox j'israeletic ti ta más vo'nee. Ti much'utic chc'opojoj ta griegoe istiq'uique la mulil yu'un la chopol iya'iic ti mu sta sve'elic jujun c'ac'al ti me'anal antsetic tey xchi'uquique. Ja' itic'bat smulic ti much'utic chc'opojoj ta ebreoe yu'un la ja' scuentainojic ve'lil.² Li lajchavo' apoxtoletique istsobic la scotol ti much'utic yich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe.

—Li vo'oticotique chopol mi ta xquictaticotic yalel a'yuc li sc'op Rioxe ti jcuentainojticotic noxtoc li ve'lile.³ Jchi'iltactic, t'ujic vucvo'uc ti

much'utic lec avilojique, ti much'utic p'ijubtasbilic yu'un ti Ch'ul Espíritue ti ja' ta scuentainic li ve'lile.⁴ Li vo'oticotique ta jc'oponticotic Cajvaltic, ta xcalticotic noxtoc ti c'usi yaloje —xiic la.

⁵ Ti c'usi i'albatique, lec la iya'i scotolic. Ja' la ist'ujic ti ánima Estebane, yu'un la sjunul yo'on yich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe. P'ijubtasbil la yu'un ti Ch'ul Espíritue. Ist'ujic la vacvo' noxtoc. Ti sbiique ja' la li'i: Felipe, xchi'uc Prócoro, xchi'uc Nicanor, xchi'uc Timón, xchi'uc Parmenas, xchi'uc Nicolás. Ti Nicolase liquem la tal ta jteclum Antioquía. Ma'uc la j'israel uc. Ja' to'ox la yech xch'unoj chac c'u cha'al xch'unoj li j'israeletique. ⁶ Ti c'alal laj st'ujique, iyiq'uic la tal yo' bu tsobol li apoxtoletique. Li apoxtoletique isc'oponbeic la Riox ti ac'u coltaaticuque. Iyac' la sc'obic ta sjol ti vucvo'e, ja' la seña ti ta xtunique.

⁷ Ta Jerusalene más la ip'ol ti much'utic iyich' ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe. Ep la paleetic ixch'unic noxtoc.

Ja' li' yaloj ti itsaque ti Estebane

⁸ Ti ánima Estebane lec la tajmec yo'on, ac'bil la syu'el, ep la ta ech'el iyac' iluc slequilal syu'elal Riox. ⁹ Tey la jayvo' j'israeletic, liquemic la tal ta jteclum Cirene, xchi'uc ta jteclum Alejandría, xchi'uc ta estado Cilicia, xchi'uc ta estado Asia. “Loq'uemic ta Mozoil” sbitac ti stemploique. Ti jayvo' istsob sbaique ilic la sjolic, oy la c'usi iyalulanbeic ti ánima Estebane. ¹⁰ Pero muc la xcuch yu'unic, mu xa la sna'ic c'uxi chtac'avic, ja' la ti p'ijubtasbil yu'un Ch'ul Espíritu ti ánima Estebane. ¹¹ Istojoic la jayvo' jtic'c'op yu'un la tsnopbeic smul ti ánima Estebane. Ip'ijubtasatic la ti c'usi chalique.

—Ja' me yech xavalbeic li jchi'iltactique: “Ca'yojticotic ti yech chal li Estebane ti mu xa bu chtun ti c'usitic iyal ti Moisese xchi'uc ti c'usitic iyal ti Rioxe”, xavutic —x'utatic la.

¹² Ti c'alal laj p'ijubtasaticuc ti jtic'c'opetique, ba la yalbeic ti xchi'iltaque, icap o la sjolic li j'israeletique, xchi'uc la jayvo' jmeltanejc'op, xchi'uc la jayvo' ti much'utic ta xchanubtasvanic yilel ta smantaltac Rioxe. Ti c'alal ch'ayem yo'on ti ánima Estebane, ja'o la istsaquic. Iyiq'uic la ech'el yo' bu ti jmeltanejc'opetique.

¹³ —Li jchi'iltic li'i chal ti ta la xlom li jtemplotique, ti ta la xjel li mantaletique. Mu xicta sba ta yalel. ¹⁴ “Ti Jesus Nazarete ta slomes li templo li'i, ta sjel jcostumbretic ti isliques ti Moisese”, xi li jchi'iltic li'i —xi la ti jtic'c'opetique.

¹⁵ Ti jmeltanejc'opetic tey chotajtique isq'uelbeic la sat ti ánima Estebane. Ti sate co'ol la xchi'uc sat anjel ta vinajel iyilic.

**Ja' li' yaloj ti c'u x'elan itac'av ti c'alal inopbat
smul ti Estebane xchi'uc ti c'alal imilee**

7 ¹—¿Mi yech li c'usi chal li jchi'iltactic li'i? —x'utat la yu'un totil pale ti ánima Estebane.

² Itac'av ti ánima Estebane:

—Jtotic moletic, jchi'iltactic, ta xcal ava'iic. Ti Riox ta vinajele oy syu'el, oy xojibal. Iyac' sba iluc ta stojol ti jmолнmuc'tatotic Abraam ti ta más vo'nee ti c'alal tey nacal ta Mesopotamiae, ti c'alal mu to'ox chba nacluc ta jteclum Arane. ³ “Loc'an ech'el li' ta alumale, comtsano atot ame' xchi'uc achi'iltac. Batan ta yan balamil ti bu chcac' avile”, x'utat yu'un ti Rioxe. ⁴ Ja'o iloc' ta Caldea ti Abraame, tey ba nacluc ta Arán. Tey icham ti stote. I'albat noxtoc yu'un ti Rioxe ti chloc' teyo'e. Li' itaque tale. ⁵ Ti Abraame muc x'ac'bat jset'uc yosil yu'un ti Rioxe. Ti bu inaquiete xch'om no'ox. Vo'otic onox sc'oplal ta xquich'tic li balamil li'i ti smomotique yu'un ja' yech i'albat yu'un ti Rioxe. Ti c'alal i'albate, ch'abal to'ox xch'amal. ⁶ I'albat noxtoc yu'un ti Rioxe ti ba'y'i chba nacluc ta yan o balamil ti smomtaque, ti tey ta smoziotic chanib cien jabile. Tol svocolic; tsots ch-abtejic pero muc bu ta xtojeic. ⁷ “Vo'on ta xcac'be castico ti much'utic ta smoziinvane. Ti c'alal sts'aqui ti chanib cien jabile, ta xloq'uic tal scotol ti amomtaque. Li' chul yich'icon ta muq'ue”, x'utat yu'un ti Rioxe. ⁸ Ti Abraame i'albat yu'un ti Rioxe ti persa chich'ic circuncisione. Yech'o un ti c'alal i'ayan screm ti Abraame, ja' ti Isaaque, ta svaxaquibal c'ac'al yayanel iyac'be circuncisión. Ja' yech ispasulanic o. Ti c'alal i'ayan screm ti Isaaque, ja' ti Jacove, iyac'be circuncisión uc. Ti c'alal i'ayan scremotic ti Jacove, iyac'be circuncisión uc, ja' ti lajchavo' jmuc'tatotic ti ta más vo'nee.

⁹ Ti jmuc'tatotic ti ta más vo'nee scoj yit'ixal yo'onic ti ixchonic ech'el ta Egipto ti yits'inique, ja' ti Josee. Ti Josee q'uelbil onox yu'un ti Rioxe.

¹⁰ Ti jay'ech'el i'ilbajinat ti Josee, icolataat yu'un ti Rioxe. Ip'ijubtasat, yech'o ti lec i'ile yu'un ti preserente ta Egiptoe. Itiq'ue ta coviernoal ti Josee, ispas mantal ta sjunlej Egipto. Iscuentainbe sna noxtoc ti preserentee.

¹¹ 'Ts'acal to ital tsots vi'nal ta sjunlej Egipto xchi'uc li' ta Canaane. Abol sba tajmec ti criixchanoetique. Ti vo'ne moletique mu xa bu ista sve'elic. ¹² Ti Jacove iya'i ti oy trigo ta Egiptoe, istac ech'el scremotic. Ja'to i'ayic o. ¹³ Ti c'alal ibatic ta xcha'ech'elale, ti Josee iyac' sba ta ojtiquinel. “Vo'on Joseon ti achonicon tal li' ta Egiptoe”, xut ti sbanquiltaque xchi'uc ti yits'ine. Ti preserentee ja'to iyojquinbe sbanquiltac xchi'uc yits'in ti Josee. ¹⁴ Ti Josee istac ta iq'uel ti stote, ja' ti Jacove. Ibat scotolic. Xchi'uc ti xch'amalique oy setenta y cinco. ¹⁵ Ja' yech ibat ta Egipto ti Jacove, tey icham. Tey icham ti vo'ne moletic uque, ja' ti scremotic Jacove. ¹⁶ Li' tal smuquic scotol ta nailch'en ta

Siqueme yo' bu smanoj ti Abraame. Ja' ti ismanbe ti scremotic Amor ta Siqueme.

¹⁷ 'Ti c'alal po'ot xa'ox xich' yosilic ti moletique ti albil onox yu'un Riox ti Abraame, p'olemic xa'ox tajmec ta Egiptoe. ¹⁸ Ts'acal to i'och ach' preserente ta Egiptoe pero muc xa x'oqtiquine ti Josee. ¹⁹ Ti ach' preserentee ilo'lovan. I'ilbajinatic tajmec ti vo'ne moletique. Ti preserentee isloq'ues mantal ti ac'u jipbatuc ta uc'um ac'u chamuc scotol yunencremic ti vo'ne moletique. Ti x'elan iyal ti preserentee, yu'un mu sc'an ti ta xp'ol ti vo'ne moletique. ²⁰ Ti c'alal yech sloq'uesoj mantal ti preserentee, ja'o i'ayan ti Moisese. Lec i'ile yu'un Riox ti Moisese. Oxib u tey ta sna ti stot sme'e. ²¹ C'alal isloq'uesic ti ac'u chamuque, itae yu'un stseb ti preserentee. Ists'ites, isp'is ta yol. ²² Ti Moisese ip'ijub chac c'u cha'al ti j'egiptoetique. Lec sna' xc'opoj, lec sna' c'u spasel.

²³ 'Ti c'alal oy xa cha'vinic sjabilal ti Moisese, tsc'an chba svula'an ti xchi'iltaque, ja' ti vo'ne moletique. ²⁴ Ti c'alal ibate, iyil ti imajbat jun xchi'il yu'un jun j'egiptoe. Ti Moisese ismil ti j'egiptoe, ja' ispoj ti xchi'ile. ²⁵ Ti Moisese isnop ti sna'oj xa xchi'iltac ti ja' st'ujoj Riox ta xloq'uesvan ta mozoile, pero mu sna'ic. ²⁶ Ta yoc'omal noxtoc ti Moisese iyil ti chut sbaic cha'vo' xchi'iltaque, ba spajes. "¿C'u yu'un ti chamaj abaique yu'un achi'il abaic?" xut. ²⁷ Ijavc'unat ox yu'un ti much'u isliques c'ope. "¿Much'u layac'be avabtel? Ma'uc preserenteot. Ma'uc jmeltanejc'opot. ²⁸ ¿Mi'n avo'onuc amilon ava'i chac c'u cha'al amil ti jun j'egipto voljee?" x'utat. ²⁹ C'alal iya'i ti Moisese ti vinajem xa ti imilvane, ijatav. Tey tal nacluc ta Madián. Tey isa' yajnil, tey i'ayan cha'vo' screm.

³⁰ 'C'alal laj xa'ox cha'vinic jabil syulel ta Madián ti Moisese, ja'o iyil ta xc'ac' jtec' c'ox ch'ix ta vits Sinaí ta xocol balamil. Iyil ta lebc'oc' ti Rioxe, co'ol xchi'uc anjel. ³¹ Ti c'alal iyil ti mu x'an ti c'ox ch'ixe, ich'ay o yo'on. Inopoj ech'el, ba sq'uel. C'alal nopol xae, iya'i ic'opoj ti Rioxe. ³² "Vo'on ti liyich'ic ta muc' ti amuc'tatotac ti ta más vo'nee, ja' ti Abraame, xchi'uc ti Isaaque, xchi'uc ti Jacove", xi. Ti Moisese xt'elelet xa ta xi'el, muc sq'uel. ³³ "Mu xu' xtal anopon xchi'uc laxonobe, loc'o. ³⁴ Quiloj ti mozoinbil lachi'iltac ta Egiptoe, vo'oxuc ti jt'ujoxojuque. Jna'oj ti abol sbaic tajmeque, yech'o ti liyal tale yu'un tal jloq'ues ta sc'ob li j'egiptoetique. Batic ta Egipto", x'utat yu'un Riox ti Moisese.

³⁵ 'Ja' ti Moisese ti muc x'ich'e ta muc' yu'un ti jchi'iltactic ta israelale, "¿Much'u layac'be avabtel? Ma'uc preserenteot, ma'uc jmeltanejc'opot", ti x'utate. Ti Rioxe istac ech'el yu'un ja' stotic chc'ot yu'un ja' ta xloq'uesvan. Ja'o itaque ech'el yu'un ti Rioxe ti c'alal iyil ta jtec' c'ox ch'ixe. ³⁶ Ja' isloq'ues tal ta Egipto ti vo'ne moletique. Ep ta ech'el iyac' iluc slequilal syu'elal Riox tey ta Egiptoe. Ts'acal to iyac' iluc slequilal syu'elal Riox tey ta Tsajal Nab. Cha'vinic jabil iyac' iluc slequilal syu'elal Riox ta xocol balamil. ³⁷ Ja' ti Moisese ti ja' yech iyalbe ti vo'ne

moletique: “Ti Rioxe ta to xast'ujbeic jun j'alc'op ta ts'acal. Jchi'iltic ta st'uj chac c'u cha'al li vo'one. Xach'unbeic me ti c'usi chayalbeique”, xi onox ti Moisese. ³⁸ Ja' onox ti Moisese ti ixanav ta xocol balamil xchi'uc ti vo'ne moletique. Ti moletique istsob sbaic ta yoc vits Sinaí. Tey ic'oponat noxtoc yu'un Riox ti Moisese. Ti c'alal iya'i c'usi i'albat yu'un ti Rioxe, iyalbe ti moletique. Ja' iyalbe ti c'usitic tsc'an Riox ta spasique yo' xcuxiic o ta sbatel osile. Ti ica'itic li vo'otic uque, ja' ti ists'iba comel ti Moisese.

³⁹ 'Ti vo'ne moletique muc xch'unic ti c'usi iyal ti Moisese yu'un ta stoy onox sbaic. Chac suticuc ech'el ta Egipto. ⁴⁰ “Meltsano cajsantoticot”, xutic liquel ti Aarone. “Yu'un ja' babe ta xbat cu'unticotic. Ti Moisese mu jna'ticotic c'usi ispas ti yilel mu sut tale, ja' ti much'u lisloq'uesoticotic tal ta Egiptoe”, xiic. ⁴¹ Yech'o un ismeltsanbeic sloc'ol becerro. Ismilbeic smoton. Lec iyilic ti c'usi ismeltsanique, iyich'ic ta muc'. ⁴² Yech'o ti icoltaatic ech'el yu'un ti Rioxe, ja' i'ac'bat yich'ic ta muc' li c'usitic oy xojbal ta vinajele. Ja' yech ists'ibaic ti yaj'alc'optac Rioxe:

Jchi'iltactic, ti c'alal ixanavic tal cha'vinic jabil ta xocol balamil ti
ba'yí jtöt jme'tique,
yech no'ox la ti iyac'beic smotonin vacax xchi'uc chij ti Rioxe,
yu'un la mu sjunuluc yo'onic iyich'ic ta muc'.

⁴³ Yu'un la iscuchic tal ti yajsantoic Moloc sbie,
istiq'uic la tal ta caxa.

Iyich'ic la tal noxtoc sloc'ol c'anal ti ja' yich'ojic ta muq'ue, ti Renfán
sbie.

Ti c'usitic isloc'taique, ja' la iyich'ic ta muc'.

Ti ja' no'ox yech chapasic uque, ta la xaloq'uic ech'el li' ta
jlumaltique.

Chabatic la ta sjelavel jteclum Babilonia,
xi onox ts'ibabil.

⁴⁴ 'C'alal teic ta xocol balamil ti vo'ne moletique, ja' itun yu'unic ti templo nucule, ja' tey ic'oponatic yu'un ti Rioxe. Ti templo ispasique ja' yech ispasic chac c'u cha'al i'ac'bat yil yu'un Riox ti Moisese. ⁴⁵ Ti c'alal i'iq'ueic tal yu'un Josué li' ta jlumaltique, iscuchic tal ti templo nucule. Pero oy to'ox yajvaltac li osile. Ti Rioxe iyal ti ac'u smilic scotole yu'un icoltavan onox. Ja' yech istaic o li osile. Ti c'alal i'och ta preserente ti Davide, ja' to'ox ta xtunilan yu'unic ti templo nucule. ⁴⁶ Ti Davide lec i'ile yu'un ti Rioxe. Isc'anbe ti tsva'anbe stemploe. Ja' ti Riox iyich' ta muc' ti jmuc'tatotic Jacove. ⁴⁷ Pero ma'uc isva'an ti Davide; ja' xa isva'an ti screme, ja' ti Salomone. ⁴⁸ Ti Rioxe mu xnaqui ta templo ti smeltsanoy crixchanoe yu'un tey ta vinajel. Ja' yech iyal ti jun yaj'alc'ope:

⁴⁹ Ti Rioxe ja' la tspas mantal ta vinajel ta balamil.

¿C'u la yu'un ti ta jva'anabetic stemploe, yu'un la mu sna' xnaqui?

⁵⁰ Ja' la spasoj scotol li c'usitic oye,
xi ti j'alc'ope.

⁵¹ 'Li vo'oxuque atoyoj abaic chac c'u cha'al ti much'utic mu xich' ta muc' ti Rioxe. Mu xac'an xach'unic li c'usi chale. Scotol c'ac'al chacrontainic ti Ch'ul Espíritue. Ja' yech chapasic uc chac c'u cha'al ispasic ti vo'ne moletique. ⁵²⁻⁵³ Ti moletique iscrontainic scotol ti yaj'alc'optac Riox ti ta vo'nee. Ismilic ti much'utic iyal ti chtal ti much'u lec yo'one. C'alal ital ti much'u lec yo'one, avaq'uic onox ta milel, vo'oxuc ti ava'yojic mantaletic ti iyalic anjeletic ti ta vo'nee, pero mu xach'unic —xut la jmeltsanejc'opetic ti ánima Estebane.

⁵⁴ Ti x'elan iyal ti ánima Estebane, icap o la sjolic. Xc'uxuxet xa la yeic yu'un sc'ac'al yo'onic. ⁵⁵ Pero ti ánima Estebane tsatsubtasbil la yo'on yu'un ti Ch'ul Espíritue, isq'uel la vinajel. Iyilbe la xojobal ti Rioxe. Iyil la ti tey va'al ta sbats'ic'ob Riox ti Jesuse.

⁵⁶ —Jamal chquil li vinajele. Tey ta sbats'ic'ob Riox chquil li Jesuse, ja' ti co'ol crixchanootic jchi'uctique —xi la ti ánima Estebane.

⁵⁷ Ti jmeltsanejc'opetiche chopol la iya'iic ti x'elan iyal ti ánima Estebane. X'avlajetic xa la. Ismac la xchiquinic, mu la sc'an xa'iic ti c'usi chal ti ánima Estebane, yu'un la isnopic ti chopol cha'i ti Rioxe. Ja'o la iscomontsaquic. ⁵⁸ Istsaquic la loq'uel ta ti' jteclum, ba la yac'beic ton. Ti c'alal iyaq'uic tone, isloc' la spimilc'u'ic. Iyac'beic la xhabibi jun sva'lej crem, Saulo la sbi. ⁵⁹ Ti c'alal xyaquet chich' ton ti ánima Estebane —Cajval Jesús, chamicon xa —xi la.

⁶⁰ Isquejan la sba, tsots la ic'opoj.

—Cajval, ac'o ta pertonal li jchi'iltac li'i yu'un mu sna'ic li c'usi tspasique —xi la.

C'alal laj yal yeche, ja'o la iloc' xch'ulel.

Ja' li' yaloj ti iyilbajin ti much'utic yich'ojic ta muc' Cajvaltic Jesús ti Sauloe

8 ¹ Li Sauloe —Más lec ti ichame —xi la uc. Lic la yilbajin ti much'utic yich'oj ta muc' Cajvaltic Jesucristo ta Jerusalene. Istani la sbaic ta scoj ti ilbajinele. Ti jlome istani la sbaic ta sjunlej estado Judea. Ti jlome ibatic la ta estado Samaria. Stuquic xa la tey icomic ta Jerusalén li apoxtoletique. ² Oy la jayvo' viniquetic ti sjunul yo'on yich'ojic ta muc' ti Rioxe, ja' la ba smuquic ti Estebane. Iyoq'uitaic la tajmec. ³ Li Sauloe yo'onuc la xch'aybe sc'oplal ti much'utic yich'ojic ta muc' ti Jesuse. I'och la ta naetic, istsac la loq'uel ti viniquetique xchi'uc ti antsetique, istic' la ta chuquel.

Ja' li' yaloj ti iyal sc'op Riox ta Samaria ti Felipee

⁴ Ti much'utic istani sbaique, buyuc no'ox la iyalic a'yuc ti ja' chac' jcuxlejaltic ta sbatel osil ti Cajvaltic Jesuse. ⁵ Ti Felipee tey la ibat ta jun

jteclum ta estado Samaria. C'ot la yalbe ti crixchanoetique ti i'ay xa ti much'u st'ujoj Riox tspasvan ta mantale, ja' ti Cristoe. ⁶ Ti crixchanoetic teyo'e istsob la sba scotolic, tal la ya'iic c'usi chal ti Felipee. Ti c'alal iyilic ti ep ta ech'el iyac' iluc slequilal syu'elal Riox ti Felipee, ts'ijajtic xa la cha'iic ti c'usi iyale. ⁷ Ti much'utic ochem pucuj ta yo'onique isloq'uesbe la. Ti c'alal iloc' ti pucujetique, tsots la i'avanic. Ti much'utic alubem jun yoc sc'obe xchi'uc ti coxoetique, ilecubic la. ⁸ Xmuyubajic xa la scotol ti crixchanoetic tey ta jteclume.

⁹ Tey la jun vinic, Simón la sbi. J'ilol to'ox la, sna' la májico noxtoc. Ep la islo'lo crixchanoetic tey ta Samariae yu'un la iyal ti oy syu'el uque.

¹⁰ Scotol crixchanoetic, ta biq'uit ta muc', iyich'ic la ta muc' ti j'ilole.

—Li vinic li'i co'ol syu'el xchi'uc ti Rioxe —xiic la.

¹¹ Ja' xa la yich'ojic ta muc' ti j'ilole yu'un la vo'ne xa lic lo'loaticuc.

¹² Pero c'alal i'albatic yu'un ti Felipee ti ja' st'ujoj Riox chispasotic ta mantal ti Jesuse, ti ja' istoj jmultiplic, ep la viniquetic, ep la antsetic ixch'unic. Ti ixch'unique, i'ac'bat la yich'ic vo' yu'un ti Felipee. ¹³ Ixch'un la ti Simón uque, iyich' la vo' uc, ja' la ixchi'in ech'el ti Felipee. C'alal iyil ti ep ta ech'el iyac' iluc slequilal syu'elal Riox ti Felipee, xch'ayet xa la yo'on.

¹⁴ C'alal iya'i li apoxtoletic ta Jerusalene ti ixch'unic xa c'usi yaloj Cajvaltic Jesucristo li jsamariaetique, itaqueic la ech'el ta Samaria li Pedroe xchi'uc li Juane. ¹⁵ Ti c'alal ic'otique, isc'oponbeic la Riox ti jaylajunvo' ixch'unique yo' la xchi'ineic o yu'un ti Ch'ul Espíritu uque.

¹⁶ Yu'un la mu to'ox bu chi'inbilic yu'un ti Ch'ul Espíritue, ja' no'ox la ti yich'ojic xa vo' ta scuenta ti Cajvaltic Jesucristoe. ¹⁷ Li Pedroe xchi'uc li Juane iyac' la sc'obic ta sjol jujun ti much'utic ixch'une, ja' la ichi'ineic o yu'un ti Ch'ul Espíritue.

¹⁸ C'alal iyil ti Simone, yo'onuc xa la yac'be taq'uin li apoxtoletique.

¹⁹ —Ac'becon jyu'el yech uc yo' xich'ic o cu'un Ch'ul Espíritu li much'utic ta xcac' jc'ob ta sjolic uque —xi la.

²⁰ —Batan ta c'oc' xchi'uc lataq'oine yu'un chaval ti stac' manel ti Ch'ul Espíritue ti chac' jchil'itic ti Rioxe. ²¹ Li vo'ote mu xu' chatun yu'un ti Rioxe yu'un yiloj ti chalo'lovane. ²² Ictao xa spasel li c'usitic chopole. C'opono Riox, jq'ueltiquic mi xa'ac'bat to pertonal yu'un li c'usi chopol chanope. ²³ Yu'un chavac' o sc'ac'al avo'on chquil ti oy jyu'elticotique. Tiq'ulot to ta mulil —x'utat la yu'un li Pedroe.

²⁴ —C'oponbecon Riox che'e naca me ochicon ta c'oc' ta sbatel osil chac c'u cha'al avalbone —xi la ti Simone.

²⁵ Li Pedroe xchi'uc li Juane, c'alal laj yalbeic crixchanoetic scotol ti c'u x'elan yilojbeic slequilal syu'elal ti Rioxe, xchi'uc ti c'alal laj yalic li sc'op Rioxe, isutic la ta Jerusalén. Ech' la yalic noxtoc ta jujun parajel ta estado Samaria ti ja' chac' jcuxlejaltic ti Jesuse.

Ja' li' yaloj ti iyalbe sc'op Riox jun j'etiopía ti Felipee

²⁶ Ti Felipee ic'oponat la yu'un jun anjel ta vinajel:

—Batan ta xocon vinajel ta sur. Tey chanupbe li sbelel jteclum Gazae, ja' li be chlic tal ta Jerusalene —x'utat la.

Li sbelel Gazae tey ch-ech' ta xocol balamil. ²⁷ Ibat la ti Felipee. Tey la ista ta be jun j'etiopía. Ti yajpreserente j'etiopíaetique, ants la, Candace la sbi. Ti vinique pasbil la ta capón yu'un la ta x'abtej ta yabtel ti antse. Ja' la xhabiojbe staq'uin xchi'uc c'usuc yu'un ti antse. Ti vinique ay la yac'be smoton Riox ta Jerusalén. ²⁸ Jsutel xa'ox la ech'el ti c'alal itae yu'un ti Felipee. Jun la yo'on chotol ech'el ta scarretaca'. Yolel la tsq'uel ech'el sc'op Riox ti ists'iba ti Isaíase.

²⁹ —Nopojan, chi'ino ech'el li vinic le'e —x'utat la yu'un ti Ch'ul Espíritue.

³⁰ Ti Felipee inopoj la. Iya'i la ti yolel ta sq'uel sc'op Riox ti ists'iba ti Isaías yaj'alc'op Rioxe.

—¿Mi xava'ibe smelol li vun chaq'uele? —xut la ti vinique.

³¹ —Mu xca'i yu'un muc much'u xiyalbe smelol —xi la.

I'iq'ue la muyel ta carretaca' ti Felipee. Ixchi'in la ech'el ta chotlej.

³² Li sc'op Riox ti yolel ta sq'uele, ja' la yech chal:

Ch'an la xi ta milel chac c'u cha'al jcot ch'iom chij, mu la c'usi chal.

Ja' la chac c'u cha'al ch'an xi c'alal chloc'bat stsatsal li chije,

ja' no'ox la yech ti much'u chtal stojbotic jmultipique,

mu la c'usi chal ti c'alal xmilee.

³³ Abol la sba cu'untic yu'un la muc bu lec ta smeltsanbat sc'oplal.

Tsnopic la ti j'ech'el ta xch'ay o sc'oplal ti c'alal smilique, xi la li sc'op Riox ti ta sq'uele.

³⁴ —Albon ca'i much'u sc'oplal ti li' ts'ibabile —x'utat la ti Felipee—.

¿Mi sc'oplal stuc ti Isaíase, mi yan o? —xi la.

³⁵ —Ja' sc'oplal ti Jesuse —xut la ti Felipee.

Lic la yalbe ti istoj xa jmultipique ti Jesuse. ³⁶ Ic'otic la ta jun uc'um.

—Q'uelavil, oy li' uc'ume. ¿Mi mu xu' xavac'bon quich' vo'? —xi la ti vinique.

³⁷ —Mi j'ech'el ach'unoje, xu' —xi la ti Felipee.

—Jch'unoj ti ja' Xch'amal Riox ti Jesucristoe —xi la.

³⁸ Ti vinique iyalbe la ti yajtijca'e ti ac'u spajes ti carretae. Ti vinique xchi'uc ti Felipee iyalic la, ibatic la ta uc'um. Iyich' la vo' ti vinique. ³⁹ Ti c'alal iloq'uic tal ta uc'ume, ti Felipee i'iq'ue la ech'el yu'un ti Ch'ul Espíritue ti jun xchi'uc ti Cajvaltic Jesucristoe. Muc la x'ile bu ibat. Ti vinique jun la yo'on isut ta slumal ti ixch'un xa ti itojbat xa smul yu'un ti Cajvaltic Jesuse. ⁴⁰ Ti Felipee tey la c'ot vinajuc ta jteclum Azoto. Tey to la lic xanavuc. Ti bu i'ech ta jujun jteclume, ech' la yal a'yuc ti ja' chac' jcuxlejaltic ti Cajvaltic Jesuse. Ibat la c'alal jteclum Cesarea.

Ja' li' yaloj ti ilecubtasbat yo'on yu'un Riox ti Sauloe
(Hch. 22.6-16; 26.12-18)

9 ¹ Li Sauloe muc la xicta sba ta yilbajinel ti much'utic yich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesuse.

—Chajmil mi mu xavicta abaique —xut la.

Ba la sc'opon ti totil pale ta Jerusalene. ² Isc'an la vun yo' oy xa o yortene, ja' la chc'ot yac'be yil ti jmeltsanejc'opetic ta bic'tal temploetic yo' bu cha'iic smantal Riox ti xchi'iltac ta israelal ta jteclum Damascoe. Yu'un la ja' chba sq'uel mi oy much'utic yich'oj ta muc' Cajvaltic Jesucristo ta stemploique. Mi ants, mi vinic c'ot stae, sc'oplal la ti ta xchuc tal ta Jerusalene. Ti c'alal iyich' ti vune, ibat la ta Damasco. ³ Ti c'alal po'ot xa'ox la xc'ot ta Damascoe, oy la c'usi xlebluj tal xojabal ta vinajel yo' bu li Sauloe. ⁴ Iyal la ta lum, iya'i la ti ic'oponate:

—Saulo, ¿c'u yu'un ti chacrontainon ya'ele? —x'utat la.

⁵ —Cajval, ¿much'uot che'e? —xut la.

—Vo'on Jesuson ti chacrontainone. Ti x'elan chapase, avocol no'ox chasa'be aba —x'utat la.

⁶ Li Sauloe xt'elelet xa la ta xi'el.

—Cajval, ¿c'usi chac'an ti ta jpase? —xut la.

—Lican, ochan ech'el ta Damasco. Tey cha'albat ti c'usi chapase —x'utat la.

⁷ Ti xchi'iltac xchi'inoj ech'el li Sauloe va' xiic la yu'un la ixi'ic tajmec. Iya'iic la ti oy much'u ic'opoje pero muc la xilic. ⁸ Li Sauloe istam la sba. C'alal isvic' sate, mu xa la xil sbe. Nitbil xa la i'och ta Damasco. ⁹ Oxib la c'ac'al tup'em sat. Muc la xve', muc la xuch' vo'.

¹⁰ Tey la nacal ta Damasco jun vinic ti yich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesuse, Ananías la sbi. Ti Cajvaltic Jesuse iyac' la sba iluc ta stojol ti Ananíase.

—Ananías —x'utat la.

—Cajval ¿c'usi chaval? —xut la.

¹¹ —Batan yo' bu Tuq'uil caya sbie. Tey xac'ot ta sna Judas. Tey chc'ot ata jun achi'il, Saulo sbi, liquem tal ta jteclum Tarso. Lavie xyaquet ta sc'opon Riox. ¹² Icac'be xa yil ti chc'ot avac' ac'ob ta sjole yo' ti xcha'jam o li sate —x'utat la ti Ananíase.

¹³ Ti c'alal iya'i ti Ananíase —Cajval, taje ep much'utic yalojbon ti chilbajin ti much'utic yich'ojot ta muc' tey ta Jerusalene. ¹⁴ Lavie yich'oj tal orten yu'un totil paleetic ti xu' xchuc ech'el li much'utic yich'ojot ta muc' li'toe —xi la ti Ananíase.

¹⁵ —Batan. Li Sauloe jt'ujoj onox yu'un ja' chalbe c'usi caloj li much'utic ma'uc achi'ilic ta israelale, xchi'uc li preserenteetique, xchi'uc vo'oxuc ti co'ol j'israeloxuque. ¹⁶ Ta xcalbe ti vo'on ta jcoj ti ep ta ech'el ta xich' ilbajinele —x'utat la yu'un Cajvaltic Jesucristo ti Ananíase.

¹⁷ Ibat la ti Ananíase. Tey la ic'ot ta sna ti Judase. Ti c'alal i'och ta yut nae, c'ot la yac' sc'ob ta sjol li Sauloe.

—Saulo, li' listac tal ti Cajvaltic Jesuse ti co'ol quich'ojtic ta muq'ue, ja' ti much'u avil ta bee. Listac tal yo' ti xcha'jam o lasate, yo' ti xaslecubtasbe o avo'on ti Ch'ul Espíritue —xut la c'otel li Sauloe.

¹⁸ Ora la ip'aj ti c'usi macal o to'ox li sate, ijam la. I'ac'bat la yich' vo'.

¹⁹ Ti c'alal ive'e, itsatsub la noxtoc. Tey la ixchi'in jayib c'ac'al ti much'utic yich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesucristo ta Damascoe.

Ja' li' yaloj ti lic yalbe sc'oplal Cajvaltic Jesucristo ta Damasco ti Sauloe

²⁰ Li Sauloe ora la lic yal a'yuc ta jujun templo yo' bu cha'iic smantal Riox ti xchi'iltac ta israelale ti ja' Xch'amal Riox ti Jesucristoe. ²¹ Scotol ti much'utic iya'iic ti ja' xa yech chal li Sauloe, xch'ayet xa la yo'onic.

—Li jchi'iltic le'e ja' li much'u iyilbajin ti much'utic yich'oj ta muc' ti Jesuse ti tey nacajtic ta Jerusalene. Li' xa noxtoque yu'un tal xchuc ech'el li much'utic ja' yech xch'unojique yu'un chba yac'be entrucal ti totil paleetique —xiic la.

²² Li Sauloe más to la itsatsub yo'on ta yalbel sc'oplal ti Cajvaltic Jesuse. Iyalbe la ya'i ti xchi'iltac tey nacajtic ta Damascoe ti ja' onox sc'oplal chtal pasvanuc ta mantal ti Jesuse. Ti c'alal iyal chac taje, mu xa la sna' c'uxi chtac'avic.

Ja' li' yaloj ti muc xtae ta milel yu'un xchi'iltac ta jurioal ta Damasco ti Sauloe

²³ C'alal oy xa'ox sc'ac'alil lic yalbe sc'oplal Jesucristo li Sauloe, ti xchi'iltac ta jurioal ti tey nacajtic ta Damascoe, lic la snopic c'u x'elan ta staic ta milel. ²⁴ Ti c'usi isnopique iya'i la li Sauloe. Ti crixchanoetique ta c'ac'al ta ac'ubal la tey va'ajtic ta jujun sti'il smacol ti jteclume. Tey la ta smalaic mi chloc' li Sauloe yo' la staic o ta milele. ²⁵ C'alal i'ic'ub ti osile, itiq'ue la ta muc'ta moch yu'un li much'utic yich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesuse. Ixchuquic la ta ch'ojon ti moche, c'unc'un la iyalesat ta pat corralton. Ja' la yech icol li Sauloe.

Ja' li' yaloj ti isut ta Jerusalén ti Sauloe

²⁶ C'alal ic'ot ta Jerusalén li Sauloe, ja' la tsc'an ti chba xchi'in ti much'utic yich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesuse. Pero xi'emic o la scotolic, yu'un la mu sna'ic mi yech ti xch'unoj xa uque. ²⁷ Pero ti Bernabee iyic' la ech'el li Sauloe yo' bu li apoxtoletique.

—Li Saulo li'i iyil ta be ti Cajvaltic Jesuse, ic'oponat. Jamal iyalbe sc'oplal Jesús ta Damascoe —xut la apoxtoletic ti Bernabee.

²⁸⁻²⁹ Ja' la yech ixchi'inic o li Sauloe ti much'utic yich'oj ta muc' Cajvaltic Jesús ta Jerusalene. Buyuc no'ox la chanav li Sauloe jamal la

chal a'yuc c'usi yaloj ti Cajvaltic Jesuse. Lic la yalulanbe sbaic sc'oplal Cajvaltic Jesús xchi'uc xchi'iltac ta jurioal ti sna'ic griego c'ope, yu'un la ja' tsc'an ti ac'u xch'unic uque. Pero yo'onicuc la smilic li Sauloe.³⁰ C'alal iya'iic ti jchi'iltactic ta xch'unel li sc'op Rioxe, i'iq'ue la ech'el ta jteclum Cesarea li Sauloe. Itaque la ech'el ta slumal ta jteclum Tarso.

³¹ Ti much'utic xch'unoj sc'op Riox ta estado Judeae, xchi'uc ta estado Galileae, xchi'uc ta estado Samariae, muc xa la x'ilbajinatic. Jun xa la yo'on iyich'ic ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe. Itsatsubtasbat la yo'onic yu'un ti Ch'ul Espíritue, ja' la yech ip'olic.

Ja' li' yaloj ti itsatsub yoc sc'ob ti Enease

³² Li Pedroe ba la svula'an scotol ti much'utic xch'unoj li sc'op Rioxe. Ech' la sq'uel noxtoc ti much'utic tey nacal ta jteclum Lidae.³³ Tey la c'ot sta jun vinic, Eneas la sbi. Svaxaquibal xa la jabil spuch'lej yu'un la alubem jun yoc sc'ob.

³⁴ —Eneas, lavi ipote, ja' chastsatsubtasbe avoc ac'ob ti Jesucristoe. Lican, tamo lavayebe —x'utat la yu'un li Pedroe.

Ora la ilic ti Enease.³⁵ Scotol ti much'utic tey nacal ta Lidae xchi'uc ta jteclum Sarone, iyilic la ti lec xa ti Enease. Ja' la iyictaic o ti c'usitic xch'unojic to'oxe; ja' la istambeic o yich'el ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe.

Ja' li' yaloj ti icha'cuxi ti Dorcase

³⁶ Ti c'alal yech ispas li Pedroe, tey la jun ants ta jteclum Jope yich'oj la ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe. Ti antse Tabita la sbi ta ebreo c'ope, Dorcas la sbi ta griego c'ope. Ic'uxubinvan la. Isq'uelanbe la staq'uin noxtoc ti much'utic ch'abal staq'oine.³⁷ Ti c'alal tey ta Lida li Pedroe, i'ipaj la ti Dorcase, icham la. Iyatintasic la. Ti c'alal laj yatintasique, ba la stelanic ta jc'ol o na.³⁸ Li Jopee nopol xil sba xchi'uc Lida. Ti much'utic yich'oj ta muc' Cajvaltic Jesús ta Jopee, iya'iic la ti tey ta Lida li Pedroe. Istaquic la ech'el cha'vo' vinic, ba la yiq'uel tal li Pedroe.

—Batic la ta Jope —x'utat la c'otel li Pedroe.

³⁹ Ixch'un la, ora la ibat. Ti c'alal ic'ote, i'iq'ue la ochel yo' bu telel ti ánima Dorcase. Tey la tsobol scotol ti me'anal antsetique, choq'uitaic la tajmec ti ánima. Ti sc'u'ique xchi'uc ti stsequique, i'ac'bat la yil li Pedroe ti ja' sjaloj ti ánima ti c'alal cuxul to'oxe.⁴⁰ Li Pedroe istac la loq'uel scotol ti much'utic tey yo' bu telel ti ánima. Ti c'alal iloq'uique, ja'o la isquejan sba li Pedroe, isc'opon la Cajvaltic. Ti c'alal laj sc'opon Cajvaltique, isq'uelbe la sat ti ánima.

—Tabita, lican —xut la.

Ti antse icha'cuxi la, ora la isvic' sat, i'ile la ti tey li Pedroe, ichoti la.⁴¹ Li Pedroe isnit la liquel. Ti c'alal va'al xa la ti Dorcase, li Pedroe iyic' la ochel ti me'anal antsetique xchi'uc ti much'utic yich'oj ta muc' ti

Cajvaltic Jesucristoe, iyac'be la yil scotolic ti icha'cuxi xae. ⁴² Iya'iic la scotol crixchanoetic ta Jopee. Ep la iyich'ic o ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe. ⁴³ Li Pedroe tey la ipaj ta Jope ta sna jun vinic, Simón la sbi. Ti yajval nae naca la c'a'esejnucul yabtel.

Ja' li' yaloj ti ay sc'opon Cornelio ti Pedro

10 ¹ Tey la nacial ta jteclum Cesarea jun vinic, nom la liquem tal, Cornelio la sbi. Capitan soltero la, cien la yajsoltero. Ti cien solteroe Italiano la sbiic. ² Ti Cornelioe sjunul la yo'on yich'oj ta muc' Riox sjunlejic ta na. Ep la isc'uxubin j'israelitic, ja' la ti much'utic abol sbae. Scotol la c'ac'al ta sc'opon Cajvaltic. ³ Ta oxib la ora xmal c'ac'al tey la chotol ta yut sna ti Cornelioe, oy la c'usi i'ac'bat yil yu'un ti Rioxe. I'och la tal jun anjel ta vinajel yo' bu chotole.

—Cornelio —x'utat la.

⁴ Ti Cornelioe ixi' la, sq'ueloj xa la tajmec ch-och tal.

—Cajval, ¿c'usi chaval? —xut la.

—Ti Rioxe yich'oj ta muc' ti c'usi chavalulanbee. Yiloj ti chac'uxubin ti much'utic abol sbae. ⁵ Yech'o un taco ech'el avinictac ta Jope, ac'u ba yiq'uic tal jun vinic Simón sbi, Pedro li xcha'p'elel sbie. ⁶ Tey ta sna jun vinic Simón sbi uc. C'a'esejnucul yabtel. Ti snae tey ta ts'el ti'mar. Li Pedroe ja' chul yalbot ti c'usi lec chapase —x'utat la yu'un anjel ti Cornelioe.

⁷ C'alal ibat ti anjele, ti Cornelioe istac la ta iq'uel jun yajsoltero ti tey xchi'uc scotol c'ac'ale. Sjunul la yo'on yich'oj ta muc' ti Riox uque. Istac la ta iq'uel cha'vo' smozo noxtoc. ⁸ Iyalbe la scotol ti c'usi i'albat yu'un ti anjele. Ti c'alal laj yale, ja'o la istac ech'el ta Jope yoxva'alic.

⁹ Ta yoc'omal ti c'alal po'ot xa'ox xc'otic ta Jope ti oxvo'e, ja'o la imuy ta bana li Pedroe. Po'ot xa'ox la ol c'ac'al. Yu'un la tey ba sc'opon Cajvaltic. ¹⁰ Li Pedroe chvi'naj xa'ox la tajmec, isc'an la sve'el. Ti c'alal xyaquet ta smeltsanbat ti sve'ele, oy la c'usi i'ac'bat yil yu'un ti Rioxe.

¹¹ Ijam la iyil li vinajele. Iyil la ti oy c'usi iyal tale, co'ol la xchi'uc muc'ta saquil manta. Chucul la xchanjechel xchiquin iyal tal. ¹² Tey la chupul tal chonetic iyil. Ep la ta tos li c'usi chanib yoque, ep la ta tos quiletel chon, ep la ta tos mut iyil.

¹³ —Pedro, milo ati' le'e —x'utat la.

¹⁴ —Cajval, i'i. Yu'un mu onox bu jti' ti c'usitic avaloj ti mu xu' jti'ticotique —xut la.

¹⁵ —Li c'usi chacac'bee mu xaval ti mu xu' xati'e —x'utat la.

¹⁶ Ox'ech'el la yech i'albat. Ja'o xa la isut muyel ta vinajel iyil ti muc'ta saquil mantae. ¹⁷ Li Pedroe lic la lo'ilajuc yo'on yu'un la mu sna' c'usi xal ti c'usi iyile. Ti c'alal xyaquet ta snope, ja'o xa la ic'otic ta Jope ti viniquetic itaqueic tal yu'un ti Cornelioe.

—¿Bu nacial li Simon jc'a'esejnucle? —xiic la c'otel.

Ic'otic la ta sna ti Simone. ¹⁸ Isjaq'uic la mi tey li Simone, li Pedro xcha'p'elel sbie. ¹⁹ Li Pedroe, ti c'alal yolel ta snop c'usi xal ti c'usi iyile —Tal sa'ot oxvo' vinic. ²⁰ Yalan, chi'ino ech'el. Mu me xchibetuc avo'on xabat yu'un vo'on jtacoj tal —x'utat la yu'un ti Ch'ul Espíritue.

²¹ Li Pedroe iyal la. Ba la sc'opon ti viniquetique ti itaqueic tal yu'un ti Cornelioe.

—Vo'on ti chasa'icone. ¿C'usi chavalic? —xut la.

²² —Li' listacoticotic tal jun capitan soltero, Cornelio sbi. Lec yo'on. Yich'oj ta muc' ti Rioxe. Lec x'ile yu'un scotol achi'iltac ta jurioal. I'albat yu'un jun anjel ta vinajel ti chastac ta iq'uele, yu'un la cha'i c'usi chavalbe —xiic la.

²³ Li Pedroe iyic' la ochel ta sna Simón ti viniquetique, tey la ivayic jun ac'ubal, ismac'lin la. Ta yoc'omal to la ibat xchi'uc ti viniquetique. Li Pedroe ichi'ine la ech'el yu'un jayvo' ti much'utic yich'oj ta muc' Cajvaltic Jesús ta Jopee.

²⁴ Ta xchibal to la c'ac'al ic'otic ta Cesarea. Ti Cornelioe tey xa la chmalavan. Stsoboj xa la scotol xchi'iltac xchi'uc ti much'utic lec xojtiquine. ²⁵ Ti c'alal po'ot xa'ox la xc'ot xchi'uc xchi'iltac li Pedroe, ba la nupvanuc ta be ti Cornelioe. Iquejletaat la li Pedroe, i'ich'e la ta muc'.

²⁶ Li Pedroe isnit la liquel.

—Va'lán yu'un co'ol crixchanootic —xut la.

²⁷ X'ilajetic la ochel xchi'uc c'alal yut sna ti Cornelioe. Tey la tsobol ep crixchanoetic c'ot sta li Pedroe.

²⁸ —Li vo'oxuque ana'ojic c'u xi'elanoticotic, vo'oticotic li juriooticotique. Ana'ojic ti mu xu' xi'ochoticotic ta sna li much'utic ma'uc jchi'ilticotic ta jurioale. Mu xu' jc'oponticotic. Pero liyalbe ti Rioxe ti mu xu' xcal ti chopol li much'utic ma'uc jchi'iltac ta jurioale. ²⁹ Yech'o un sjunul co'on lital lavi ataquicon ta iq'uele. Yech'o un chajac'beic c'u yu'un ti ataquicon ta iq'uele —xut la.

³⁰ Lic la yal ti Cornelioe:

—Oy xa xchanibal c'ac'al li'albat yeche ora chac li'i. Li'on ta yut jnae, ja'o quictaoj cot, ja'o ta jc'opon Cajvaltic. Iquil co'ol xchi'uc jun vinic yilel. Sac tajmec ti sc'u'e, oy xojobal. ³¹ “Cornelio, ti Cajvaltique yich'oj ta muc' ti c'usi chavalulanbee. Yiloj ti chac'uxubin ti much'utic abol sbae. ³² Taco ech'el avinictac ta Jope, ac'u ba yiq'uic tal jun vinic Simón sbi, Pedro li xcha'p'elel sbie. Ja' tey xch'amunojbe sna jun vinic, Simón sbi uc. C'a'esejnucul yabtel. Ti snae tey ta ts'el ti'mar. Mi iyul li Pedroe, oy c'usi chayalbe”, xiyut ti anjel ta vinajele. ³³ Yech'o ti ora lajtac ta iq'uele. Lec ti latale. Coliyal Riox ti li' tsoboloticotique, ti chavalboticotic c'u x'elan layalbee —xi la ti Cornelioe.

³⁴ Itac'av li Pedroe:

—Ti Rioxe yu'un onox yech ti muc bu ta st'uj ti much'u ta sc'uxubine.

³⁵ Buuc no'ox balamilal lec ta x'ileic yu'un Riox ti much'utic ta xich' ta

muq'ue, ti ta spasic c'usi lec chile. ³⁶ Ti Rioxe listacboticotic tal ti Jesucristoe, ja' tal yal ti ch'abal jmultic chiyilotic o ti Rioxe ti mi chquich'tic ta muq'ue. Ti Jesucristoe ja' cajvaltic ta jcotoltic ta sjunlej balamil. ³⁷ Li vo'oxuque ava'yojic c'u x'elan iyal a'yuc ta sjunlej jlumalticotic ti c'usi talem spase. Ana'ojic ti tey istambe yalel ta estado Galileae ti c'alal yolel to'ox chal ti chac' ich'vo' ti Juane. Ts'acal to iyal a'yuc ta estado Judea. ³⁸ Ti Jesus Nazarete ava'yojic ti chi'inbil yu'un ti Ch'ul Espíritue ti jun xchi'uc ti Rioxe, ti iyich' slequilal syu'elal noxtoque, ti isc'uxubin crixchanoetic ti butic i'ech'e, ti isloq'uesbe pucuj ti much'utic ochem pucuj ta yo'one, ti iyet'esbe xchamel ti jchameletique ti c'usuc no'ox chamelal iya'iique, ja' ti chi'inbil yu'un ti Rioxe. ³⁹ Ti jayvo' ijchi'inticoti ti Jesuse, iquilticotic scotol ti c'usitic ispas ta Jerusalene xchi'uc ta sjunlej estado Judeae. Li jchi'iltaque iyaq'uic ta milel ta cruz. ⁴⁰ Ti Rioxe ixcha'cuxes ta yoxibal c'ac'al. Ti c'alal cha'cuxiem xa'oxe, ep ta ech'el iquilticotic yu'un ja' yech isc'an ti Rioxe.

⁴¹ Scotol li jchi'ilticotique muc xilic; jtucticotic no'ox iquilticotic, vo'oticotic ti st'ujojoticotic onox ti Rioxe ti ta xcalticotic ti cuxul ti Jesuse. Ti c'alal cha'cuxiem xa'oxe, ijchi'inticoti to ta ve'el.

⁴² Liyalboticotic comel ti chcalbeticotic scotol criixchanoetic ti ja' ac'bil yabtel yu'un ti Rioxe ti ja' chalbe bu chbat ta sbatel osil ti much'utic cuxule xchi'uc ti much'utic chamem xae. ⁴³ Ja' onox yech iyalic ti yaj'alc'optac Riox ti ta vo'nee, ti ja' ta x'ac'batic o pertonal yu'un smul scotol ti much'utic ta xch'un ti ja' istoj jmultic ti Jesuse —xi la li Pedroe.

⁴⁴ Ti c'alal yolel chlo'ilaj li Pedroe, ja'o la ichi'ineic yu'un Ch'ul Espíritu ti much'utic tey tsobole. ⁴⁵ Ti jayvo' xchi'iltac tey xchi'uc li Pedroe, xch'ayet xa la yo'onic ti c'alal iyilic ti ichi'ineic yu'un Ch'ul Espíritu ti much'utic co'ol ma'uc juriootic jchi'uctique. ⁴⁶ Yu'un la ic'opojic ta ora ta yan o c'opetic, lec la iyalbeic sc'oplal ti Rioxe.

⁴⁷ —Ti jayvo' li' tsobole ichi'ineic xa yu'un ti Ch'ul Espíritue chac c'u cha'al xchi'inojotic uque. ¿C'u xachiic? ¿Mi mu xu' xich'ic vo' uc? —xi la li Pedroe.

—Ac'u yich'ic —xiic la.

⁴⁸ Li Pedroe iyal la ti ac'u yich'ic vo' ta scuenta ti Cajvaltic Jesuse. Ti c'alal laj yich'ique —Abulajan pajan to jayibuc c'ac'al li'toe —x'utat la li Pedroe.

**Ja' li' yaloj ti ba yal ta Jerusalén ti Pedroe ti ic'uxubinatic
yu'un Riox ti much'utic ma'uc j'israele**

11 ¹ Ti much'utic xch'unoj sc'op Riox ta Judeae xchi'uc li apoxtoletique, iya'iic la ti ixch'unic xa sc'op Riox ti much'utic co'ol ma'uc juriootic jchi'uctique. ² C'alal isut ta Jerusalén li Pedroe, isa'bat la smul yu'un ti much'utic yich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesuse ti

iyalic ti persa la chich'ic circuncisión ti much'utic co'ol ma'uc juriootic jchi'uctique ti mi chich'ic ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe.

³ —¿C'u yu'un ti ay ac'opon ti much'utic ma'uc jchi'iltique ti muc bu yich'ojic circuncisione? ¿C'u yu'un ti ay achi'in ta ve'ele? —x'utat la li Pedroe.

⁴ Li Pedroe xcholet la iyalbe smelol ti c'usitic ic'ote.

⁵ —Ti c'alal teon ta Jopee, xyaquet ta jc'opon Cajvaltic, oy c'usi iyac' quil. Iquil iyal tal ta vinajel co'ol xchi'uc muc'ta saquil manta. Chucul xchanjechel xchiquin tey iyul yo' buyone. ⁶ C'alal ijq'uelbe ti yute, tey chupul tal chonetic iquil. Ep ta tos li c'usi chanib yoque, ep ta tos quiletel chon, ep ta tos mut iquil. ⁷ Ica'i ti oy much'u lisc'opone: "Pedro, milo ati' le'e", xiyut. ⁸ "Cajval, i'i. Yu'un mu onox bu jti' ti c'usitic avaloj ti mu xu' jti'ticotique", xcut. ⁹ "Li c'usi chacac'bee mu xaval ti mu xu' xati'e", xiyut. ¹⁰ Ox'ech'el yech liyalbe. Ja'o xa isut muyel ta vinajel ti muc'ta saquil mantae. ¹¹ Ja'o xa ic'ot oxvo' vinic yo' bu jch'amunoj nae. Liquemic tal ta Cesarea. Tacbilic tal yu'un tal yi'q'uicon. ¹² Ti Ch'ul Espíritue liyalbe ti ta jchi'in ech'el ti viniquetique, xchi'uc ti junuc co'on baticone. Lixchi'inic ech'el li vacvo' jchi'iltactic li'i ti co'ol jch'unojtic sc'op Riox jchi'uctique. Lic'ototicotic ta sna ti much'u listac ta iq'uele.

¹³ Ti vinique liyalbe ti iyil jun anjel ta vinajele. Ti c'alal tey chotol ta yut snae, tey la va'al ic'ot ta xocon. "Taco ech'el avinictac ta Jope. Ac'u ba yi'q'uic tal jun vinic Simón sbi, Pedro li xcha'p'elel sbie. ¹⁴ Ja' chtal yalbot ti c'u x'elan chacuxiic ta sbatel osil ajunlejic ta anae", x'utat la yu'un ti anjele. Yech'o ti libate. ¹⁵ Ti c'alal lic lo'ilajcon xchi'uquique, ichi'ineic uc yu'un ti Ch'ul Espíritue chac c'u cha'al lixchi'inotic ti c'alal itale. ¹⁶ Ja'o iyul ta jol ti ja' onox yech liyalboticotic comel ti Cajvaltic Jesucristoe: "Ti Juane layac'be avich'ic vo'. Li vo'one po'ot xa xacac'beic ti Ch'ul Espíritue", xiyutoticotic onox. ¹⁷ Ti Rioxe iyac'be xa xchi'in Ch'ul Espíritu uc ti jayvo' ma'uc jchi'iltic tey tsobolique. Ichi'ineic xa chac c'u cha'al xchi'inojtoque, yu'un iyich'ic xa ta muc' uc ti Cajvaltic Jesucristoe. Yech'o ti mu c'u xu' xcal li vo'one. ¿Mi xu' ta jpajes ya'el ti c'usi tspas ti Rioxe? —xi la li Pedroe.

¹⁸ C'alal iya'iic ti much'utic chalic ti persa chich'ic circuncisión ti much'utic ma'uc j'israele ti chich'ic ta muc' ti Cajvaltic Jesuse, mu xa la c'usi más iyalic. Lec la ibat sc'oplal yu'unic ti Rioxe.

—Yu'un ja' yech tsc'an ti Rioxe ti chictaic spasel uc li c'usitic chopole li much'utic ma'uc jchi'iltique, yo' xcuxiic o ta sbatel osil uque —xiic la.

Ja' li' yaloj ti cristoetic isbiinic ti much'utic yich'oj ta muc' Cajvaltic Jesucristo ta Antioquiae

¹⁹ Ti much'utic yich'oj ta muc' ti Jesucristoe ti istaic ilbajinel ti c'alal imile ti ánima Estebane, istani la sbaic ta yantic o balamil. Ti jlome ibatic la c'alal estado Fenicia. Ti jlome ibatic la c'alal Chipre. Ti jlome

ibatic la c'alal jteclum Antioquía. Ti c'alal ibatique, iyalic la a'yuc c'usi yaloj ti Cajvaltic Jesucristoe. Pero ja' no'ox la iyalbeic ti xchi'ilic ta jurioale.²⁰ Ti much'utic ibatic ta Antioquiae, oy la ta Chipre liquemic tal, oy la ta jteclum Cirene liquemic tal. Ti c'alal ic'otic ta Antioquiae, ilo'ilajic la xchi'uquic ti much'utic co'ol ma'uc j'israelotic jchi'uctique. Iyalbeic la ti ja' no'ox chac' jcuxlejaltic ti Cajvaltic Jesuse.²¹ Ta syu'el ti Cajvaltique ep la ti much'utic iyictaic ti c'usitic xch'unojic to'oxe, ja' la istambeic yich'el ta muc' ti Cajvaltic Jesuse.

²² Ti much'utic yich'oj ta muc' Cajvaltic Jesús ta Jerusalene, c'alal iya'iic ti iyich'ic xa ta muc' uc ti much'utic co'ol ma'uc j'israelotic jchi'uctique, istaquic la ech'el ta Antioquía li Bernabee.²³ Ti c'alal ic'ot ta Antioquía li Bernabee, iyil la ti lecubtasbil xa yo'onic yu'un ti Rioxe. Yech'o un jun xa la yo'on li Bernabee. Iyalbe la ti sjunul yo'onic ac'u yich'ic ta muc' ti Cajvaltic Jesuse.²⁴ Li Bernabee lec yo'on. Lecubtasbil yo'on yu'un ti Ch'ul Espíritue. Xch'unoj ti oy syu'el ti Cajvaltic Jesuse. C'alal iyal li Bernabee, ep la lic yich'ic ta muc' ti Cajvaltic Jesuse.

²⁵ Ts'acal to ibat la ta Tarso li Bernabee, ja' la ba sa' li Sauloe. Ti c'alal istae, iyic' la ech'el ta Antioquía.²⁶ Jun la jabil tey ixchi'inic ti much'utic xch'unoj li sc'op Rioxe. Ep la crixchanoetic ixchanubtasic. Ti much'utic yich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesuse, cristoetic la i'ac'bat sbiic yu'un ti j'antioquíaetique. Ja' la yech ilic o li biile.

²⁷ Ti c'alal teic la ta Antioquía li Bernabee xchi'uc li Sauloe, ja'o la tey ic'otic ta Antioquía jayvo' yaj'alc'op Riox, liquemic la tal ta Jerusalén.

²⁸ Ti june Agabo la sbi. Ip'ijubtasat la yu'un ti Ch'ul Espíritue, iyalbe la ti much'utic xch'unoj li sc'op Rioxe ti chtal vi'nal ta sjunlej balamile. Ti c'alal ital ti vi'nale, ja'o ochem ta preserente ta Roma ti Claudioe.²⁹ Ti much'utic yich'oj ta muc' Cajvaltic Jesús ta Antioquiae, isnopic la ti ta scoltaic ti much'utic xch'unoj sc'op Riox ta Judeae ti cha'iic vi'nale. Ta jujuntal la isnopic ti c'u yepal chaq'uique.³⁰ Ti c'alal istsob sba yu'unique, ja' la i'albatic vocal li Bernabee xchi'uc li Sauloe ti chba yac'beic ti much'utic ta xchanubtasvan ta sc'op Riox ta Jerusalene.

Ja' li' yaloj ti imile ti Jacoboe xchi'uc ti i'och ta chuquel ti Pedro

12¹ Ti c'alal ba yaq'uin taq'uin ta Jerusalén li Bernabee xchi'uc li Sauloe, ti covierno Erodese ja'o la lic yilbajin jayvo' ti much'utic xch'unoj li sc'op Rioxe.² Ja' la ta smantal ti imile ta espada ti Jacoboe, ja' ti sbanquil Juane.³ Ti jurioetique xmuyubajic xa la ti icham ti Jacoboe. C'alal iyil ti Erodese ti xmuyubajic xa ti crixchanoetique, iyal la noxtoc ti ac'u tsacuc li Pedro. Ti c'alal yech ispas ti Erodese, ja'o la ta sq'uin li jurioetique ti c'alal ta sve'ic pan ti muc bu yich'oj svuquesobil xch'ute.⁴ Ti c'alal itsaque la li Pedro, itiq'ue la ta chuquel. Ichabiat la ta chanq'uez solteroetic, chanchanvo' la juq'uez. Ta vacvac ora la isjel sbaic. Ti Erodese isnop la ti ta slajel to q'uin ta sloq'ues ta chuquel li

Pedroe, ti ta bail ta satil chac' ta milele.⁵ Ti much'utic xch'unoj li sc'op Rioxe scotol la c'ac'al isc'oponbeic Riox li Pedroe c'alal tiq'uil ta chuquele.

Ja' li' yaloj ti iloc' ta chuquel ti Pedroe

⁶ C'alal isnop ti Erodese ti ta yoc'omal xa ta sloq'ues ta chuquel li Pedroe, ta yac'ubalile tey la vayem ta chuclebal li Pedroe, chucul la ta cha'p'ej carina. Jujun la soltero ta jujot xocon li Pedroe. Ti carina chucul oe, xchucoj la ta sc'obic ti solteroetic uque yo' la xa'iic o mi xjatave. Oy la solteroetic noxtoc ta xchabiic juc'ol ti ti'chucklebale.⁷ Li Pedroe itijbat la xocon yu'un jun anjel tacbil tal yu'un ti Cajvaltique. Ja'to la iyil ti sacjaman xa ti yut chucklebale.

—Lican ta ora —x'utat la.

Ti carina chucul o sc'obe, ijituj la. Ilic la li Pedroe.

⁸ —Chuco ach'ut, lapo axonob —x'utat la yu'un ti anjele.

C'alal laj xchuc xch'ute, laj slap ti xonobe,

—Lapo apimilc'u', nap'lan tal —x'utat la yu'un ti anjele.

⁹ Nap'al la iloc' li Pedroe pero mu la sna' mi melel ti ta xcoltaat yu'un ti anjele. Isnop la ti chvaychine.¹⁰ Tey la i'ech'ic yo' bu va'al ta xhabivan ti jun soltero, ts'acal to la i'ech'ic yo' bu va'al ti jun noxtoque. C'alal ic'otic ta ti'chucklebal ta cayae, ijam la stuc ti taq'uin ti'nae. Iloq'uic la, ibatic la ta jun o caya. Tey xa la icomtsanat yu'un ti anjele.¹¹ Ti c'alal iyul xch'ulele, "lavie ijna' xa ti ta melel istac tal anjel ti Cajvale. Muc xac' ti chismil li Erodese xchi'uc ti jayvo' jchi'iltac yo'onuc smilicone", xi la li Pedroe.

¹² C'alal iyil ti ta sba balamile, tuc' la ibat ta sna li Maríae, ja' li sme' Juane, ja' ti Marcos sbi noxtoque. Ep la tey stsoboj sbaic ta sc'oponic Cajvaltic.¹³ C'alal c'ot stij ti'be li Pedroe, iloc' la tal jun tseb, Rode la sbi. Ba la sq'uel much'u ti ta stij ti ti'bee.¹⁴ C'alal iya'ibe ye ti ja' li Pedroe, xmuyubaj xa la tajmec. Muc xa la isjam o ti ti'bee, i'och la ta anil ta yut sna, ba la yalbe ti yane ti tey xa va'al ta ti'be li Pedroe.¹⁵ Pero muc la xch'unic.

—Yu'un chlic achuvaj —xutic la ti tsebe.

—Ta melel ja' li Pedroe —xi la.

—Taje ma'uc Pedro, ja' nan ti anjel yajchabel Pedroe —xiic la.

¹⁶ Li Pedroe tey la tstijulan ti ti'bee. C'un to la ba sjamic. C'alal i'ile ti ja' li Pedroe, xch'ayet xa la yo'onic.¹⁷ Iyac' la seña ta sc'ob li Pedroe ti ch'aniicuque. Lic la yal ti c'u x'elan iloq'uesat ta chuquel yu'un ti Cajvaltique.

—Albeic noxtoc li Jacoboe xchi'uc li jchi'iltactic ta xch'unel li sc'op Rioxe ti liloc' xa ta chuquele —xut la ti much'utic tey tsobole.

Li Pedroe ibat la ta jun o jteclum.

¹⁸ C'alal isacube, xvulajetic xa la liquel ti solteroetique ja' ti mu xa bu tey isacub li Pedroe. ¹⁹ Ti Erodese isloq'ues la mantal ti ac'u sa'el li Pedroe. Ti c'alal muc staique, istsob la ti yajsolterotaque, ja' la ti jayvo' ixchabiic li Pedroe. Ijac'batic la c'u yu'un ti muc xilic iloq'ue. Ts'acal to la isloq'ues mantal ti ac'u yich'ic milele. Ts'acal to la ibat ta Cesarea ti Erodese yu'un la ja' tey nacal.

Ja' li' yaloj ti abol sba icham ti Erodese

²⁰ Ti Erodese scapanoj la ti jtiroetique xchi'uc ti jsidonetique. Ti jtiroetique xchi'uc ti jsidonetique co'ol la isnopic ti chba sc'oponic ti Erodese, ti chba slajesbeic yo'one. Isa'ic la jun yajc'opojelic, Blasto la sbi. Co'ol la ch-abtej xchi'uc ti Erodese. Yu'un la ja' tsc'anic ti chmanolajic yo' bu scuentainoje. ²¹ Ti Erodese iyal la c'usi ora xocol ti chba yich' c'oponele. Ti c'alal ista sc'ac'alil ti c'usi ora yaloje, ists'acubtas la sba, tey la ba chotluc yo' bu chal c'u x'elan chcom sc'oplal ti much'u tsmeltsanbe sc'oplale. Lic la sc'opon ti crixchanoetique. ²² Ti c'alal iya'iic c'usi iyal ti Erodese —Ma'uc crixchano ti li' ta xc'opoje, ja' jun riox —xiic la, x'avlajetic xa la.

²³ Ti Erodese ora la i'ipaj, i'ac'bat la castico yu'un jun yaj'angel ti Cajvaltique, ja' ti ma'uc iyac' ta ich'el ta muc' ti Rioxe. Iayan la xuvital, icham o la.

²⁴ Ac'u mi oy ilbajinel pero ip'olic onox ti much'utic xch'unoj li sc'op Rioxe.

²⁵ C'alal laj yaq'uib comel taq'uin ta Jerusalén li Bernabee xchi'uc li Sauloe, isutic la ta Antioquía. Iyiq'uib la ech'el li Juane, ja' ti Marcos sbi noxtoque.

Ja' li' yaloj ti ba yalic a'yuc sc'op Riox ti Bernabee xchi'uc ti Sauloe

13 ¹ Ti much'utic xch'unoj sc'op Riox ta Antioquiae, oy la jayvo' ichanubtasvanic. Ja'ic la li Bernabee, xchi'uc li Simone, ja' la ti Negro sbi noxtoque. Xchi'uc Lucio ti liquem tal ta Cirenee. Xchi'uc Manaen ti co'ol its'itesatic xchi'uc ti ánima Erodese. Xchi'uc li Sauloe. ² Ti c'alal xyaquet la tsc'oponic Cajvaltique, c'alal yictaoj la yotique —Ac'becon ech'el li Bernabee xchi'uc li Sauloe, ac'u ba spas li c'usi caloj onox ta spase —x'utatic la yu'un ti Ch'ul Espíritue.

³ Ti c'alal laj sc'oponic ti Cajvaltique, i'ac'batic la c'obol ta sjolic li Bernabee xchi'uc li Sauloe, itaqueic la ech'el.

Ja' li' yaloj ti ivinaj sc'op Riox ta Chipre balamile

⁴ C'alal itaqueic ech'el yu'un Ch'ul Espíritu li Bernabee xchi'uc li Sauloe, tey la ibatic ta jun jteclum Seleucia sbi. Tey la i'ochic ta barco, ibatic la c'alal Chipre balamil ta o'lol mar. ⁵ C'alal ic'otique, iloq'uib la ta barco ta jun jteclum Salamina sbi. Tey la lic yalic a'yuc sc'op Riox ta

stemploic yo' bu cha'iic smantal Riox li xchi'iltac ta jurioale. Ba la coltavanuc ta yael a'yuc sc'op Riox li Juan uque.⁶ Li Bernabee xchi'uc li Sauloe ixanavic la ta sjunlej Chipre. Ic'otic la ta jun jteclum Pafos sbi. Tey la istaic jun j'ilol, xchi'ilic la ta jurioal. Chal la sc'op Riox ti yaloje. Barjesús la sbi.⁷ Ti Barjesuse ja' la xchi'il ta abtel ti preserente Sergio Pauloe. Ti Sergio Pauloe p'ij la tajmec. Chac la ya'i li sc'op Rioxe yech'o un itaqueic la ta iq'uel li Bernabee xchi'uc li Sauloe.⁸ Ti Barjesuse Elimas la isbiin. Li Elimase "j'ilol", xi la smelol. Ti Elimase iscrontain la li Bernabee xchi'uc li Sauloe yu'un la ja' tsc'an ti mu xch'un sc'op Riox ti preserentee.⁹ Li Sauloe, li Pablo sbi noxtoque, p'ijubtasbil la, tsatsubtasbil la yo'on yu'un ti Ch'ul Espíritue, isq'uelbe la sat ti j'ilole.

¹⁰ —Jlo'lovanejot, chopol tajmec li c'usi chapase. Xch'amalot pucuj yu'un chacrontain li c'usitic leque. Li vo'ote mu xac'an ti oy much'u ta xich' ta muc' ti Cajvaltic Jesuse.¹¹ Lavie chayac'be castico ti Cajvaltique. Chtup' asat. Mu xa xavil abe jayibuc c'ac'al —xut la j'ilol li Pabloe.

Ora la itup' ti sate. Isa' la much'u ta xniton o.¹² C'alal iyil ti preserentee ti itup' sat ti j'ilole, iyich' la ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe. Lec la iya'i li sc'op Rioxe ti i'albat yu'un li Bernabee xchi'uc li Pabloe.

Ja' li' yaloj ti ic'otic ta Antioquía ta estado Pisidia ti Pabloe xchi'uc ti Bernabee

¹³ Li Pabloe xchi'uc li xchi'iltac ta yael a'yuc li sc'op Rioxe, i'ochic la ta barco ta Pafose, tey la c'ot loq'uicuc ta jteclum Perge ta estado Panfilia sbi. Li Juane tey la icomtsanvan, isut la ta Jerusalén.¹⁴ Li Pabloe xchi'uc li Bernabee j'ech'elbe no'ox la i'ech'ic ta Perge, ibatic la c'alal jteclum Antioquía ta estado Pisidia. Ta sc'ac'alil ta xcuxic ti xchi'iltac ta israelale, c'alal chba ya'ibeic smantal Rioxe, ibatic la uc li Pabloe xchi'uc li Bernabee.¹⁵ C'alal laj yich' aptael li smantaltac Rioxe xchi'uc ti c'usitic yan sts'ibaojic comel ti j'alc'opetic ti ta vo'nee, ti jmeltsanejc'opetic ta temploe istaquic la ta jaq'uel mi oy c'usi chalic jp'el cha'p'eluc li Pabloe xchi'uc li Bernabee, xu' la chalic mi chc'opojique.

¹⁶ Isva'an la sba li Pabloe. Iyac' la seña ta sc'ob ti ch'aniicuque.

—Jchi'iltactic, xchi'uc vo'oxuc ti ma'uc j'israeloxuque ti avich'ojic ta muc' uc ti Rioxe, a'yic me li c'usi chcale.¹⁷ Ti Cajvaltique ti quich'ojtic ta muc', vo'otic li j'israelotique, ja' it'ujeic ti vo'ne moletique. C'alal teic to'ox ta Egiptoe, ip'olesatic yu'un ti Rioxe. Ts'acal to ta syu'el Riox iloq'uesatic tal, yu'un ma'uc onox tey slumalic ta Egiptoe.¹⁸ Ti vo'ne moletique its'icbat sbolilic cha'vinic jabil yu'un ti Rioxe ti c'alal tey xjoyetic ta xocol balamile.¹⁹ Ta Canaán balamile oy to'ox vucub c'ox nación. Ti vo'ne moletique icoltaatic yu'un ti Rioxe yech'o ti imil yu'unic ti vucub nacione, ja' yech istaic o li osile.²⁰ Cuatro ciento cincuenta jabil ispas sbaic ta mantal stuquic ti vo'ne moletique. I'och jayq'uem yajmeltsanejc'opic, ja' ist'uj ti Rioxe. Ja' yech ti c'alal ochem to'ox ta

jmeltsanejc'op ti Samuele, ja' ti yaj'alc'op Rioxe. ²¹ C'alal ja'o ocheme, lic sc'an yajpreserenteic ti vo'ne moletique. Ti Rioxe iyal ti ja' ch-och ta yajpreserenteic ti Saule, ti screm Cise. Ti Saule Benjamín sbi ti smuc'tatot ti ta más vo'nee. Cha'vinic jabil i'och ta preserenteal ti Saule.

²² Ts'acal to iloq'uesat yu'un ti Rioxe. Ja' i'och ta sq'uxexol ti Davide.

Yu'un ti Davide ja' onox yech albil sc'oplal yu'un ti Rioxe: "Li Davide li screm Isaíe, co'ol jol jchi'uc yu'un ja' ta spas ti c'usitic lec chquile", xi onox ti Rioxe. ²³ Ti Rioxe iyal onox ti ta xtal stojbotic jmultiplic jun smom ti Davide. I'ay xa, ja' ti Jesuse. ²⁴ C'alal mu to'ox bu chvinaj ti talem xa ti Jesuse, ti Juane iyalbe onox li jchi'iltactic ta israelale ti ac'u yictaic spasel li c'usitic chopole, ti ac'u yich'ic vo'e. ²⁵ C'alal po'ot xa'ox xcham ti Juan j'ac'-ich'vo'e, ja' yech iyal: "Mu vo'onicon ti st'ujojon Riox ti chajpasic ta mantale. Ta to xtal ti much'u más oy syu'ele. Li vo'one mu c'u xu' jcolta o. Mi ja'uc sloc'bel xonob, mu xu' cu'un", xi ti Juane.

²⁶ 'Jchi'iltactic, vo'otic ti smomotic ti Abraame, xchi'uc vo'oxuc ti ma'uc j'israeloxuque ti avich'ojic ta muc' uc ti Rioxe, chcalticotic ava'iic ti i'ay xa ta jlumaltic ti much'u ay stoj jmultiplic. ²⁷ Li jchi'iltactic ta Jerusalene xchi'uc ti jmeltsanejc'opetique, muc xich'ic ta muc' ti Jesuse. Mi ja'uc xich'ic ta muc' noxtoc ti c'usitic yaloj ti yaj'alc'optac Riox ti ta vo'nee, ti ja' ta xca'itic ta sc'ac'alil ta jcuxtique. Yech'o ti iyaq'uic ta milel ti Jesuse. Ja' ic'ot ti c'usitic sts'ibaojic ti yaj'alc'optac Rioxe. ²⁸ Ac'u mi muc bu istabeic smul ti Jesuse ti yo' xmile oe, pero iyalbeic ti Pilatoe ti ac'u yac' ta milele. ²⁹ C'alal ic'ot scotol chac c'u cha'al ts'ibabil sc'oplale, iyalesat ta cruz, ba mucatuc. ³⁰ Ti Rioxe ixcha'cuxes loq'uel ta smuquenal. ³¹ Ts'acal to ibat ta Galilea. Ep to ta ech'el iyac' sba iluc ta stojol li yajchanc'optaque xchi'uc ti much'utic yich'ojic ta muq'ue. Ts'acal to ibat xchi'uquic ta Jerusalén ti c'alal imuy ta vinajele. I'albatic comel ti ac'u yalic a'yuc ti iyilic ti cha'cuxieme.

³²⁻³³ 'Li vo'oticotic uque chcalticotic ava'iic ti iquilticotic xa ti ic'ot ti c'usi i'albatic yu'un Riox ti vo'ne moletique. Yu'un yaloj onox ti Rioxe ti ta xcha'cuxes ti much'u st'ujoj chispasotic ta mantale. Ic'ot xa ti c'usi iyale yu'un ixcha'cuxes ti Jesuse. Ja' onox yech ts'ibabil ta xcha'cojol jq'uevujtic: "Vo'ot Jch'amalot. Ta to sta yora ta xcac' iluc ti vo'ot Jch'amalote", xi onox ti Rioxe. ³⁴ Yu'un icha'cuxesat yu'un Riox ti Jesuse, yech'o ti mu xa bu ta xchame. Ja' onox yech i'albatic yu'un Riox ti vo'ne moletique: "Ta onox xc'ot li c'usi icalbe ti Davide", x'utatic. ³⁵ Yech'o ti ists'iba ta jcoj jq'uevujtic ti Davide: "Muc bu chavac' c'a'uc li jpat jxocone, vo'on lach'alone, ti ch'abal jmule", xi. ³⁶ Ma'uc sc'oplal stuc ists'iba ti Davide. Ti Davide ja' ispas c'usi lec chil Riox ti c'u sjalil cuxul ta sba balamile. Ismuquic, ic'a' ti spat xocone. ³⁷ Ti Jesuse icha'cuxesat yu'un ti Rioxe, muc xc'a' ti spat xocone. ³⁸ Yech'o un, jchi'iltactic, na'ic me ti ja' no'ox ta jtatic o pertonal yu'un jmultiplic ti Jesuse. ³⁹ Ti much'utic ta xch'une, ch'abal smul ch-ileic yu'un ti Rioxe. Li smantaltac Riox ti iyal

ti Moisese mu xu' ti ch'abal jmultic chiyilotic o ti Rioxe.⁴⁰ Yech'o un q'uelo me abaic, mu me xc'ot ta abaic chac c'u cha'al iyal ti yaj'alc'optac Rioxe.

⁴¹ Vo'oxuc ti mu la xac'anvanique, a'yic la me.

Más to la chac' iluc slequilal syu'elal ti Rioxe pero mi ja'uc onox la xach'unic o.

Ac'u la mi oy much'u xayalbeic, chalabanic no la.

Ti mu xach'unique, cha'ochic la ta c'oc' ta sbatel osil, xi ti j'alc'opetique —xi la li Pabloe.

⁴² Ti c'alal iloq'uic ta templo li Pabloe xchi'uc li Bernabee, ep la much'utic iyal ti tsc'anic to albel c'alal vaxaquib c'ac'al ti c'usi

i'albatique.⁴³ Ti c'alal ixch'ac sbaic ti much'utic iya'iic li smantaltac Rioxe, ep la jurioetic, ep la ma'uc jurioetic ti sjunul yo'onic yich'ojic ta muc' ti Rioxe, ja' la nap'al ibat ta spatic li Pabloe xchi'uc li Bernabee. Li Pabloe xchi'uc li Bernabee ja' la yech iyalbeic ti j'ech'el ac'u xch'unic ti ta slequil no'ox yo'on ti ch'abal xa jmultic chiyilotic ti Rioxe.

⁴⁴ Ti c'alal ilaj vaxaquib c'ac'ale, ep la istsob sbaic tal ti much'utic tey nacal ta jteclume, jutuc xa la muc xtal scotolic ta ya'iel li sc'op Rioxe.

⁴⁵ Ti jurioetique ti muc bu xch'unojic ti i'ay xa ti much'u st'ujoj Rioxe, lic la it'ixajicuc ti c'alal iyilic ti ep tajmec istsob sbaic ta ya'iel c'usi chal li Pabloe. I'albat la li Pabloe ti ma'uc yech li c'usi chale, ti mu la sna'e.⁴⁶ Li Pabloe xchi'uc li Bernabee muc la xi'ic o.

—Li vo'oxuque ba'yi ical ava'iic li sc'op Rioxe yu'un ja' yech tsc'an ti Rioxe. Ti mu xach'unique, ja' chvinaj o ti mu xac'an xacuxiic ta sbatel osile. Lavie ja' xa chba calbeticotic li much'utic ma'uc jchi'iltic ta israelale.⁴⁷ Yu'un ja' yech liyaboticotic ti Cajvaltic Jesucristoe:

Li vo'oxuque lajloq'uesic xa ta mulil
yo' ti xba avalbeic o scotol crixchanoetic ta sjunlej balamile
ti xu' ta xcuxiic ta sbatel osil uque,
xiyutoticotic ti Jesuse —xi la li Pabloe xchi'uc li Bernabee.

⁴⁸ Ti c'alal iya'iic ti much'utic co'ol ma'uc juriootic jchi'uctique, xmuyubajic xa la ti iloq'uesatic ta mulil uque.

—Lec tajmec ti c'usi iyal ti Cajvaltic Jesucristoe —xiic xa la.

Ixch'unic la ti much'utic st'ujoj onox ti Rioxe ti ta xcuxiic ta sbatel osile.⁴⁹ Ti much'utic ixch'un li sc'op Rioxe iyalic la a'yuc ta sjunlej estado Pisidia.⁵⁰ Ti jurioetique ti muc bu xch'unojic ti i'ay xa ti much'u st'ujoj ti Rioxe, ba la stic'beic c'op ti yajmeltsanejc'opic ta slumalique, xchi'uc la jayvo' antsetic ti sjunul yo'onic xch'unojic yilel li smantaltac Rioxe, ti ich'bilik ta muq'ue. Lic la ilbajinaticuc li Pabloe xchi'uc li Bernabee. Inutsatic la loq'uel teyo'e.⁵¹ Li Pabloe xchi'uc li Bernabee islilinic la comel spucual yoquic. Ja' la seña ti icom ta sba stuquic ti muc xch'unique. Ibatic la ta jun jteclum Iconio sbi.⁵² Ti much'utic

yich'oj ta muc' Cajvaltic Jesucristo ta Pisidiae, jun la yo'on icomic, yu'un la lecubtasbil xa yo'onic yu'un ti Ch'ul Espíritue.

Ja' li' yaloj ti ic'otic ta Iconio ti Pabloe xchi'uc ti Bernabee

14 ¹ Ti c'alal ic'otic ta Iconio li Pabloe xchi'uc li Bernabee, i'ochic la ta templo yo' bu cha'iic smantal Riox ti xchi'ilic ta jurioale. Ti c'alal iyalbeic sc'oplal ti Cajvaltic Jesucristoe, ep la tajmec xchi'ilic ixch'unic. Ep la ixch'unic uc ti co'ol ma'uc juriootic jchi'uctique. ² Ti yan xchi'ilic ta jurioale ti muc xch'unique, isco'oltasbe la sba sjolic xchi'uc ti much'utic ma'uc jurioetic uque ti tscrontainic li Pabloe xchi'uc li Bernabee. ³ Yu'un ti ep ti much'utic ixch'unic li sc'op Rioxe, yech'o un tey la ipajic li Pabloe xchi'uc li Bernabee. Jamal la iyalic c'usi yaloj ti Cajvaltic Jesucristoe, mu la bu ixi'ic. Ti Cajvaltique iyac' la iluc ti yech ti c'usi chalique, ti ta slequil no'ox yo'on ta xcoltavane. I'ac'bat la syu'elic, iyaq'uic la iluc slequilar syu'elal ti Cajvaltique. ⁴ Ti yajvaltac jteclume ipasic la ta cha'ch'ac. Jch'ac la ixch'unic ti c'usi iyal li apoxtoletique; jch'ac la muc xch'unic. ⁵ Ti jch'ac ti muc xch'unique xchi'uc ti yajmeltsanejc'opique, ja' la isco'oltasbe sba sjolic xchi'uc ti jurioetique ti muc xch'unic uque. Isnopic la ti ta smajic, ti ta smilic ta ton li Pabloe xchi'uc li Bernabee. ⁶ Ti c'alal iya'iic li Pabloe xchi'uc li Bernabee, ora la iloq'uic, ibatic la ta jteclum Listra ta estado Licaonia. Ts'acal to la ibatic ta jteclum Derbe tey no'ox ta estado Licaonia. Ixanavic la ta sjunlej li Licaoniae. ⁷ Iyalic la a'yuc ti ja' no'ox chac' jcuxlejaltic ti Cajvaltic Jesucristoe.

Ja' li' yaloj ti i'ac'bat ton ta Listra ti Pabloe

⁸ Oy la tey jun vinic ta Listra, coxo la iayan. Mi ja'uc la oy bu ixanav ta jmoj. ⁹ Tey la chotol cha'i c'usi chal li Pabloe. Li Pabloe isq'uel la, iyilbe la ta sat ti xch'unoj ti xu' chlecub ti yoque. ¹⁰ Li Pabloe tsots la ic'opojoj:

—Va'lán —xut la ti vinique.

Ti vinique ora la iva'i, ixanav la. ¹¹ C'alal iyil ti crixchanoetique ti lec xa chanav ti vinique, tsots la i'avanic. Ja' la yech iyalic ta licaonia c'ope:

—Yalem tal rioxetic li'toe. Viniquetic yilel —xut la sbaic.

¹² Li Bernabee Júpiter la isbiin. Li Pabloe Mercurio la isbiin yu'un la más ic'opojoj. ¹³ Oy la tey jun yeclexaic ta ti' jteclum yo' bu chotol ti yajsantoique, Júpiter la sbi. Ti yajpale Jupitere iyic' la loq'uel vacaxetic ta sti' scorraltonal li jteclume. Yac'ojbe la snichimal snuc' ti vacaxetique. Ti palee xchi'uc ti crixchanoetique ta ox la smilic ti vacaxetique, ja' ox la ch-ac'bat smotoninic li Pabloe xchi'uc li Bernabee, yu'un la ch-ich'eic ox ta muc'. ¹⁴ C'alal iya'iic li Pabloe xchi'uc li Bernabee, isjat la sc'u'ic yu'un la q'uexlal iya'iic ti ta x'ich'eic ta muq'ue. Ora la ibatic ta o'lol crixchanoetic. I'avanic la:

¹⁵ —Viniquetic, ¿c'u yu'un ti x'elan chapasique? Co'ol crixchanootic. Ti litaloticotic li'toe, ja' tal calticotic ava'iic ti tsc'an chavictaic li c'usitic avich'ojic ta muq'ue. Ja' ich'ic ta muc' ti Riox ta vinajele ti cxuxul ta sbatel osile. Ja' ispas li vinajel balamile, xchi'uc li mare, xchi'uc scotol li c'usitic oye. ¹⁶ Vo'ne lic sts'ic ti c'u xa'elanic ti jaylajuntosoxuc ta sjunlej balamile, vo'oxuc ti ma'uc j'israeloxuque. ¹⁷ Ti Rioxe iyac' onox avilic ti cxuxule. Chac' tal vo', ja' ta xch'i o li c'usitic chats'unique yo' xata o ave'elique, yech'o ti jun avo'onique —xutic la ti crixchanoetique.

¹⁸ Ac'u mi i'albatic ti mu ya'uc spasic yeche, vocol la ixch'unic. Chmilbatic ox la ta persa ti smotonique.

¹⁹ Ja'o la tey ic'otic jayvo' jurioetic, liquemic la tal ta Antioquía xchi'uc ta Iconio. Lic la socbe sjol ti crixchanoetic ta Listrae, lic la ac'batuc ton li Pabloe. Iquile la loq'uel ta ti' jteclum yu'un la icham xa ti yalojique. ²⁰ Ti much'utic yich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe tey la ba sjoy sbaic yo' bu li Pabloe. Li Pabloe ilic la, icha'och la ta yutil jteclum. Ta yoc'omal to la iloc' ech'el xchi'uc li Bernabee, ibatic la ta Derbe.

²¹ Ti c'alal ic'otic ta Derbee, c'ot la yalbeic ti crixchanoetique ti ja' no'ox chac' jcuxlejaltic ti Jesuse. Ep la ti much'utic ixch'une. Ts'acal to isutic la ta Listra, xchi'uc ta Iconio, xchi'uc ta Antioquía ta estado Pisidia. ²² Jujun la jteclum ech' spatbeic yo'on ti much'utic yich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe. Iyalbeic la ti mu me xicta sbaique, ti oy onox ilbajinel ti mi tsc'an chbatic yo' bu tspas mantal ta sbatel osil ti Rioxe. ²³ Isva'anbeic la yajchanubtasvanejic ta jujun templo ti much'utic xch'unoj li sc'op Rioxe. Iyicta la yotic c'alal isc'oponic Rioxe, ja'o la ist'ujic ti jchanubtasvanejetique. Ti c'alal laj st'ujique, isc'oponbeic la Rioxe yo' xcoltaatic o yu'un ti Cajvaltic Jesucristoe ti ja' yich'ojic ta muq'ue.

Ja' li' yaloj ti icha'sutic ta Antioquía ta estado Siria ti Pabloe xchi'uc ti Bernabee

²⁴ Ts'acal to isutic la ta estado Panfilia li Pabloe xchi'uc li Bernabee.

²⁵ Iyalic la a'yuc sc'op Rioxe ta jteclum Perge. Ts'acal to ibatic la ta jteclum Atalia. ²⁶ Tey la i'ochic ta barco, icha'sutic la ta Antioquía yo' bu ic'oponbatic Rioxe yo' xchi'ineic o ta spasel ti c'usi tsc'ane. Yu'un la ispasic xa ti c'usitic tsc'an ti Rioxe, yech'o la ti icha'sutic ta Antioquía yo' bu iliquique. ²⁷ Ti c'alal ic'otic ta Antioquiae, istsobic la scotol ti much'utic xch'unoj li sc'op Rioxe, ja'ic li j'israeletic xchi'uc li much'utic co'ol ma'uc j'israelotic jchi'uctique. Li Pabloe xchi'uc li Bernabee iyalic la scotol ti c'usitic icoltaatic ta spasel yu'un ti Rioxe, xchi'uc ti butic itaqueic ech'el ta yalel li c'usi yaloje. Iyalic la noxtoc ti ep ixch'unic uc ti ja' istoj jmotic ti Cajvaltic Jesucristoe ti much'utic co'ol ma'uc j'israelotic jchi'uctique. ²⁸ Jal la tey ipajic, ixchi'inic la ti much'utic yich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe.

**Ja' li' yaloj ti isnopic c'usi chcom o circuncisión
ti jchanubtasvanejetic ta Jerusalene**

15 ¹ Tey la ic'ot jayvo' j'israeletic ta Antioquiae, liquemic la tal ta Judea. Ja' la yech c'ot yalbeic ti much'utic yich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesuse ti co'ol ma'uc j'israelotic jchi'uctique:

—Mi mu xavich'ic circuncisión chac c'u cha'al iyal ti Moisese, mu xacuxiic ta sbatel osil —xiic la.

² Li Pabloe xchi'uc li Bernabee tsots la istac'ulanbe sbaic xchi'uc ti viniquetique, pero muc la smeltsaj yu'unic. Ti much'utic yich'oj ta muc' Cajvaltic Jesús ta Antioquiae, co'ol la isnopic ti ta staquic ech'el ta Jerusalén li Pabloe xchi'uc li Bernabee, xchi'uc la jayvo' xchi'ilic. Ja' la ba sjac'beic tal mi yech smantalic li apoxtoletique xchi'uc li jchanubtasvanejetique.

³ Ti c'alal iloq'uic ech'ele, ay la sbeiltaselic yu'un ti much'utic xch'unoj sc'op Riox ta Antioquiae. Iech'ic la ta estado Fenicia, xchi'uc ta estado Samaria. Ech' la yalbeic ti much'utic xch'unoj sc'op Riox teyo'e ti oy xa ep lic yich'ic ta muc' Cajvaltic Jesús ti much'utic co'ol ma'uc j'israelotic jchi'uctique. Xmuyubajic xa la tajmec ti c'alal iya'iique.

⁴ Ti c'alal ic'otic ta Jerusalén li Pabloe xchi'uc li Bernabee, ich'bilik la ta muc' ic'otic yu'un ti much'utic xch'unoj li sc'op Rioxe, xchi'uc li apoxtoletique, xchi'uc li jchanubtasvanejetique. Li Pabloe xchi'uc li Bernabee iyalic la scotol ti c'usitic i'ac'bat spasic yu'un ti Rioxe, xchi'uc ti butic itaqueic ech'el ta yalel a'yuc ti c'usi yaloje. ⁵ Tey la jayvo' jfariseoetic ti yich'ojic xa ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe. Isva'an la sbaic.

—Ti much'utic ma'uc jchi'iltactic ta israelale persa chich'ic circuncisión mi chich'ic ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe. Chavalbeic noxtoc ti ac'u xch'unic li smantaltac Riox ti iyal ti Moisese —xiic la.

⁶ Yech'o la ti istsob sbaic li apoxtoletique xchi'uc li jchanubtasvanejetique yu'un la isnopic c'usi chcom o. ⁷ Jal xa'ox la ilo'ilajic, ja'o la isva'an sba li Pedroe.

—Jchi'iltactic, ana'ojic ti oy xa sjabilal list'uj ti Rioxe ti chcalbe ya'iic ti ja' chac' jcuxlejaltic ti Cajvaltic Jesucristoe li much'utic ma'uc jchi'iltique yo' xch'unic oe. ⁸ Ti Rioxe yiloj co'ontic jcotoltic. Yiloj ti ixch'un xa li much'utic ma'uc jchi'iltique, yech'o ti iyac'be xa xchi'in ti Ch'ul Espíritu uque chac c'u cha'al iyac' jchi'intique. ⁹ Ti Rioxe sc'uxubinojotic jcotoltic. Co'ol islecubtas co'ontic yu'un co'ol ijch'untic ti ja' istoj jmantic ti Cajvaltic Jesucristoe. ¹⁰ ¿C'u yu'un ti chatoy abaic ta stojol ti Rioxe? Li much'utic ma'uc jchi'iltique ti yich'ojic xa ta muc' ti Cajvaltic Jesuse, ilbajinel cha'iic mi chavalbeic ti persa ta xch'unic li mantaletique. Ti vo'ne moletique mu onox bu ich'un yu'unic li mantaletique. Ja' no'ox yechotic uc, mu xch'un cu'untic. ¹¹ Li vo'otique

jch'unojtic xa ti ta slequil no'ox yo'on ti Cajvaltic Jesuse ti chicuxiotic ta sbatel osile, mu ta mantaluc. Ja' no'ox yech chicuxiotic jcotoltic, ac'u mi j'israelotic, ac'u mi ma'uc —xi la li Pedroe.

¹² Ch'ab xi la scotolic. Li Bernabee xchi'uc li Pabloe lic la yalic uc ti ep iyaq'uic iluc slequial syu'elal Riox ta slumalic ti much'utic co'ol ma'uc j'israelotic jchi'uctique. ¹³ C'alal laj c'opojicuque, ic'opoj la li Jacoboe:

—Jchi'iltactic, a'yic me li c'usi chcale. ¹⁴ Li Simone liyalbotic xa c'u x'elan lic yic' yan crixchanoetic ti Rioxe, yech'o ti lic yich'ic ta muc' uque. ¹⁵ Ja' onox yech sts'ibaojic ti yaj'alc'optac Rioxe:

¹⁶ Ti amomique ta to xich'ic ta muc' ti Rioxe

chac c'u cha'al ich'bil to'ox ta muc' ti c'alal tiq'uil ta spreserenteal ti Davide.

¹⁷ Ja' yech ta xc'ot yo' ti xaq'uic o ta ich'el ta muc' ti Rioxe.

Ja' yech chlic yich'ic o ta muc' Riox uc li yan crixchanoetic ta sjunlej balamile.

¹⁸ Ja' yech snopoj ti Rioxe ti c'alal ch'abal to'ox li vinajel balamile, xi ti j'alc'opetique.

¹⁹ 'Li chcal vo'one, más lec ti mu ya'uc quilbajintic li much'utic ma'uc jchi'iltique ti iyich'ic xa ta muc' ti Riox ta vinajele. ²⁰⁻²¹ Más lec mi ta jts'ibabetic svunique. Ja' no'ox calbetic ti mu ya'uc sti'ic ti c'usitic smotoninoj santoetique, ti mu sa' yantsique, ti mu sa' yajmulique, ti mu ya'uc sti'ic ti c'usi xach'bil snuc' ta xchame, ti mu ya'uc sti'ic ch'ich'e chac c'u cha'al jch'unojtic ti mu xu' jti'tique, yo' mu chopluc o xa'iic li jchi'iltactic tey capalique. Yu'un ta jujun jteclum ta sc'ac'alil ta jcuxtique, ja' ch-aptabatic ta stemploic li smantaltac Riox ti iyal comel ti Moisese chac c'u cha'al i'aptabatic ti vo'nee —xi la ti Jacoboe.

²² Li apoxtoletique xchi'uc li jchanubtasvanejetique, xchi'uc ti much'utic xch'unoj sc'op Riox ta Jerusalene, isnopic la ti más lec xich' t'ujel cha'vo'uhe ti ta staquic ech'el ta Antioquiae, ti ja' chba xchi'inic li Pabloe xchi'uc li Bernabee. Ja' la ist'ujic li Silase xchi'uc li Judase, ja' ti Barsabás sbi noxtoque. Yu'un la ja' yich'ojic ta muc' scotolic. ²³ Ists'ibaic la ti vune ti chich'ic ech'el li Judase xchi'uc li Silase. Ja' la yech ists'ibaic:

“Jchi'iltactic, vo'oxuc ti ma'uc j'israeloxuque ti li' nacaloxuc ta Antioquiae, xchi'uc ta sjunlej estado Siriae, xchi'uc ta estado Ciliciae, ti jchi'il jbatic ta xch'unel li sc'op Rioxe, chajc'oponticotic ta vun, vo'oticotic ti apoxtoloticotique xchi'uc ti jchanubtasvanejoticotic li' ta Jerusalene, xchi'uc li yan jchi'iltactique. ²⁴ Ica'iticotic ti oy jayvo' much'utic xch'unoj li sc'op Rioxe ti ay svula'anoxuque ti li' iliubic ech'ele. Pero muc bu jtacojticotic tal. Ja' chavat o avo'onic ti layalbeic ti persa chavich'ic circuncisione, ti persa chach'unic scotol li smantaltac Rioxe. Yu'un layalbeic ti ja'to yech chacuxiic ta sbatel osile, pero muc bu xcalticotic yech. ²⁵ Yech'o ti ijtsob jbaticotique, yu'un ijnopticotic c'usi

chcom o. Ijt'ujticotic jayvo' ti ijtaotic tal li Bernabee xchi'uc li Pabloe, ja' ti jc'anojticotique.²⁶ Ja' ti muc bu ixi'ic o ti jutuc xa muc xlajic yu'un ti yich'ojic ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe.²⁷ Yech'o ti ja' ijtaotic tal li Judase xchi'uc li Silase. Ja' tal yal ava'iic ti c'usi ijnopticotique.²⁸ Yu'un ja' yech tsc'an ti Ch'ul Espíritue ti mu xa c'usi yan mantal chcac'ticotic ach'unique. Lec chca'iticotic uc. Ja' no'ox tsc'an chach'unic li c'usi lajts'ibabeticotic tale.²⁹ Mu me xati'ic ti c'usitic smotoninoj santoetique. Mu me xati'ic ch'ich', mu me xati'ic ti c'usi xach'bil snuc' ta xchame, mu me xasa' avantsic, mu me xasa' avajmulic. Mi chach'unic scotole, lec chavil abaic. Ja' no'ox yech chacalabeticotic", xi la ts'ibabil ech'el ti ta vune.

³⁰ Ti much'utic it'ujee ibatic la. Ic'otic la ta Antioquía, c'ot la stsobic scotol ti much'utic xch'unoj li sc'op Rioxe. C'ot la yaq'uic ti vune.³¹ Ti c'alal i'aptabat ya'iique, xmuyubajic xa la tajmec ti ipatbat yo'onique.³² Li Judase xchi'uc li Silase ich'amunbat la yeic yu'un ti Rioxe ti chalic a'yuc ti c'usi yaloje. Ixchanubtasic la ti much'utic xch'unoj li sc'op Rioxe, jun la yo'on icomic.³³ Li Judase xchi'uc li Silase tey la ijalihic. Ti c'alal iyalic ti chtalique —Teyuc che'e, te jc'opon jbatic. Q'uelo me abaic ech'el. Chi'inic ech'el Cajvaltic. Xavalbeic me chabanuc ti much'utic lastaquin tale —x'utatic la.

³⁴ Li Silase isnop la ti chpaj to ta Antioquiae.³⁵ Li Pabloe xchi'uc li Bernabee ipajic to la ta Antioquía uc. Ichanubtasvanic la. Ep la ti much'utic ixchi'inic ta yalel a'yuc sc'op Riox teyo'e.

**Ja' li' yaloj ti ixch'ac sbaic xchi'uc Bernabé ti Pabloe
ti c'alal ba yal a'yuc sc'op Riox ta xcha'ech'elale**

³⁶ Ts'acal to la iyal li Pabloe:

—Ba xa jvula'antic ti much'utic xch'unoj sc'op Riox ti butic jteclumal ay calbetique. Ba xa jq'ueltic c'u x'elanic —xut la li Bernabee.

³⁷ Li Bernabee ja' la tsc'an chic' ech'el li Juane, ja' ti Marcos sbi noxtoque.³⁸ Pero li Pabloe mu xa la sc'an xic' ech'el, ja' la ti tey icomtsanvan ta estado Panfiliae, ti muc la scolta sba ta yalel li sc'op Rioxe.³⁹ Yu'un ti x'elan mu co'oluc isnopic ti chiq'uic ech'el li Marcose, ixch'ac o la sbaic. Li Bernabee ja' la iyic' ech'el li Marcose. I'ochic la ta barco, ibatic la ta Chipre.⁴⁰ Li Pabloe ja' xa la iyic' ech'el li Silase. Ti much'utic xch'unoj sc'op Riox ta Antioquiae, isc'oponic la Riox ti ac'u chi'inaticuc, ti ac'u q'uelaticuc ech'el li Pabloe xchi'uc li Silase.⁴¹ Iloq'uic la ech'el li cha'vo'e, i'ech'ic la ta estado Siria xchi'uc ta estado Cilicia. Ech' la spatbeic yo'on ti much'utic xch'unoj sc'op Riox ta jujun jteclume.

Ja' li' yaloj ti ixchi'in sbaic xchi'uc Silas xchi'uc Timoteo ti Pabloe

16 ¹ Ts'acal to ic'otic la ta Derbe xchi'uc ta Listra li Pabloe xchi'uc li Silase. Ta Listrae tey la istaic jun ti much'utic yich'oj ta muc'

ti Cajvaltic Jesucristoe, Timoteo sbi. Jurio la ti sme'e, yich'oj la ta muc' uc ti Cajvaltic Jesucristoe. Ti stote jgrecia la. ² Li Timoteoe "sjunul yo'on yich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesuse", xiic la ti much'utic xch'unoj sc'op Riox ta Listrae xchi'uc ta Iconioe. ³ Li Pabloe isnop ti chic' ech'el xchi'in li Timoteoe, yech'o un iyac'be la yich' circuncisión yo' la x'ich'bat o ta muc' c'usi chale. Yu'un la ep jurioetic yo' bu ta xbatique, sna'ojic la scotolic ti jgrecia ti stote. ⁴ Ti ta jujun jteclume ech' la yalbeic ti much'utic xch'unoj li sc'op Rioxe ti c'u x'elan icom o sc'oplal yu'unic circuncisión li apoxtoletique xchi'uc li jchanubtasvanejetic ta Jerusalene, yo' la xa'ibeic o smelol uque. ⁵ Jun xa la yo'onic icomic ti much'utic xch'unoj sc'op Riox ta jujun jteclume, jujun la c'ac'al ip'olic.

Ja' li' yaloj ti isvaychin jun jmacedonia ti Pabloe

⁶ Li Pabloe xchi'uc li Silase ipajesatic to la yu'un ti Ch'ul Espíritue ti mu to xu' chba yalic a'yuc sc'op Riox ta estado Asiae. Ta estado Frigia xchi'uc ta estado Galacia xa la ibatic. ⁷ C'alal ic'otic ta sts'ac estado Misiae, chbatic ox la ta estado Bitinia, pero ipajesatic la noxtoc yu'un ti Ch'ul Espíritue. ⁸ Ta estado Misia xa la ibatic. Ic'otic la ta jun jteclum ta ti'mar, Troas sbi. ⁹ Li Pabloe isvaychin la jun jmacedonia, tey la va'al iyil. "La' coltaoticotic li' ta Macedoniae", x'utat la yilel ta svayiche. ¹⁰ Ti c'alal ivaychin li Pabloe, teon uc, vo'on li Lucasone. Ja'o ijchap jbaticotic, ijsa'ticotic barco mi oy chbat ta Macedonia. Yu'un iyul ta jolticotic ti ja' yech tsc'an ti Rioxe ti tey chba calticotic a'yuc ti ja' chac' jcuxlejaltic ta sbatel osil ti Cajvaltic Jesucristoe.

Ja' li' yaloj ti i'ochic ta chuquel ta jteclum Filipos ti Pabloe xchi'uc ti Silase

¹¹ Li'ochoticotic ta barco, tuc' libatoticotic ta jun balamil ta o'lol mar, Samotracia sbi. Ta yoc'omal noxtoque lixanavoticotic ta barco, lic'ototicotic ta jun jteclum, Neápolis sbi. Ja'to tey liloc'oticotic ta barco.

¹² Ta cocticotic xa libatoticotic ta jteclum Filipose. Li Filipos ta estado Macedoniae, muc'ta jteclum. Tey batem ep jromaegetic. Tey lipajoticotic jayib c'ac'al ta Filipose. ¹³ Ja'o sc'ac'alil ta xcuxic li j'israeletique ti c'alal liloc'oticotic ta ti' jteclume. Libatoticotic ta ti' uc'um.

—Ba jq'ueltic mi muc much'u tey stsoboj sbaic ta sc'oponic Riox —xichioticotic.

Naca ants tey tsobol c'ot jtaticotic. Lichotioticotic, icalbeticotic ti ja' chac' jcuxlejaltic ta sbatel osil ti Jesucristoe. ¹⁴ Oy jun ants lec iya'i ti c'usi icalticotic, Lidia sbi. Tey liquem tal ta jteclum Tiatira. Chon morado manta tspas. Xch'unoj ti jun no'ox ti Rioxe, ja' ti Riox ta vinajele. Ip'ijubtasat yu'un ti Rioxe, yech'o ti ixch'un ti c'usi iyal li Pabloe. ¹⁵ Iyich'ic vo' sjunlejic ta na ti Lidiae. Ti c'alal laj yich'ic vo'e,

—Mi ach'unojic ti quich'oj xa ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe, tsoblicotic ech'el ta jna. Xu' xapajic jayibuc c'ac'al —xiyutoticotic ti Lidiae.

Mu xa'i albel ti antse, yech'o un lipajoticotic.

¹⁶ Ti j'ech'ele ja'o chibatoticotic yo' bu ta sc'oponic Rioxo, ijnupticotic ta be jun tseb, ochem pucuj ta yo'on. Xil scotol ti c'usi ta jpastique, sna' yalel buy ti c'usi ta xch'aye. Oy yajvaltac. Ti yajvaltaque ep ispasic o canal ti sna' yalel yeche. ¹⁷ Ti bu ijnupticotique, tey no'ox isut, nap'al xa ech'el ta jpaticotic. Iavan:

—Li viniquetic le'e ja' chtunic yu'un ti Riox ta vinajele. Ja' chayalbeic ti c'uxi xu' chacuxiic ta sbatel osile —xi ti tsebe.

¹⁸ Ep c'ac'al tey xnap'et, ja' yech iyalulan. Chopol iya'i li Pabloe. Isq'uel sutel spat.

—Ja' ta syu'el ti Jesucristoe chacalbe, loc'an ta yo'on li tsebe —xut ti pucuje.

Ora iloc' ti pucuje.

¹⁹ Ti yajvaltac ti tsebe iyilic ti mu xa bu tspasic o canale, ja' ti iloc' xa ti pucuj ta yo'one. Ja' istsaquic o li Pabloe xchi'uc li Silase. Iyiq'uic ech'el ta stojol jmeltsanejc'opetic ta ch'ivit yu'un ja' tey tsmeltsanic c'op. ²⁰ Ti c'alal ic'otique —Li viniquetic li'i jurioetic. Ep ta socbe sjol crixchanoetic li' ta jlumaltique. ²¹ Oy c'usi chaq'uic ta chanel pero mu xtun jchantic. Mu xu' jpastic yech lavi ja' scuentainojotic ti preserente ta Romae —xi ti yajvaltac tsebe.

²² —Yecha'a —xi ti criixchanoetique.

Ti jmeltsanejc'opetic isloq'uesic mantal ti ac'u loc'batuc sc'u' li Pabloe xchi'uc li Silase, ti ac'u ac'baticuc te'e. ²³ I'ac'batic tajmec. Ti c'alal ilaje, itiq'ueic ta chuquel. Iyalbeic la ti jchabiejchuclebale ti ac'u xhabibleque. ²⁴ Ti c'alal i'albat yech ti jchabiejchuclebale, itiq'ueic la ochel ta más yut ti chuclebale. Icacanbat la yoquic ta lots'obte'.

²⁵ Ta ol ac'ubale isc'oponic la Riox li Pabloe xchi'uc li Silase, isq'uevujintaic la ti Rioxo. Iya'iic la ti yan jchuqueletique. ²⁶ Ti c'alal yolel chq'uevujinique, ital la tsots niquel. Xvuyvon xa la li chuclebale. Ora la ijam li sti'iltaque. Ijituq la ti carinaetic chucbil o sc'obic scotol ti jchuqueletique. ²⁷ C'alal ital ti niquele, ijulav la ti jchabiejchuclebale. Iyil la ti jamajtic xa li ti'chuclebale, ora la isloq'ues yespada. Ta ox la smil sba stuc yu'un la isnop ti ijatav xa scotol ti jchuqueletique. ²⁸ Iavan la li Pabloe:

—Mu xamil aba, li'oticotic jcotolticotic —xut la.

²⁹ Ti jchabiejchuclebale isc'an la c'oc', i'och la sq'uelelic ta anil li Pabloe xchi'uc li Silase. Pero xt'elt'on xa la. Isquejan la sba ta yichonic li Pabloe xchi'uc li Silase, ja'o la isnijan sba ta balamil noxtoc. ³⁰ Li Pabloe xchi'uc li Silase iloq'uesatic la yu'un ti jchabiejchuclebale.

—Totic, ¿c'usi ta jpas yo' xicuxi o ta sbatel osile? —x'utatic la.

³¹ —Ch'uno ti ja' istoj jmantic ti Cajvaltic Jesucristoe, yo' xacuxi o ta sbatel osile. Ja' no'ox yech xu' chacuxiic acotolic —xutic la li Pabloe xchi'uc li Silase.

³² Iyalbeic la c'usi yaloj ti Cajvaltic Jesucristoe. Iya'iic la sjunlejic ta na.

³³ Ti bu yayijemic ta majele, ipoxtabatic la ta ac'ubaltic yu'un ti jchabiejchucklebale. Iyich'ic la vo' sjunlejic ta na ti jchabiejchucklebale.

³⁴ Ts'acal to li Pabloe xchi'uc li Silase i'iq'ueic la ochel ta sna ti jchabiejchucklebale, imac'linatic la. Xmuyubajic xa la sjunlejic ta na ti ixch'unic xa li sc'op Rioxe.

³⁵ Ti c'alal isacube, ti jmeltsanejc'opetique istaquic la ech'el jayvo' mayoletic.

—Ba albo ya'i li jchabiejchucklebale ti ac'u sloq'ues li cha'vo' jchuquele —x'utatic la ech'el.

³⁶ C'alal iya'i ti jchabiejchucklebale ti c'usi iyalic ti jmeltsanejc'opetique, i'albat la li Pabloe:

—Li jmeltsanejc'opetique listacbe tal mantal ti xu' xa chajloq'uesic ech'ele. Yech'o un xu' xa xabatic. Q'uelo me abaic ech'el. Junuc me avo'onic —x'utatic la.

³⁷ Itac'av li Pabloe:

—Li jmeltsanejc'opetique muc bu smeltsanoj jc'oplalticotic. Ja' ta smantallic ti ta bail ta satil iquich'ticotic te'e. Ja' ta smantallic noxtoc ti li'ochoticotic ta chuquele. Ma'uc yech smelol ti x'elan tspasique yu'un scuentainojoticotic li Roma uque. Lavie yo'onuc sloq'uesoticotic ta mucul. Ma'uc yech ti x'elan tspasique. Ac'u tal sloq'uesoticotic stuquic —xi la li Pabloe.

³⁸ Isut la ti mayoletique, ba la yalbeic jmeltsanejc'opetic ti c'usi iyal li Pabloe. Ti c'alal iya'iique, ixi'ic la, yu'un la iya'iic ti cuentainbilic yu'un Roma li Pabloe xchi'uc li Silase. ³⁹ Italic la ti jmeltsanejc'opetique, ic'anbatic la pertonal li Pabloe xchi'uc li Silase. Iloq'uesatic la ta chuquel. Tuc' la i'albatic ti ac'u loq'uicuc ech'el ta jteclume. ⁴⁰ Ti c'alal iloq'uic ta chuquele, tey ibatic ta sna ti Lidiae. Ech' spatbeic yo'onic ti much'utic xch'unojic sc'op Riox tey ta jteclume, ja'o xa iloq'uic ech'el.

Ja' li' yaloj ti ilic c'op ta Tesalónicae

17 ¹ Ti c'alal ibat li Pabloe xchi'uc li Silase, tey la i'ech'ic ta jteclum Anfípolis xchi'uc ta jteclum Apolonia. Ic'otic la ta jteclum Tesalónica. Tey la jp'ej templo yo' bu cha'iic smantal Riox li xchi'ilic ta jurioale. ² Yu'un ja' onox yech stalel li Pabloe ti ta x'och ta stemploic li xchi'iltaque yo' bu cha'iic smantal Riox ti c'alal ta xcuxique, yech'o un ba la ochuc oxib savaro tey ta Tesalónicae. Lic la yalulanbe sbaic sc'op Riox xchi'uc li xchi'iltaque. ³ Li Pabloe iyal la ti ja' onox yech ts'ibabil ta sc'op Riox ti persa ta xcham ti much'u st'ujoj Riox chtal

spasotic ta mantale, ti persa ta xcha'cuxie. Iyal la ti ja' ti Jesuse ti st'ujoj Rioxe.

⁴ Ixch'unic la jayvo' jurioetic ti ja' st'ujoj Riox ti Jesuse, ichi'ineic la li Pabloe xchi'uc li Silase. Ep la ixch'unic uc ti much'utic co'ol ma'uc juriootic jchi'uctique, ja' la ti much'utic co'ol yich'ojoj ta muc' Riox xchi'uc li jurioetique. Ti antsetic ich'bilic ta muc' yu'un li crixchanoetique, ep la ixch'unic uc. ⁵ Li jurioetic ti muc xch'unique lic la it'ixajicuc. Ja' la chopol iyilic ti ja' ich'bilic ta muc' li Pabloe xchi'uc li Silase. Ba la spay tal jayvo' xchi'ilic. Ja' la istaic tal ti bu toj pucujique, ti toj ch'ajique. Tal la sa'beic sc'ac'al yo'on ti crixchanoetique, isoc la sjol scotolic tey ta jteclume. Ibatis la scotolic ta sna jun vinic, Jasón la sbi. Ta ox la xquileic loq'uel li Pabloe xchi'uc li Silase, ta ox la x'aq'ueic entrucal ta sc'ob ti crixchanoetique. ⁶ Pero mu la bu tey itaatic. Solel la ja' xa isquilibrio loq'uel ti Jasone xchi'uc jayvo' ti much'utic xch'unojic li sc'op Rioxe. Iyi'q'uijic la ech'el ta stojol ti jmeltanejc'opetic ta jteclume. X'avlajetic xa la:

—Li' xa ta jlumaltic li much'utic ta socbe sjol li crixchanoetic ta sjunlej balamile. ⁷ Li Jason li'i iyic' ochel ta sna. Scotolic mu xch'unbeic smantal ti Césare yu'un chalic ti oy to jun preserentee, Jesús la sbi —xiic la.

⁸ Ti c'alal iya'iic ti crixchanoetique xchi'uc ti jmeltanejc'opetic tey ta jteclume, x'avlajetic xa la liquel. ⁹ Ti Jasone xchi'uc ti xchi'iltaque ic'anbatic la taq'uin.

—Mi ataquic ech'el li cha'vo'e, ta sut lataq'uinique —x'utatic la yu'un ti jmeltanejc'opetic.

Ja' la yech icolic.

Ja' li' yaloj ti itaqueic ech'el ta Berea ti Pabloe xchi'uc ti Silase

¹⁰ Ti much'utic xch'unojic sc'op Riox ta Tesalónicae, ta yac'ubalil no'ox la istaquic ech'el ta jteclum Berea li Pabloe xchi'uc li Silase. Ti c'alal ic'otique, i'ochic la ta templo yo' bu cha'iic smantal Riox li xchi'ilic ta jurioale. ¹¹ Ti xchi'ilic ta Bereae más la lec yo'onic. Ma'uc la yech chac c'u cha'al ti xchi'ilic ta Tesalónicae. Lec la iya'iic c'usi iyal li Pabloe. Scotol la c'ac'al isq'uelic c'usitic sts'ibaojic comel ti yaj'alc'optac Rioxe. Isco'oltasic la mi xco'olaj xchi'uc ti c'usi chal li Pabloe. ¹² Ti c'alal iyilic ti co'ole, ep la ixch'unic ti xchi'ilic ta jurioale. Ep la ixch'unic uc ti co'ol ma'uc juriootic jchi'uctique. Ta ants ta vinic la ixch'unic. Oy la antsetic ich'bilic ta muc' yu'un crixchanoetic ti ixch'unique. ¹³ Ti jurioetic ta Tesalónicae iya'iic la ti tey xa chal sc'op Riox ta Berea li Pabloe, ba la sliquesbeic sjol noxtoc ti crixchanoetic ta Bereae. ¹⁴ Ti much'utic xch'unoj sc'op Riox ta Bereae, ora la istaquic ech'el li Pabloe. Tey la ic'ot ta ti'mar. Li Silase xchi'uc li Timoteoe tey la icomic ta Berea. ¹⁵ Ti

much'utic ay yac' li Pabloe, c'alal to la jteclum Atenas ay yaq'uic. Ti c'alal isutic tal ti j'ac'venejetique, li Pabloe istac la tal mantal:

—Mi xu'e, ac'u tal staicon ta ora li Silase xchi'uc li Timoteoe —xi la tal.

Ja' li' yaloj ti iyal a'yuc sc'op Riox ta Atenas ti Pabloe

¹⁶ Ti c'alal tey chmalavan ta Atenas li Pabloe, chopol la iyil ti naca santoetic yich'oj ta muc' ti crixchanoetic ta jteclume. ¹⁷ Yech'o un li Pabloe lic la yalulanbe sbaic sc'op Riox xchi'uc ti xchi'iltac ta jurioal ta stemploique, xchi'uc ti much'utic co'ol ma'uc juriootic jchi'uctique ti teyic ta templo uque, ti co'ol xch'unojic xchi'uc li jurioetique. Jujun la c'ac'al ti much'utic tey ista ta ch'ivite chalbe la ti ja' no'ox chac' jcuxlejaltic ti Cajvaltic Jesuse. ¹⁸ Tal la tavanicuc jayvo' yajchanubtasvanej ti j'epicúroetique xchi'uc la jayvo' yajchanubtasvanej ti j'estóyoetique. Ilo'ilaj la xchi'uquic li Pabloe. Ti much'utic tey i'ech'e —Li vinic li'i sna'be xa smelol yilel —xut la sbaic jlom.

—Yaj'alc'op ya'el yan rioxetic —xiic la jlom.

Ti x'elan iyalique, yu'un la ja' chal li Pabloe ti ja' chac' jcuxlejaltic ta sbatel osil ti Jesuse, xchi'uc ti icha'cuxie. ¹⁹ Ti jchanubtasvanejetique iyiq'uic la ech'el li Pabloe yo' bu ta stsob sbaique. Areópago la sbi ti vitse.

—¿Mi mu xa'abulaj xavalboticotic más smelol li c'usi naca to avale?

²⁰ Yu'un muc bu xca'iticotic. Yech'o un alboticotic smelol —x'utat la li Pabloe.

²¹ Yu'un ti j'atenasetique xchi'uc ti much'utic nom liquemic tal ti tey nacajtique, ja' no'ox la slo'ilic mi oy c'usi ach' to iya'iique.

²² Yech'o un li Pabloe isva'an la sba ta o'lol crixchanoetic yo' bu stsobobbailic ta Areópagoe.

—J'atenasetic, chquil ti lec xana' xavich'ic ta muc' santoetique.

²³ Yu'un iquil ti naca ja' ti c'alal lixanav ta sjunlej alumalique. Iquil noxtoc jun xchic'obil smoton riox: “Oy to nan bu yan riox ti mu jna'tique. Ja' xchic'obil smoton li'i”, xi ts'ibabil iquil. Ti Riox chavac'beic smoton ti mu xana'ic chavalique, li vo'one jna'oj ti oye. Yech'o un chacalbeic c'u x'elan.

²⁴ 'Ti Riox ispas balamile xchi'uc scotol li c'usitic oye, ja' yajval vinajel balamil yech'o ti mu xnaqui ta eclexaetic ti spasoj crixchanoetique.

²⁵ Mu c'u xu' xcac'betic ti Rioxe yu'un ja' yu'un scotol. Ja' cuxulotic yu'un. Ja' chquich'tic ic' yu'un. Ja' yac'oj scotol li c'usitic chtun cu'untique.

²⁶ 'Ti c'alal imeltsaj li balamile, ti Rioxe ispas jun vinic xchi'uc jun ants. Yech'o ti ip'ol li crixchanoetic li' ta sba balamile, ep xa ta tos. Pero jun no'ox jtöt jme'tic jcotoltic. Ti Rioxe isa' bu chinaquiotic jutos ta sjunlej balamil. Snopoj onox c'usi ora chlic nacluc li' ta sba balamil li

jutos crixchanoetique. Snopoj ti bu chac'be yosil jutose, xchi'uc ti c'u sjalil tspasic mantale.²⁷ Ti lispasotic ti Rioxe, ja' tsc'an ti chquich'tic ta muq'ue. Mu nomuc ti Rioxe, ja' no'ox ti mu xquiltique.²⁸ Yu'un ja' cuxulotic yu'un, yech'o ti xu' xi'abtejotique, ta jpastic scotol li c'usitic ta jpastique. Oy jayvo' achi'ilic ti p'ijique ja' yech iyalic: "Li vo'otique xch'amalotic Riox ta vinajel yu'un ja' lispasotic", xiic.²⁹ Ta melel xch'amalotic Riox, yech'o ti mu xu' jch'untic ti ja' Riox li c'usitic pasbil ta oroe, xchi'uc li c'usitic pasbil ta platae, xchi'uc li c'usitic pasbil ta tone. Le'e crixchanoetic no'ox isnopic ispasic. Ti Riox ta vinajele mu pasbiluc ta crixchanoetic.³⁰ Ti sbolilic ti ta vo'nee ists'ic scotol ti Rioxe. Lavie ta xalbe scotol crixchanoetic ta sjunlej balamil ti ac'u yictaic yich'el ta muc' li c'usitic nopem xa'iic yich'el ta muq'ue, ti ja' ac'u yich' ich'el ta muc' ti stuque.³¹ Yaloj xa onox ti ta sta yora chiyalbotic ti bu chibatic ta sbatel osile. Ti mi quich'ojtic ta muq'ue, "la' jchi'in jbatic", xiyutotic. Ti mi muc bu quich'ojtic ta muq'ue, "ba ochan ta c'oc", xiyutotic. Ti Rioxe ist'uj xa jun vinic ja' chiyalbotic ti bu chibatic ta sbatel osile, ja' ti Jesuse. Yu'un ixcha'cuxes loq'uel ta smuquenal, ja' ivinaj o ti ja' st'ujope —xi la li Pabloe.

³² Ti c'alal iyal li Pabloe ti icha'cuxi ti Jesuse, ti jlome ilabanvanic la. Ti jlome —Xaval to ca'iticotic c'usi ora li c'usi chavale —xiic la.

³³ Li Pabloe iloc' la yo' bu tsobolique.³⁴ Ixch'unic la jayvo' ti ja' chac' jcuxlejaltic ti Cajvaltic Jesucristoe, ixchi'inic la ech'el li Pabloe. Ti june Dionisio la sbi, ochem la ta meltsanejc'op tey ta Areópagoe. Xchi'uc la jun ants, Dámaris la sbi. Oy to la yan ti much'utic ixch'unique.

Ja' li' yaloj ti ibat ta Corinto ti Pabloe

18¹ Ts'acal to iloc' la ta Atenas li Pabloe, ibat la ta jteclum Corinto.² Tey la c'ot sta jun xchi'il ta jurioal, Aquila sbi.

Liquem la tal ta estado Ponto. Ach' to'ox la sloq'uelic tal ta estado Italia xchi'uc li yajnile. Li yajnile Priscila sbi. Yu'un ti preserente Claudio ta Romae isloq'ues la mantal ti chloq'uic scotol li jurioetique. Yech'o la ti iloc' xchi'uc yajnil li Aquilae, tal la naclicuc ta Corinto. Li Pabloe ba la svula'an li Aquilae.³ Li Pabloe xchi'uc li Aquilae pascarpa la yabtelic, yech'o un co'ol la inaquiic.⁴ Li Pabloe ta la xc'ot ta templo yo' bu cha'iic smantal Riox ta sc'ac'alil ta xcuxic li xchi'iltac ta jurioale. Ilo'ilaj la xchi'uc li xchi'iltaque xchi'uc ti much'utic co'ol ma'uc juriootic jchi'uctique, ti co'ol xch'unojic xchi'uc li jurioetique. Li Pabloe ja' tsc'an ti ac'u xch'unic ti ja' st'ujoj Riox tspasvan ta mantal ti Jesuse.

⁵ Li Silase xchi'uc li Timoteoe, c'alal ta'lo xa'iic yalel a'yuc sc'op Riox ta Macedoniae, ibatic la ta Corinto. Xyaquet la chal sc'op Riox c'ot staic li Pabloe. Xyaquet la chalbe xchi'iltac ta jurioal ti tspas xa ta mantal crixchanoetic ti much'u st'ujoj onox ti Rioxe, ja' ti Jesuse.⁶ Ti jurioetique

lic la scrontainic li Pabloe, lic la yutic. Yech'o un li Pabloe islilin la sc'u', ja' la seña ti icom xa ta sba stuquic ti mu xch'unique.

—Mi la'ochic ta c'oc' ta sbatel osile, amul atuquic yu'un mu xach'unic. Li vo'one mu c'u jcuenta o. Lavie ja' chba calbe li much'utic ma'uc jchi'iltique —xut la.

⁷ Li Pabloe isquechan la comel yalel sc'op Riox ta stemplo li xchi'iltaque. Iloc' la, ibat la ta sna jun vinic, Justo la sbi. Sjunul la yo'on yich'oj ta muc' ti Rioxe. Tey la nacal ta sts'el stemploic. Tey la ichanubtasvan li Pabloe. ⁸ Tey la ic'ot jun vinic, Crispo la sbi. Jmeltsanejc'op la ta templo yo' bu cha'iic smantal Riox li jurioetique. Sjunlejic la ta na lic yich'ic ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe. Ep la yajval jteclum ixch'unic uc, iyich'ic la vo' noxtoc. ⁹ Li Pabloe isvaychin la ti Cajvaltic Jesucristoe.

—Mu me xaxi' o, alo me li jc'ope, mu me xavicta aba ta yalel a'yuc.

¹⁰ Vo'on chajchi'in. Muc much'u xu' chayilbajin yu'un ep to crixchanoetic jt'ujoj li' ta jteclume —x'utat la yilel li Pabloe.

¹¹ Li Pabloe tey la ipaj jun jabil xchi'uc o'lol ta Corintoe. Ichanubtasvan la ta sc'op Riox.

¹² Ti c'alal ochem xa'ox ta coviernoal ta estado Acaya ti Galione, li jurioetique istsob la sbaic, itsaque la li Pabloe, i'iq'ue la ech'el ta stojol covierno.

¹³ —Li vinic li'i mu xich' ta muc' ley. Jtos o chac' ta ich'el ta muc' Riox, ma'uc yech chac c'u cha'al jch'unojticotique —xutic la ti coviernoe.

¹⁴ C'alal chc'opoj xa'ox li Pabloe, ja' la ic'opoj ti Galione:

—Jurioetic, ti ja'uc muc xch'un ti c'usi chal li leye, ti tsotsuc smul staoje, xu' jmeltsanbe sc'oplal ti yechuque. Mi ja' no'ox taje, mu xcac' o jvocol. ¹⁵ Taj x'elan c'opetique, taj x'elan biletique, taj x'elan mu xco'olaj xchi'uc lamantaliique, ba meltsano aba atuquic. Li vo'one mu jtic' jba —x'utatic la yu'un ti coviernoe.

¹⁶ Itaqueic la loq'uel scotolic. ¹⁷ Ti much'utic itaque loq'uele istsaquic la jun j'israel, Sóstenes la sbi. Ja' la yajmeltsanejc'opic ta templo yo' bu cha'iic smantal Riox li jurioetique. Tey no la ta yut yopisina covierno ismajic. Pero ti coviernoe sq'uel no'ox la.

¹⁸ Li Pabloe jal to la tey ipaj ta Corinto. Ts'acal to isc'opon la comel ti much'utic xch'unoj li sc'op Rioxe, ibat la. Ba la sa' barco ta jteclum Cencrea yu'un la tsut ech'el ta estado Siria. Li Pabloe ixchi'in la sbaic ech'el xchi'uc li Aquilae xchi'uc li Priscilae. Li Pabloe iyac' la ta loq'uel sjol ta Cencrea, ja' la seña ti ispas xa scotol ti c'usi yalojbe Riox ta spase. I'ochic la ta barco, ibatic la. ¹⁹ C'alal ic'otic ta jteclum Efesoe, li Pabloe tey la ixch'ac sbaic xchi'uc li Aquilae xchi'uc li Priscilae. Stuc xa la ibat ta templo yo' bu cha'iic smantal Riox li xchi'iltaque. Lic la yalulanbe sbaic sc'op Riox xchi'uc ti much'utic mu to ta xch'unic ti i'ay xa ti much'u st'ujoj Riox tspasvan ta mantale. ²⁰ Ti c'alal iya'iic c'usi iyale

—Abulajan pajan to jayibuc c'ac'al —x'utat la li Pabloe, pero muc la xch'un.

²¹ —Yu'un persa chibat ta Jerusalén yu'un ta jc'an ti teon ta q'uine. Mi sc'an Rioxe, tey chtal jq'ueloxuc —xut la comel.

I'och la ta barco li Pabloe, ibat la.

Ja' li' yaloj ti yox'ech'elal xa ba yal a'yuc sc'op Riox ti Pabloe

²² Li Pabloe tey la iloc' ta barco ta jteclum Cesarea, ibat la ta Jerusalén. Ti c'alal ic'ote, c'ot la sc'opon ti much'utic xch'unoj sc'op Riox teyo'e. Ts'acal to ibat la ta Antioquía ta estado Siria yo' bu ilic ech'ele.

²³ Tey la ipaj jayib c'ac'al. Ts'acal to ba la spatbe yo'onic ti much'utic yich'oj ta muc' Cajvaltic Jesucristo ta jujun jteclum ta estado Galacia xchi'uc ta estado Frigia.

Ja' li' yaloj ti iyal sc'op Riox ta Efeso ti Apolose

²⁴ Ti c'alal batem ta Galacia xchi'uc ta Frigia li Pabloe, ja'o la ic'ot ta jteclum Efeso jun xchi'il ta israelal, Apolos la sbi. Alejandría la sbi li slumale. Lec la xul ta sjol ti c'usi chale, lec la sna'be smelol li sc'op Rioxe. ²⁵ Li Apolose chanubtasbil xa onox la ta sc'oplal ti Cajvaltic Jesuse. Ac'u la mi ja' no'ox ya'yoj ti iyac' ich'vo' ti Juane, ac'u la mi muc bu ya'yoj ti tsc'an ta xquich'tic vo' ta scuenta ti Jesuse, pero sjunul la yo'on ichanubtasvan. ²⁶ Li Apolose mu la bu ixi', jamal la iyal sc'op Riox ta templo yo' bu cha'iic smantal Riox li xchi'iltac ta israelale. Li Aquilae xchi'uc li Priscilae, c'alal iya'iic c'usi iyal li Apolose, iyic' la ech'el ta snaic. Iyalbeic la más ti c'usitic yaloj ti Cajvaltic Jesucristoe. ²⁷ Li Apolose yo'onuc la batuc ta estado Acaya. Ti much'utic xch'unoj li sc'op Rioxe —Más lec mi chabate —xutic la.

Ists'ibabeic la ech'el vun ti much'utic tey ta Acayaet ti ac'u yich'ic ta muc' ti c'alal xc'ot li Apolose. Ti c'alal ic'ot li Apolose, ep la iscolta ti much'utic ti ta slequil no'ox yo'on Riox i'ac'bat xch'unique. ²⁸ Mu la bu ixi', jamal la iyalbe xchi'iltac ti i'ay xa ti much'u ts'ibabil onox sc'oplal ta sc'op Rioxe ti chtal pasvanuc ta mantale, ja' ti Jesuse. Lec la smelol ti c'usi iyale, muc la xtac'avic jp'eluc li xchi'iltaque.

Ja' li' yaloj ti ibat ta Efeso ti Pabloe

19 ¹ Ti c'alal laj svula'an ti much'utic xch'unoj sc'op Riox ta siquil osil ta estado Galacia xchi'uc ta estado Frigia li Pabloe, ibat la ta jteclum Efeso ta ti'mar. Li Apolose batem xa'ox la ta Corinto. Ti c'alal ic'ot ta Efeso li Pabloe, tey la c'ot sta jayvo' ti much'utic yich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe.

² —Ti c'alal ach'unic ti ja' istoj jmotic ti Cajvaltic Jesucristoe, ¿mi tal xchi'inoxuc o ti Ch'ul Espíritu? —xut la.

—Muc bu xca'iticotic mi oy Ch'ul Espíritu —xiic la.

³ —¿C'u yu'un ti avich'ic vo'e che'e? —xut la.

—Ja' chac c'u cha'al iyal ti Juan j'ac'-ich'vo'e —xiic la.

⁴ —Ti ich'vo' iyac' ti Juane, ja' seña ti iyictaic xa spasel li c'usitic chopole. Iyal ti ac'u yich'ic ta muc' ti much'u ts'acal to chtale, ja' ti Jesuse, ti st'ujoj Riox tspasvan ta mantale —xut la li Pabloe.

⁵ Ti c'alal iya'ibeic smelole, iyich'ic la vo' ta scuenta ti Cajvaltic Jesuse.

⁶ Li Pabloe iyac' la sc'ob ta sjolic, ja' la ichi'ineic o yu'un ti Ch'ul Espíritue. Ora la ic'opojic ta yan c'opetic, iyalic la sc'op Riox. ⁷ Oy la lajchavo'uc ta scotole.

⁸ Li Pabloe oxib la u ic'otilan ta templo yo' bu cha'iic smantal Riox li xchi'iltac ta israelale. Mu la bu ixi', jamal la iyal ti ta spasvan xa ta mantal ti much'u st'ujoj ti Rioxe, ja' ti Jesucristoe.

—Ich'ic me ta muc' ti Jesucristoe —xut la.

⁹ Oy la jayvo' bats'i stoyoj sbaic, mu la xch'unic. Ta bail ta satil la iyalic ti nopol c'op xch'unojic ti much'utic xch'unojic ti chac' jcuxlejaltic ta sbatel osil ti Jesuse. Li Pabloe ixch'ac la sba loq'uel. Iyic' la ech'el ti much'utic yich'oj ta muc' ti Jesucristoe, ba la stsob sbaic ta chanobvun. Tiranno la sbi ti yajval chanobvune. Scotol la c'ac'al tey ichanubtasvan ta sc'op Riox li Pabloe. ¹⁰ Chib la jabil tey ichanubtasvan, ja' la yech ivinaj o sc'oplal Cajvaltic Jesucristo ta sjunlej estado Asiae. Iya'iic la scotol ti much'utic tey nacajtique, mi jurio, mi ma'uc. ¹¹ Li Pabloe ip'ijubtasat la yu'un ti Rioxe, iyac' la iluc slequial syu'elal Riox ti muc much'u xu' tspas yeche. ¹² Oy la spaño no'ox i'ich'bat ech'el, oy la smac no'ox, c'ot la slambeic ta sba ti much'utic ipe, ja' la i'ech' o ti chamele. Oy la iloc' o pucujetic ta yo'on ti crixchanoetique.

¹³ Tey la ic'ot jayvo' jurioetic, ta la sloq'uesic pucuj ta yo'on crixchanoetic ti yalojique. Ja' la loq'uemic o. C'alal iya'iic ti ja' ta syu'el Jesúis ta sloq'ues pucujetic li Pabloe, ixchanic la uc. C'alal chalbeic ti ac'u loc'uc ti pucujetique, ja' la ta stabeic ta alel sbi ti Jesuse.

—Chajtac loq'uel ta syu'el ti Jesuse, ja' ti much'u chalbe sc'oplal li Pabloe —xiic la.

¹⁴ Vucvo' la ti ja' yech ispasique. Scremotic la jun jurio, Esceva la sbi. Totil pale la. ¹⁵ C'alal yech iyalique, itac'batic la yu'un ti pucuje:

—Xcojtin ti Jesuse. Jna'oj much'u noxtoc li Pabloe. Li vo'oxuque, ¿much'uxuc ti avalojique che'e? —x'utatic la yu'un ti pucuje.

¹⁶ Ti vinic ochem pucuj ta yo'one istsac la sbaic xchi'uc ti scremotic Escevae. Tsots la tajmec ti much'u ochem pucuj ta yo'one, ja' la ilaj ti scremotic Escevae. Ijipeic la ta lum yu'un ti pucuje. T'anajtic xa la loq'uel ta sna ti vinique. Iyayijic la tajmec. ¹⁷ Ti much'utic tey nacal ta Efesoe iya'iic la ti c'u x'elan icha'leatic ti vucvo' vinique. Iya'iic la scotol ti much'utic tey nacajtique, mi jurio, mi ma'uc. Ixi'ic la scotolic. Yech'o un ja' la lic yich'ic ta muc' ti Cajvaltic Jesuse.

¹⁸ Ep la ti much'utic ixch'un li sc'op Rioxe, ba la albatuc li Pabloe ti ja' xa chictaic li c'usitic chopol xchanojic spasele. ¹⁹ Ep la ti much'utic xchanoj mágicoe, iyich'ic la ech'el ti svunaltaque. Ta bail ta satil la ixchiq'uic. Lic la snitbeic stojol ti svunique. Ti c'alal laj snitique, iloc' la cincuenta mil. ²⁰ Ja' la yech ip'ol tajmec ti much'utic ixch'un li sc'op Rioxe.

²¹ Ts'acal to isnop la li Pabloe ti ba'yi ta x'ech' ta estado Macedonia xchi'uc ta estado Acayaes, ti ts'acal to la chbat ta Jerusalene. "Mi lic'ot ta Jerusalene, persa chibat ta Roma noxtoc", xi la isnop. ²² Ba'yi la istac jelavel ta Macedonia cha'vo' xchi'il, ja' li Timoteoe xchi'uc li Erastoe. Li Pabloe tey to la icom jayib c'ac'al ta estado Asia.

Ja' li' yaloj ti isliquesic c'op ti crixchanoetic ta Efesoe

²³ Ti c'alal tey ta Efeso li Pabloe, isliquesic la c'op ti crixchanoetic teyo'e. Ja' la chopol iya'iic ti oy xa much'utic chich' ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe. ²⁴ Ti much'u isliques c'ope Demetrio la sbi. Ja' la yabtel ta smeltsan ta plata li c'usitic ta sc'urban ti crixchanoetique. Isloc'tabe la yeclexail yajsantoic, Diana sbi. Ti much'utic co'ol ta x'abtej xchi'uc ti Demetrioie ti tsmeltsan loc'oliletique, ep la tspasic o canal. ²⁵ Ti Demetrioie istsob la ti yaj'abtelataque xchi'uc ti much'utic co'ol sna' spasel loc'oliletic xchi'unque.

—Jchi'iltactic, lavi jna'tic sloc'tael li eclexae, avilojic ti ja' ta jta o jtaq'uintique. ²⁶ Avilojic ava'yojic ti ep xa much'utic xch'unoj c'usi chal li Pabloe. Mu ja'uc no'ox li'toe. Xch'unojic noxtoc li crixchanoetic ta sjunlej Asiae ti ma'uc rioxetic li c'usitic pasbile. ²⁷ Chopol tajmec ti x'elan tspase, c'unc'un ta xch'ay li cabteltique, mu xa c'u stu liquel. Ja' no'ox yech mu xa xich'ic ta muc' liquel li eclexae yo' bu chotol li jch'ulme'tic Dianaes. Ja' no'ox yech mu xa xich'ic ta muc' liquel li jch'ulme'tic Dianaes ti bats'i ich'bil ta muc' yu'un scotol crixchanoetic li' ta Asiae xchi'uc ta sjunlej li balamile —xi la ti Demetrioie.

²⁸ Ti c'alal iya'iic ti jayvo' tey stsoboj sbaique, isoc la sjolic. X'avlajetic xa la:

—Ja' quich'tic ta muc' li jch'ulme'tic Diana li' ta Efesoe —xiic la.

²⁹ Yech'o un x'avlajetic xa la liquel scotol ti crixchanoetic ta Efesoe. Ispits' la sbaic ochel ta jp'ej muc'ta na, ja' onox la stsobobbailic. Isquilic la ochel ta persa cha'vo' jmacedonia. Ti june Gayo la sbi. Ti june Aristarco la sbi. Ja' la xchi'iltac ta xanbal li Pabloe. ³⁰ Li Pabloe yo'onuc ox la ochuc sc'opon ti crixchanoetique. Ti much'utic yich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe mu la x'ac'venic ochel. ³¹ Tey la jayvo' jmeltsanejc'opetic, liquemic la tal ta yantic o jteclum tey no'ox ta estado Asia. Lec la xojtiquin sbaic xchi'uc li Pabloe. Itacbat la ech'el mantal li Pabloe ti mu ya'uc ochuque. ³² Ti crixchanoetique mu la a'ibaj ti c'usi chalique yu'un la x'avlajetic tajmec. Más la ep ti much'utic mu sna' c'u

yu'un ti istsob sbaique.³³ Oy la tey jurioetic ti mu xch'unic ti i'ay xa ti much'u sc'oplal onox chtal pasvanuc ta mantale. Mu la sc'anic ti co'ol chcrontainatic xchi'uc li Pabloe. Solel la ist'ujic jun xchi'ilic ta jurioal, Alejandro la sbi. Ja' ox la chalbe ti j'efesoetique ti muc bu xch'unojic chac c'u cha'al xch'unoj li Pabloe. Iyac' la seña ta sc'ob ti Alejandroe yo' la xch'ani o scotolique.³⁴ Ti c'alal i'ile ti jurio ti Alejandroe, muc la x'aq'ue c'opojuc. X'avlajetic xa la liquel:

—Ja' quich'tic ta muc' li jch'ulme'tic Diana li' ta Efesoe —xiic la.

Oy la chibuc ora tey x'avlajetic.

³⁵ Ti yajsecretarioic tey ta palacioe ispajes la ti crixchanoetique.

—Jchi'iltactic, vo'otic li j'efesootique, sna'oj scotol crixchanoetic ti vo'otic jchabiojtic li jch'ulme'tic Dianae ti isp'ajes tal ta vinajel ti jch'ultotic Jupitere. Xchi'uc ti jchabiojtic li yelexaile.³⁶ Muc much'u xu' chal ti ma'uc yeche. Mu c'usuc no'ox xanopic ta anil. Anchanic no me.

³⁷ Li cha'vo' vinic avic'ojic tale, ch'abal smul. Mu c'usi ixcha'le li jch'ulme'tique, mu c'usi isp'isic o.³⁸ Li Demetrioie xchi'uc li much'utic co'ol sna' spasel loc'olil xchi'uhe, mi chalic ti much'u oy smul yu'unique, ac'u yalic. Oy bu stac' meltsanel. Ja' stu li jmeltsanejc'opetique xchi'uc li coviernoe. Más lec ja' ac'u ba yalbeic mi oy much'u oy smul yu'unique.³⁹ Mi oy c'usi yan chac'anic meltsanbel lavie, ja'to xavalic c'alal tsobolotic jcotoltique chac c'u cha'al chal li sley coviernoe. Yu'un ma'uc ta smantal covierno ti li' tsoboloxuque.⁴⁰ Chopol mi ja' no'ox ta jta o jmantic ti x'elan xa'avlajetique, ti x'elan chaliquesic c'ope. Mu c'u xu' jpoj o jbatic yu'un mu c'u stu ti li' tsoboloxuque —xi la.
⁴¹ Ti c'alal laj yal yeche, ja'o la istac loq'uel scotol ti crixchanoetique.

**Ja' li' yaloj ti ibat ta estado Macedonia
xchi'uc ta estado Grecia ti Pabloe**

20 ¹ Ti c'alal ilaj ti c'ope, li Pabloe istsob la ti much'utic yich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe. Isp'ijubtas la, isc'opon la comel, ital la ta estado Macedonia. ² Ti c'alal iyul ta Macedoniae, ech' la sq'uel jujun jteclum ti much'utic xch'unoj li sc'op Rioxe. Ep la c'usitic iyalbe, jun la yo'on icomic. Ja'o la ibat ta estado Grecia. ³ Oxib la u tey ipaj. Ts'acal to isnop la ti ta sut ta estado Siria yo' bu ilic ech'ele. Isnop la ti ta barco ox ta xbate. Pero iya'i la ti yo'onuc tsacvanuc ti xchi'iltaque ti mu xch'unic ti i'ay xa ti much'u sc'oplal onox chtal pasvanuc ta mantale. Yech'o un isut la tal ta Macedonia, ta yoc la ital. ⁴ Ixchi'in la tal jayvo' ti much'utic xch'unoj li sc'op Rioxe. Ti june Sópater la sbi, liquem la tal ta Berea. Xchi'uc la otro cha'vo', liquemic la tal ta Tesalónica. Ti june Aristarco la sbi. Ti june Segundo la sbi. Xchi'uc la otro jun, Gayo la sbi, liquem la tal ta Derbe. Xchi'uc la Timoteo. Xchi'uc la otro cha'vo'. Ti june Tíquico la sbi. Ti june Trófimo la sbi, liquemic la tal ta estado Asia.
⁵ Ti c'alal iyulic ta Filipose, tey listaic, vo'on li Lucasone. Ti xchi'iltac ta

xanbale ijelavic ech'el, tey ba malavanicuc ta Troas. Li vo'one xchi'uc li Pabloe tey to lipajoticotic ta Filipos.⁶ Ti c'alal i'ech' sq'uin li j'israeletique, ja' li q'uin c'alal ta sve'ic pan ti muc bu yich'oj svuquesobil xch'ute, liloc'oticotic ech'el ta Filipose. Vo'ob c'ac'al lixanavoticotic ta barco. Lic'ototicotic ta Troas yo' bu chismalaoticotic ti yantique. Tey lipajoticotic vucub c'ac'al.

Ja' li' yaloj ti iyal sc'op Riox ta Troas ti Pabloe

⁷ Ta primero c'ac'al xemanae, ja' li romincoe, ijtsob jbaticotic yu'un ijpastotic choc c'u cha'al iyac' iluc ti Cajvaltic Jesucristoe ti c'alal ixut ti pane, ti c'alal iyac' ta uch'el ti ya'lel uvae. Ja' yech ijpastotic yu'un jna'ojoctic ti ja' icham ta scoj jmantic ti Cajvaltic Jesuse. Ja'o ic'oponvan comel li Pabloe yu'un ta yoc'omal xa ta xbat. Ta ol to ac'ubal laj chanubtasvanuc.⁸ Ep stsanojic c'oc' yo' bu tsoboloticotic ta yoxcojol jolnae.⁹ Oy tey jun crem po'ot xa sta sva'lej, Eutico sbi. Tey chotol ta ventana. Yu'un jal ichanubtasvan li Pabloe, yech'o un ti creme inicav. Ip'aj yalel ta yoxcojol jolna. Ti c'alal ba stamique, chamem istaic.¹⁰ Iyal ech'el li Pabloe, ba spatan sba ta sba ti creme, ismey.

—Mu xavat avo'onic, icha'cuxi xa li creme —xut ti much'utic tey tsobolique.

¹¹ Imuy noxtoc li Pabloe. Ja'o ixut ti pane, ijve' jcotolticotic. Li Pabloe ichanubtasvan noxtoc c'u cha'al isacub o osil. Ti c'alal isacube, libatoticotic.¹² Xmuyubaj xa scotolic ti cucul isut ta sna ti creme.

Ja' li' yaloj ti ibat ta jteclum Mileto xchi'uc xchi'iltac ti Pabloe

¹³ Li Pabloe tey to icom ta Troas. Li vo'ototicque li'ochoticotic ta barco, libatoticotic ta jteclum Asón. Yu'un ijnopticotic xchi'uc li Pabloe ti tey to chba ochuc ta barco ta Asone. Ja' tsc'an ti ta yoc chbat li Pabloe.¹⁴ Tey ijnup jbaticotic ta Asón. I'och xa ta barco uc, tsobol xa libatoticotic. Lic'ototicotic ta jun balamil ta o'lol mar, Mitilene sbi.

¹⁵ Liloc'oticotic ech'el noxtoc ta Mitilenee, ta yoc'omale li'ech'oticotic ta stuq'uil otro jun balamil ta o'lol mar, Quío sbi. Ta yoxibal c'ac'ale li'ech'oticotic ta stuq'uil otro jun balamil ta o'lol mar, Samos sbi.

Lic'ototicotic ta jun jteclum Trogilio sbi ta estado Asia. Ta xchanibal c'ac'al yilel to tiq'uilototicotic ta barco libatoticotic ta jun jteclum, Mileto sbi.¹⁶ Li Pabloe yu'un ja' tsc'an ti tuc' chbat c'alal Jerusalene. Mu xa'ox sc'an x'ech' ta Efeso yu'un naca me tey pajuc ta estado Asia. Yu'un ja' tsc'an ti oyuc no'ox c'uxi c'otuc ta Jerusalén ta q'uin Pentecostese.

Ja' li' yaloj ti isc'opon comel ti jchanubtasvanejetic ta Efeso ti Pabloe

¹⁷ Ti c'alal tey ta Mileto li Pabloe, istac ta iq'uel ti jchanubtasvanejetic ta sc'op Riox ta Efesoe.¹⁸ Ti c'alal ic'otique —Li vo'oxuque ana'ojojc' u xi'elan ti c'alal ay jchi'inoxuc li' ta Asiae.¹⁹ Ja' ijpas ti c'usi tsc'an ti

Cajvaltic Jesucristoe, muc bu ijpas ti c'usi chal co'on jtuque. Oy jay'ech'el li'oc' yu'un vocal ach'unic. Oy jvocol ica'i noxtoc yu'un yo'onuc smilicon li jchi'iltactic ta jurioale.²⁰ Lacalbeic scotol ti c'u x'elan stsatsub o avo'onique. Jamal ical yo' bu atsob abaique xchi'uc ta anaic.²¹ Icalbe li jchi'iltactic ta jurioale xchi'uc lachi'ilic ti ma'uc juriooxuque. Jamal ical ti ac'u yictaic spasel li c'usitic chopole, ti ja' ac'u xch'unic ti stojoj xa jmotic ti Cajvaltic Jesucristoe.²² Lavie lisyulesbe ta jol ti Ch'ul Espíritue ti chibat ta Jerusalene. Mu jna' c'usi chicha'leat teyo'e.²³ Ja' no'ox jna'oj ti butic li'ech' ta jujun jteclume, oy much'u ip'ijubtasat yu'un ti Ch'ul Espíritue ti liyalbe ti chichuquee, ti chi'ilbajinat ta Jerusalene.²⁴ Pero mu xixi' o. Muc ta alel mi ja' lilaj oe. Ja' no'ox mi ilaj cu'un li c'usi yac'ojbon jpas ti Cajvaltic Jesuse yo' jun o co'one. Ja' yac'ojbon cabtelin yael a'yuc ti ch'abal smul ch-ileic yu'un Riox ti much'utic chich' ta muc' ti Jesucristoe.

²⁵ 'Lavie jna'oj ti mu xa bu chavilbecon jsat, vo'oxuc ti lacalbeic c'u x'elan tspasvan ta mantal ti Rioxe.²⁶ Lavie jamal chacalbe acotolic ti mu xa c'u jcuentaoxuc oe.²⁷ Lacalbeic xa ti c'usitic tsc'an ti Rioxe. Mu xa c'usi ti muc xacalbeique.²⁸ Yech'o un tey q'uelo abaic. Q'uelic me noxtoc ti much'utic xch'unoj li sc'op Rioxe yu'un ja' yac'oj apasic ti Ch'ul Espíritue. Chanubtasic me, q'uelic me yu'un manbilic ta xch'ich'el ti Cajvaltic Jesucristoe.²⁹ Ti c'alal xibate, jna'oj ti chtal ti much'utic chalic ya'el li sc'op Rioxe. Ja' chtal socbe sjol ti much'utic xch'unoj li sc'op Rioxe. Mu xc'uxubinvanic, ja' chac c'u cha'al li oq'uile ti chlaj smilan li chije.³⁰ Oy tey no'ox achi'uquic ti much'utic ta xlic socbeic sjol ti much'utic xch'unoj li sc'op Rioxe, yu'un ja' tsc'anic ch'unbel ti c'usitic chalique.³¹ Cuentaanic me che'e, mu me xach'unic lo'loel. Na'ic me ti oxib jabil ta c'ac'al ac'ubal lacalbeic jujun li c'usitic leque. Li'oc' tajmec avu'unic.

³² 'Chi'inic comel ti Rioxe. J'ech'el xach'unic ti ta slequil no'ox yo'on sc'anojoxuque, yo' stsatsub o avo'onique, yo' mu xaxi'ic o ta spasel li c'usitic lec chil ti Rioxe, yo' xacuxiic o ta sbatel osil xchi'uc li yan ti much'utic lecubtasbil xa yo'onic yu'un ti Rioxe.³³ Li vo'one muc bu ipich' o co'on li c'usuc yu'un crixchanoe, mi ja'uc staq'uin, mi ja'uc sc'u' spoc'.³⁴ Ana'ojic ti li'abteje yo' ijtaticotic o c'usitic itun cu'unticotic xchi'uc ti much'utic ay xchi'inone.³⁵ Ja' yech achanic o li c'usi leque, ti más lec ti chi'abtejotique, yo' xu' jcoltatic o ti much'utic mu stac' x'abteje. Ac'u jyules ta joltic ti c'usi iyal comel ti Cajvaltic Jesuse. "Más jun yo'on ti much'u ta sq'uelan c'usuc yu'une. Ja' mu másuc jun yo'on ti much'u chich'e", xi —xi li Pabloe.

³⁶ Ti c'alal laj lo'ilajuque, ijquejan jba jcotolticotic, isc'opon Riox li Pabloe.³⁷ Ti jchanubtasvanejetic ta sc'op Rioxe i'oq'uic tajmec, ismeyic li Pabloe, isbut'sic.³⁸ Iyat yo'onic tajmec yu'un i'albatic ti mu xa bu chilbeic sate. Ay sbeiltasoticotic c'alal ti'mar yo' bu timanbil ti barcoe.

Ja' li' yaloj ti ibat ta Jerusalén ti Pabloe

21 ¹ Ti c'alal laj jc'oponticotic comel ti jchanubtasvanejetic ta sc'op Rioxe, ta barco libatoticotic. Iquich'beticotic stuq'uil jun balamil, Cos sbi, ta o'lol mar, tey li'ech'oticotic. Ta yoc'omal li'ech'oticotic ta sts'el jun balamil, Rodas sbi, ta o'lol mar noxtoc. Libatoticotic ta jun jteclum Pátara sbi tey ta estado Licia. ² Tey ijtaticotic jcot o barco chbat ta estado Fenicia, ja' li'ochoticotic o ech'el. ³ Ti c'alal libatoticotic ta estado Feniciae, tey li'ech'oticotic ta Chipre ta o'lol mar, ta jsurtoticotic icom. Tuc' libatoticotic c'alal estado Siria. Liloc'oticotic ta barco ta jteclum Tiro yu'un ja' tey isyales scotol yicats ti barcoe. ⁴ Ijsa'ticotic ti much'utic yich'oj ta muc' Cajvaltic Jesucristo teyo'e. Ti c'alal ijtaticotique, ijchi'inticotic vucub c'ac'al. Yulesbil xa onox ta sjolic yu'un ti Ch'ul Espíritue ti ta x'ilbajinat ta Jerusalén li Pabloe.

—Mu ya'uc batan ta Jerusalén —xutic.

⁵ Ti c'alal iloc' vucub c'ac'ale, liloc'oticotic ta Tiroe. Ti much'utic yich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesuse ay sbeiltasoticotic xchi'uc yajnilic, xchi'uc xch'amalic, c'alal ti' jteclum. Tey ijquejan jbaticotic ta ti'mar, ijc'oponticotic Cajvaltic. ⁶ Ti c'alal laj jc'oponticotic Cajvaltique, ijc'oponticotic comel ti much'utic yich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesuse, li'ochoticotic ech'el ta barco noxtoc. Stuc xa isut ta snaic.

⁷ Ja' yech ti c'alal liloc'oticotic ta Tiroe. Ta barco libatoticotic, lic'ototicotic ta jun jteclum Tolemáida sbi. C'ot jc'oponticotic ti much'utic xch'unoj sc'op Riox teyo'e. Ijchi'inticotic jun c'ac'al. ⁸ Ta yoc'omale liloc'oticotic ech'el xchi'uc li Pabloe. Ta coc libatoticotic. Lic'ototicotic ta Cesarea. Libatoticotic ta sna Felipe, ja' ti much'u chal a'yuc li sc'op Rioxe. Ti Felipee ja' ti scuentainoj to'ox ve'lile, ja' ti vucvo' t'ujbilic to'oxe. Tey lipajoticotic ta sna. ⁹ Oy chanvo' stseb mu to chnupunic. Ti tsebetique yaj'alc'optac Riox. ¹⁰ Ti c'alal teoticotique, ja'o ic'ot jun yaj'alc'op Riox, Agabo sbi, liquem tal ta Judea. ¹¹ C'ot sc'oponoticotic. Ic'anbat xincha li Pabloe, ixchuc o yoc sc'ob stuc.

—Ti Ch'ul Espíritue liyalbe xa ti ja' yech ta xchuque ta Jerusalén li yajval xinchaill li'i. Ja' ta xchucvan li jchi'iltactic ta jurioale. Ja' chich' entrucal li much'utic nom liquemic tale —xi ti Agaboe.

¹² Ti c'alal ica'ibeticotic sc'oplal li Pabloe, icalabeticotic xchi'uc ti much'utic xch'unoj sc'op Riox ta Cesareae, ti mu ya'uc batuc ta Jerusalene.

¹³ —Yech no'ox ti chavoq'uitaicone. Yech no'ox ti chavat avo'onique. Muc ta alel mi tey lichuquee, mi tey licham ta Jerusalene ti quich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesuse —xi li Pabloe.

¹⁴ Iquilticotic ti mu xch'une, iquicta jbaticotic ta spajesel.

—Teyuc che'e. Tey c'alal, ac'u spas ti c'usi tsc'an stuc ti Cajvaltique
—xcuticotic.

¹⁵ Ijchap jbaticotic, libatoticotic ta Jerusalén. ¹⁶ Lixchi'inoticotic ech'el jayvo' ti much'utic yich'oj ta muc' Cajvaltic Jesús ta Cesareae. Ti c'alal lic'ototicotic ta Jerusalene, liyic'oticotic ech'el ta sna jun vinic ti yich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesuse, Mnasón sbi. Ja' iyac' jch'amunbeticotic sna. Ti Mnasone liquem tal ta Chipre. Oy xa sjabilal yich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesuse.

Ja' li' yaloj ti itsaque ta ti' muc'ta templo ta Jerusalén ti Pabloe

¹⁷ Ti c'alal ba jc'oponticotic ti much'utic xch'unoj sc'op Riox ta Jerusalene, xmuyubajic xa tajmec. ¹⁸ Ta yoc'omal li Pabloe ba sc'opon Jacobo, ja' ti totil jchanubtasvanej ta sc'op Rioxe. Libatoticotic uc. Tey tsobol c'ot jtaticotic xchi'uc xchi'iltac ta chanubtasvanej. ¹⁹ Li Pabloe c'ot sc'opon scotol. Xcholet iyal ti c'u x'elan ixch'unic sc'op Riox, ti c'u x'elan ilecubtasbat yo'onic yu'un ti Rioxe c'alal iyalbe ya'iic sc'op Riox ti much'utic co'ol ma'uc j'israelotic jchi'uctique. ²⁰ Ti c'alal iya'iique, "coliyal Riox", xiic.

—Pablo, aviloj xa ti oy jaymil jchi'iltactic yich'ojic ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe. Pero scotol ta snopic ti persa to ta xch'unic li smantaltac Rioxe ti iyal ti Moisese. ²¹ Ya'yojic la ac'oplal noxtoc ti ja' yech chachanubtas ti jchi'iltactic ti tey batem naclicuc ta yantic balamile ti mu xa ya'uc xch'unic ti c'usitic iyal ti Moisese. Chaval la ti mu persauc ta xac'beic circuncisión ti xch'amalique, ti xu' xa xch'ayic li jcostumbretique. ²² ¿C'usi ta jnoptic yu'un cha'iic onox li jchi'iltactique ti layul xae? ²³ Más lec mi chach'un li c'usi ta xcalticotique. Li' chanvo' jchi'iltique, oy c'usi yalojbeic Riox ti ta spasique. ²⁴ Batan, ba atinan achi'uc. Vo'ot chatoj ti c'usitic chac'beic smotonin ti Rioxe, chatojbe sloc'obil sjolic noxtoc, yo' xvinaj o ti nopol c'op ya'yoj scotolique, yo' xilic o ti chach'unbe li smantaltac Rioxe. ²⁵ Ti much'utic ma'uc jchi'iltique ti xch'unojic xa li sc'op Rioxe, jtacojbetic xa onox ech'el vun. Icalgetic ti mu ya'uc sti'ic ti c'usitic smotoninoj li santoetique, ti mu ya'uc sti'ic ch'ich'e, ti mu ya'uc sti'ic li c'usi xach'bil snuc' ta xchame, ti mu ya'uc sa' yantsique, ti mu ya'uc sa' yajmulique —x'utat yu'un jchanubtasvanejetic li Pabloe.

²⁶ Ta yoc'omal li Pabloe lic la atinuc xchi'uc ti chanvo'e. Ti c'alal laj atinicuque, i'ic'ven la ech'el ta ti' muc'ta templo. Ja' la ba yalbe ti palee ti c'usi ora ta sts'aqui yu'unic ti jayib c'ac'al ch-atinique, ti ja'o xa chac'beic smoton Riox jujune.

²⁷ C'alal po'ot xa'ox la sts'aqui ti vucub c'ac'ale chac c'u cha'al yalojique, oy la tey jurioetic liquemic la tal ta Asia. C'alal iyilic ti tey ta ti' muc'ta templo li Pabloe, isliquesic la c'op. Itsaque la li Pabloe.

²⁸ X'avlajetic xa la:

—¡Jchi'iltactic, la' coltaoticotic ta stsaquel li vinic li'i! Yu'un ta xalbe crixchanoetic ti mu xitunotique, ti mu xtun li mantaletique, ti mu xa c'u stu li jmuc'ta templotique. T'ay xchi'uc li' ta ti' muc'ta templo ti much'utic ma'uc jchi'iltique. Mu c'usi xi'elal cha'i —xiic la.

²⁹ Ti x'elan iyalique, yu'un la i'ileic ti ay xchi'in sbaic ta xanbal ta Jerusalén xchi'uc Trófimo li Pabloe. Ti Trófimoe ma'uc j'israel uc, liquem tal ta Efeso. Ti crixchanoetique yech no'ox la tsnopic ti i'ayic ta ti' muc'ta temploe.

³⁰ Ti crixchanoetic teyo'e ilic la sjolic, istsob la sba scotolic. Itsaque la loq'uel ta spat scorraltonal templo li Pabloe, ora la ismaquic li ti'bee.

³¹ J'ech'el ox la tsmilic li Pabloe pero oy la much'u ba yalbe ta anil ti totil solteroe ti sliquesojic c'op ti crixchanoetic tey ta Jerusalene. ³² Ora la iyic' ech'el ep yajsoltero xchi'uc jayvo' capitán. Anil la ibatic yo' bu tsa'ic c'ope. C'alal iyil ti crixchanoetique ti chc'ot xa xchi'uc yajsoltero ti totil solteroe, iyicta la sbaic ta smajel li Pabloe. ³³ C'alal ic'ot ti totil solteroe, iyal la mantal ti ac'u tsacuc li Pabloe.

—Chuquic ta cha'p'ej carina —xi la.

Ijac'bat la c'usi sbi, c'usi smul li Pabloe. ³⁴ Ti crixchanoetique x'avlajetic xa la, jeljeltos la ti c'usi iyalique. Muc la xa'ibe smelol ti totil solteroe. Iyalbe la mantal ti yajsolterotaque ti ac'u yiq'uib ech'el ta scuartelic li Pabloe. ³⁵ C'alal ic'otic yo' bu chmuyic ta scajalcajal ta sti' scuartel ti solteroetique, iquile la muyel li Pabloe yo' mu xtae o ta ilbajinel yu'un ti crixchanoetique. ³⁶ Yu'un —¡Milic ta jmoj! —xi la ti crixchanoetique.

Ja' li' yaloj ti isc'opon xchi'iltac ti Pabloe

³⁷ Ti c'alal ch-och xa'ox la ta scuartel solteroetic li Pabloe —Ac'on ta pertonal, ¿mi xu' xajc'opon jp'el cha'p'eluc? —xut la ti totil solteroe.

—¿Mi xana' xac'opoj ta griego c'op che'e? ³⁸ ¿Mi mu vo'oticot ti j'egiptoote ti ach' to isliques c'ope, ti iyic' ech'el ta xocol balamil chanmil jmilvaneje? —x'utat la yu'un totil soltero li Pabloe.

³⁹ —Mu vo'onicon. Li vo'one jurioon. Tey liquemon tal ta muc'ta jteclum Tarso ta estado Cilicia. Yech'o un ac'bon permiso ta jc'opon li jchi'iltaque —xi la li Pabloe.

⁴⁰ I'ac'bat la permiso sc'opon ti xchi'iltac ta jurioale. Isva'an la sba ta slajeb scajalcajal. Iyac' la seña ta sc'ob ti ch'aniicuque. Ti c'alal ich'aniique, ja'o la ic'opoj ta sbats'ic'opic li Pabloe, ja' li ebreoe.

22 ¹ —Jtotic moletic, jchi'iltactic, a'yic me li c'usi chacalbeique —xi la.

² Ti c'alal iya'iic ti ic'opoj ta sbats'ic'opic li Pabloe, ch'ab xi la scotolic.

³ —Li vo'one jurioon uc. Tey li'ayan ta jteclum Tarso ta estado Cilicia pero li' lich'i ta Jerusalene. Li' ijchan vune, ja' lixchanubtas li Gamaliele. Lixchanubtas ti c'u x'elan yich'ojic mantal ti vo'ne moletique. Ja' to'ox ta

co'on xch'unel uc li smantaltac Rioxe chac c'u cha'al ach'unojic lavie.

⁴ Ja' to'ox yech iquilbajin uc ti much'utic yich'oj ta muc' ti Jesuse. Ti caloj uque, j'ech'el ta jmilic. Ta ants ta vinic ijtic' ta chuquel. ⁵ Li totil palee xchi'uc li jmeltsanejc'opetique sna'ojic ti ja' yech ipase. Yu'un ja' liyac'beic ech'el orten yo' jtsac o tal ti much'utic yich'oj ta muc' Jesús ta Damascoe. Ti caloje, chba ox jchuc tal scotol yo' xich'ic o castico li'toe.

Ja' li' yaloj ti iyal c'u x'elan lic xch'un sc'op Riox ti Pabloe

(*Hch. 9.1-19; 26.12-18*)

⁶ 'Lec nan ta oltic c'ac'al, po'ot xa'ox xic'ot ta Damasco, oy c'usi xlebluj tal ta vinajel yo' buyone. Sac tajmec. ⁷ Liyal ta lum, ica'i ti oy much'u lisc'opone: "Saulo, ¿c'u yu'un ti chacrontainon ya'ele?" xi. ⁸ "Cajval, ¿much'uot che'e?" xcut. "Vo'on Jesus Nazareton ti chacrontainone", xi. ⁹ Ti much'utic jchi'uc ech'ele iyilbeic ti xojabal uque, pero muc xa'iic ti c'usi li'albate. ¹⁰ "Cajval, ¿c'usi chac'an ti ta jpase?", xcut. "Ochan ech'el ta Damasco. Tey cha'albat li c'usi chcac' apase", xi. ¹¹ Sac tajmec xojabal ti c'usi iquile, itup' o jsat. Snitojicon xa ochel ta Damasco ti jchi'iltaque.

¹² 'Tey nacal ta Damasco jun jchi'iltic ta jurioal, Ananías sbi. Sjunul yo'on yich'oj ta muc' ti Rioxe. Lec x'ile yu'un scotol ti jchi'iltactic ta Damascoe. ¹³ Ti Ananíase tal sc'oponon. "Saulo, jamuc lasate", xiyut. Ora ijam li jsate, iquil ti Ananíase. ¹⁴ "Ti Riox iyich'ic ta muc' ti vo'ne moletique last'uj yo' xana' o ti c'usi tsc'ane, yech'o ti avil ti much'u lec yo'one, ja' ti Jesuse. Ava'i atuc ti c'usi iyale. ¹⁵ Yu'un chavalbe crixchanoetic ti avile, xchi'uc ti c'usi layalbee. ¹⁶ Ich'o vo' ta ora. Jamal xaval ti avich'oj xa ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe, ja' chayac'be o pertonal yu'un lamule", xiyut ti Ananíase.

**Ja' li' yaloj ti iyal ti itaque ech'el ta yael a'yuc
sc'op Riox ta namal balamil ti Pabloe**

¹⁷ 'Ti c'alal lisut tal li' ta Jerusalene, ay jc'opon Riox ta ti' muc'ta templo. Pero oy c'usi liyac'be quil ti Rioxe. ¹⁸ Iquil ti Cajvaltic Jesucristoe, lisc'opon. "Loc'an me ta ora li' ta Jerusalene. Yu'un lachi'iltac li'toe mu xich'ic ta muc' li jc'oplal chavale", xiyut. ¹⁹ "Cajval, ja' ta jc'an ti li'on toe, yu'un sna'oj scotol jchi'iltac ti ijtic' ta chuquel, ijmaj ti much'utic yich'ojot ta muc' ta jujun stemplo li jchi'iltaque. ²⁰ Ti c'alal imile ti ánima Estebane ti jamal iyal ac'opla, tey va'alon jq'ueloj uc. Lec, ac'u chamuc, xichi uc. Vo'on ijchabibe spimilc'u'ic ti much'utic imilvane", xcut ti Jesuse. ²¹ "Persa chabat, yu'un chajtac ech'el ta nom ta slumal ti much'utic ma'uc achi'ile", xiyut —xut la xchi'iltac li Pabloe.

Ja' li' yaloj ti iyal ti totil solteroë ti ac'u chucatuc ti Pabloe

²² C'alal iya'iic chac taje, icap o la sjolic ti xchi'iltaque. X'avlajetic xa la:

—¡Mu me xacoltaic le'e! ¡Milic! —xiic la.

²³⁻²⁴ Ti x'elan tey x'avlajetique, ti tslich'ulan sc'u'ique, ti tsjipic muyel pucuc ta toyole, ti totil solteroie iyalbe la mantal ti yajcapitane ti ac'u yiq'uic ochel ta yut cuartel li Pabloe. Iyal la noxtoc ti ac'u yac'beic arsiale yo' la xal o c'u yu'un ti chcrontainat yu'un ti xchi'iltaque. ²⁵ Ti c'alal laj chucbatuc yoc sc'ob ta nucule ti chich' ox arsiale, ja'o la iyal li Pabloe:

—Li vo'one jromaon. ¿Mi'n ameltsanojic xa jc'oplal ya'el ti chavac'becon arsiale? —xut la ti jun capitán soltero tey va'ale.

²⁶ C'alal iya'i ti capitane, ba la yalbe ti totil solteroie:

—Nopo me c'usi chanop yu'un li vinic ti aval chich' chuquele, jroma la uc —xi la.

²⁷ Ti totil solteroie ora la ital, tal la sjac'bel li Pabloe:

—¿Mi yech ti jromaote? —x'utat la.

—Yech —xi la li Pabloe.

²⁸ —Li vo'one ep ijtoj yo' liscuentain o li Romae —xi la ti totil solteroie.

—Li vo'one jromaon onox ti c'alal li'ayane —xi la li Pabloe.

²⁹ Ti solteroetic chaq'uic ox arsiale iyicta la sbaic, ixi'ic la. Ixi' la ti totil soltero uque, yu'un la ja' iyal ti ac'u chucbatuc yoc sc'ob li Pabloe.

Ja' li' yaloj ti ic'ot ta stojol yajmeltsanejc'opic ti Pabloe

³⁰ Ta yoc'omal ti totil solteroie tsc'an la cha'i c'u yu'un ti x'elan ta x'albat yu'un xchi'iltaq ti oy smul li Pabloe. Ijitunbat la ti yoc sc'obe. Ti totil solteroie istac la ta iq'uel ti totil paleetique xchi'uc la ti jmeltanejc'opetic yu'un li jurioetique. Ti c'alal iyulique, iloq'uesat la li Pabloe, i'iq'ue la tal yo' bu stsoboj sbaique.

23¹ Ti c'alal ic'ot li Pabloe, isq'uelbe la sat scotol ti jmeltanejc'opetic.

—Jchi'iltactic, li vo'one sjunul co'on quich'oj ta muc' ti Rioxe. Yechon o c'al tana —xi la.

² Ti totil palee Ananías la sbi.

—Majbeic ye le'e —xut la ti much'utic tey nopol va'ajtique.

³ —Chayac'be castico ti Rioxe yu'un jlo'lovanejot. Ti avaloje, ta smantal Riox chameltsanbon jc'oplal pero yech chanop. Vo'ot mu xach'unbe smantal ti Rioxe yu'un aval ti ac'u smajicone —xut la totil pale li Pabloe.

⁴ —¿C'u yu'un ti x'elan chavalbe li totil palee ti ac'bil yabtel yu'un ti Rioxe? —xi la ti much'utic tey va'ajtique.

⁵ —Jchi'iltactic, mu xcojtiquin mi ja' li totil palee. Ti icojtiquinuque, ma'uc yech icalbe ti yechuque. Yu'un ts'ibabil ta sc'op Riox ti mu xu' chopol c'usi chcalbetik li much'u totile —xi la li Pabloe.

⁶ Li Pabloe iyul la ta sjol ti mu co'oluc c'usi xch'unojic scotol ti jmeltsanejc'opetique; oy jsaduceo, oy jfariseo. Yech'o un tsots la lic c'opojuc.

—Jchi'iltactic, li vo'one fariseoon. Ja' no'ox yech fariseo ti jtote. Ja' no'ox ijmulin avu'unic ti jch'unoj ti ta xcha'cuxi ti ánimaequelle —xi la.

⁷ Ti c'alal yech iyal li Pabloe, lic la stsaculan sba stuquic ti jmeltsanejc'opetique. Ispas la sbaic ta cha'ch'ac. ⁸ Yu'un ti jsaduceoetique chalic ti ch'abal anjele, ti muc much'u ta xcha'cuxie. Yu'un chalic ti chichamotic xchi'uc jch'uleltique. Yan ti jfariseoetique xch'unojic ti oy anjele, ti chicha'cuxiotique, ti muc bu ta xcham li jch'uleltique.

⁹ X'avlajetic xa la liquel. Ja'o la lic sva'an sbaic jayvo' ti much'utic ta xchanubtasvanic yilel ta smantaltac Rioxe, ja'ic ti jfariseoetique.

—Ch'abal smul chca'iticotic li jchi'iltic li'i. Mi oy ic'oponat yu'un anjele, mu c'usi xu' xcaltic, yic'al me ja' ta jcrontaintic ti Rioxe —xiic la.

¹⁰ Lic la yut o sbaic. Ti totil solteroetique ixi' la mi smilic li Pabloe, istac la ech'el yajsolterotac ti ac'u ba yiq'uel loq'uel tale, ti ac'u yotesel ta yut scuartelique.

¹¹ Ta yac'ubalil no'ox li Pabloe iyil la ti Cajvaltic Jesucristoe.

—Pablo, mu me xavat avo'on. Ti c'u x'elan aval jc'oplal li' ta Jerusalene, ja' no'ox me yech xc'ot aval noxtoc ta Romae —x'utat la yu'un ti Cajvaltique.

Ja' li' yaloj ti isnopic c'uxi tstaic ta milel ti Pabloe

¹² Ta yoc'omal istsob la sbaic jayvo' jurioetic, isnopic la c'uxi ta staic ta milel li Pabloe. Iyalic la ti ta sc'anbe xchamelic ti Rioxe mi muc xmil yu'unique. Iyalic la ti muc bu ta xve'ique, ti mu c'usi ta xuch'ique ja'to la mi imil yu'unique. ¹³ Más la ta cha'vinic ti yech isnopique. ¹⁴ C'alal inop yu'unique, ba la yalbeic ti totil paleetique xchi'uc ti yajmeltsanejc'opique:

—Li vo'oticotique ijnopticotic xa c'uxi ta jtatic ta milel li Pabloe. Ta xquicta coticotic, mu c'usi chcuch'ticotic yo'to c'u cha'al xlaj. Yan ti mi muc xlaj cu'unticotique, vo'oticotic chichamoticotic yu'un jc'anojbeticotic jchamelticotic ti Rioxe. ¹⁵ Vo'oxuc ti jmeltsanejc'opoxuque, abulajanic albeic ti totil solteroetique ti ac'u yic' tal oc'ob li Pabloe yo' bu chatsob abaique. “Tuc' ta jmetsanbeticotic sc'oplal”, chianic ya'el un. Mi itale, ta jmacticotique ta be —xiic la.

¹⁶ Ti c'usi isnop ti jmilvanejetique, iya'i la yol svix li Pabloe. C'alal iya'ie, ibat la ta cuartel, ba la yalbe li Pabloe. ¹⁷ Ti c'alal iya'i li Pabloe, iyapta la jun capitán soltero.

—Li crem li'i ic'o ech'el yo' bu li totil solteroetique, yu'un oy c'usi chal —xut la.

¹⁸ Ti capitán solteroetique iyi' la ech'el yo' bu ti totil solteroetique:

—Li Pablo li' chucule liyalbe ti ta xquic' tal li crem li'i, yu'un la oy c'usi chayalbe —xut la totil soltero ti capitane.

¹⁹ Ti totil solteroe istsacbe la sc'ob ti creme, iyic' la ech'el ta q'uejeltic.
—¿C'usi chaval? —xut la.

²⁰ —Li jchi'iltac ta jurioale oy c'usi isnopic. Ta la xtal yalbot ti chavic' ech'el oc'ob ta stojol jmeltsanejc'opetic ta muc'ta templo li Pabloe. Yu'un la ta smeltsanbeic sc'oplal ti ta alele. ²¹ Pero mu me xach'un ti c'usi chtal yalique. Yu'un más ta cha'vinic ti isnopic ta smaquinic ta be li Pabloe. Iyalic noxtoc ti mu la bu chve'ique, ti mu la c'usi chuch'ique ja'to la mi imil yu'unique. Yan ti mi muc la xlaj yu'unique, ja' la ac'u chamicuc yu'un la sc'anjojbe xchamelic ti Rioxe. Lavie xchapoj xa sbaic. Ja' xa no'ox la ta smalaic ti chaloq'ues mantale —xi la ti creme.

²² —Batan che'e. Mu me much'u xavalbe ti c'usi avalbone —x'utat la ech'el ti creme.

Ja' li' yaloj ti itaque ech'el ta stojol covierno Félics ti Pabloe

²³ Ti totil solteroe istac la ta iq'uel cha'vo' capitan soltero.

—Tsobo chibuc cien avajsolteroic ti ta yoc ta xbatique, xchi'uc setentauc ti ta ca' ta xbatique, xchi'uc chibuc cien ti ta xich' ech'el slanzaique. Yu'un chabatic ta Cesarea ta baluneb ora ac'ubal tana.

²⁴ Chapic jaycotuc ca' noxtoc ti ta scajlebin ech'el li Pabloe. Yu'un chavic'beic ech'el li covierno Félicse. Chabiic me, mu me c'u spas avu'unic ta be —xi la.

²⁵ Ti totil solteroe istacbe la ech'el vun ti Félicse.

²⁶ “Señor Gobernador Félics, chajc'opon tal ta vun. Vo'ot ti quich'ojot ta muc' jcotolticotique. Chabanicot, vo'on Claudio Lisiason. ²⁷ Li jurioetique istsac li jun xchi'ilic li'i. Ismajic, jutuc xa muc smilic. Ti c'alal ica'i ti jromae, ay jpojticotic xchi'uc cajsolterotac. ²⁸ Icac'beic smeltsanbeic sc'oplal ti jmeltsanejc'opetic yu'un li jurioetique yu'un chca'i c'usi ti smul yu'unique. ²⁹ Ica'i ti ja' no'ox tstic'beic o smul yu'un ti mu xch'un li mantaletic yu'unique. Mu xu' xmile o, mu xu' xchuque o ica'i. ³⁰ Yu'un ica'i ti ta xmilat xae, yech'o ti ijtaq tal li'toe. Icalbeic li jtic'muliletique ti ac'u tal yalic li'toe ti c'usi smul yu'unique. Ja' no'ox yech chacalbe”, xi la ts'ibabil ech'el ti vune.

³¹ Ti c'u x'elan iyich'ic mantal ti solteroetique, ja' la yech i'iq'ue ech'el li Pabloe. Ic' to'ox la ic'otic ta jun jteclum Antípatris la sbi. ³² C'alal isacube, isut la tal ta scuartel ti solteroetic ti ta yoc ibatique. Ja' xa no'ox la ichi'invan ech'el ti much'utic ta ca' ibatique. ³³ Ti c'alal ic'otic ta Cesareae, iyac'beic la vun ti coviernoe, i'aq'ue la entrucal li Pabloe.

³⁴ C'alal laj sq'uel vun ti coviernoe, ja'o la ijac'bat bu slumal li Pabloe. C'alal iya'i ti ta estado Cilicia ayaneme ³⁵—Li c'usi chavale, ja'to xavalbon ca'i mi iyul ti much'utic ta stic' amule —x'utat la yu'un ti coviernoe.

Isloq'ues la mantal ti ac'u xhabiel tey ta palacio ti smeltsanoj ti Erodese.

Ja' li' yaloj ti c'alal tey ta stojol covierno Félics ti Pabloe

24 ¹ Ta svo'bal to la c'ac'al ic'ot ta Cesarea ti totil pale Ananíase. Xchi'uc la ech'el jayvo' jmeltsanejc'opetic yu'un li jurioetique, xchi'uc la jun yajc'opojelic, Tértulo la sbi. C'ot la sc'oponic ti coviernoe, c'ot la stic'bel smul li Pabloe. ²⁻³ C'alal itaque ta iq'uel li Pabloe, ti Tértuloe lic la stic' mulil.

—Jtotic Félics, colaval ti jun yo'on li viniquetic li'i. Colaval ti más xa lec avu'un li slumalique. ⁴ ¿Mi ch'aybel van ac'ac'al xava'i yu'un oy c'usi chacalbe jp'el cha'p'eluc? ⁵ Li vinic li'i ta socbe sjol xchi'iltac ti butic jteclumal nacajtic ta sjunlej balamile. Ja' totil yu'unic ti much'utic xch'unoj c'usi yaloj ti Jesus Nazarete. ⁶ Yu'un ch'abal xi'elal cha'i ti smuc'ta temploic ta Jerusalene, yech'o ti itsaquee. Ta ox xac'beic castico chac c'u cha'al chal li smantal stuquique. ⁷ Pero ti totil soltero Lisiase istac ech'el yajsolterotac, ay spoj. ⁸ “Mi chatic'beic smul lachi'ilique, persa chba ac'oponic ti Félicse”, x'utatic yu'un ti Lisiase. Xu' chajac'be c'usi smul li vinic li'i. Tey chal mi yech li c'usi icale —xi la ti Tértuloe.

⁹ Ti jayvo' jurioetic teye iyalic la ti ja' yech c'usi iyal ti Tértuloe. ¹⁰ Ti coviernoe iyac' la seña ta sc'ob ti ac'u c'opojuc li Pabloe. Lic la c'opojuc:

—Señor Gobernador, yu'un oy xa sjabilal ameltsan c'op li' ta jlumalticotique, yech'o un tsots co'on chcal ava'i ti c'u x'elan liquem li c'ope. ¹¹ Mu to xloc' lajcheb c'ac'al jc'otel ta Jerusalén ti ay jc'opon Riox ta ti' muc'ta temploe. Xu' chajac'be li jchi'iltaque mi yech li c'usi chcale. ¹² Mi j'ech'el muc bu ta jliques c'op listaic. Mi ja'uc o bu jsa'be sc'ac'al yo'on crixchanoetic, mi ja'uc ta jlumalticot, mi ja'uc ta muc'ta templo, mi ja'uc ta bic'tal temploetic. ¹³ Yech tsnopic ti oy jmule yu'un mu c'usi chopol jpasoj. ¹⁴ Pero jamal chacalbe ti jch'unoj c'usi yaloj ti Jesuse. Ti x'elan jch'unoje, ja' la iquicta o li mantaletic ti ta alele. Pero ma'uc yech, yu'un ja' chitun yu'un ti Rioxe chac c'u cha'al itun ti vo'ne moletique. Ja' yech ta jpas chac c'u cha'al chal li smantaltac Rioxe. Jch'unoj ti c'usitic sts'ibaoj comel ti yaj'alc'optac Riox ti ta vo'nee. ¹⁵ Jpatoj co'on ti chixcha'cuxesotic ti Rioxe. Jna'oj ti ta xcha'cuxiic ti much'utic lec yo'onique xchi'uc ti much'utic chopol sjolique. Sna'oj yech li jchi'iltac uque. ¹⁶ Yech'o ti scotol c'ac'al mu jsa' jmul ta stojol ti Rioxe, mi ja'uc ta stojol li crixchanoetique.

¹⁷ 'Oy jayib jabil lixanav ta yantic o balamil. Ts'acal to lisut ech'el ta jlumalticot ta Jerusalén, yu'un oy itsobbat smoton ti jchi'iltaque. Vo'on ay cac', xchi'uc ay cac'be smoton Riox. ¹⁸ C'alal yolel chcac'be smoton ti Rioxe, ja'o ic'ot jayvo' jchi'iltac ta jurioal liquemic tal ta Asia. Pero atinemon xa'ox chac c'u cha'al chal li smantal Rioxe ti c'alal c'ot staicon ta ti' muc'ta temploe. Muc much'u ep tey jchi'uc. Muc bu xyaquet ta jsa'

c'op listaic.¹⁹ Ti much'utic tey listae ac'u tal yal mi oy jmul.²⁰ Mo'oje, ac'u yalic li jmeltsanejc'opetic li'i c'usi ti jmule. Mi oy jmul c'alal listaquic ta iq'uel yo' bu tstsob sbaique, ac'u yalic.²¹ Ja' nan ijta o jmul yu'unic ti c'usi icale. "Lavie chavalbecon ti ja' jmul ti jch'unoj ti ta xcha'cuxiic ti á animaetique" xcutic —xi la li Pabloe.

²² Ti Félicse ya'yoj onox la ti c'u x'elan xch'unoj ti much'utic yich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesucristoe. Ti c'alal iya'i c'usi iyal li Pabloe —Ja'to ta jmeltsan mi ital ti totil soltero Lisiase —xut la ti jtlic'c'opetique.

Tey la quechel icom, muc la xvinaj mi oy smul li Pabloe.

²³ Ti Félicse iyalbe la ti capitán solteroë ti ac'u xchabel li Pabloe.

—Ja' no'ox mi tey tiq'uile, mu persauc xachuquic tajmec. Xu' xtal c'oponatuc yu'un xchi'iltac, ac'u tal yac'bel sve'el —xut la ti capitane.

²⁴ C'alal i'ech' jayib c'ac'ale, isut la tal xchi'uc yajnil ti Félicse. Ti yajnile jurio la, Drusila la sbi. Ti Félicse iyal la mantal ti ac'u sloq'uesel tal li Pabloe, ilo'ilaj la xchi'uc. Li Pabloe iyalbe la ti ja' tsc'an ta jch'untic ti ja' ay stoj jmantic ti Jesuse.²⁵ Iyalbe la ti ja' lec chil Riox mi lec co'ontique, mi quictaojtic spasel li c'usitic chopole. Iyalbe la noxtoc ti ta sta yora chalbe bu chbat ta sbatel osil crixchanoetic ti Rioxe. Ixi' la tajmec ti Félicse.

—Sutan xa che'e. Mi oy lixocab jliqueluke, tey chajtac ta iq'uel noxtoc —x'utat la li Pabloe.

²⁶ Ti Félicse ep la ta ech'el iyal mantal ti ac'u sloq'uesel tal li Pabloe, ilo'ilaj la xchi'uc, yu'un la ja' tsc'an ti ch-ac'bat taq'uin yu'un li Pabloe yo' la xu' xloq'uesat o ech'ele.²⁷ C'alal iloc' chib jabile, ja'o iloc' ta coviernoal ti Félicse. I'och sq'uetexol, Porcio Festo sbi. Ti Félicse ja' la tsc'an ti lec x'ile yu'un li jurioetique, yech'o la ti muc xloq'uesat ta chuquel li Pabloe.

Ja' li' yaloj ti isc'an ti tsmeltsanbat sc'oplal yu'un César ti Pabloe

25 ¹ C'alal i'och ta coviernoal ti Festoe, oxib la c'ac'al tey ipaj ta Cesarea, ibat la ta Jerusalén.² Ti totil paleetique xchi'uc ti jmeltsanejc'opetic yu'un li jurioetique, iyilic la ti ic'ot ta Jerusalén ti Festoe, ba la yalbeic ti ac'u smeltsanbe sc'oplal li Pabloe.

³ —Ic'o tal li' ta Jerusalene —xutic la, yu'un la snopojic xa ti ta smilic ta bee.

⁴ Itac'av ti Festoe:

—Pero tey chucul ta Cesarea. Xchi'uc c'usuc, muc bu jal chipaj li'toe. Ta xisut no'ox ech'el ta ora.⁵ Más lec batic ta Cesarea ti jayvo' oy avabtelique. Mi tsots tajmec smul lachi'ilique, tey xc'ot avalbecon —x'utatic la ti paleetique xchi'uc ti jmeltsanejc'opetique.

⁶ Ti Festoe vaxaquib, o mi lajuneb no'ox la c'ac'al tey ipaj ta Jerusalén, isut la ta Cesarea. Ti c'alal ic'ote, ta yoc'omal ibat la ta yopisina yo' bu tsmeltsan c'ope. Iyal la mantal ti ac'u sloq'uesel tal li Pabloe.⁷ Ti c'alal

itale, isjoy la sbaic ta ora ti jurioetic liquemic tal ta Jerusalene. Itic'bat la tajmec smul pero ch'abal la rexico.

⁸ —Ma'uc yech li c'usi chalique. Li vo'one quich'oj ta muc' ti c'u x'elan quich'ojticotic mantal, vo'oticotic li juriooticotique. Mu c'usi chopol ijpas ta sti' muc'ta templo. Mu c'usi jmul ta stojol ti preserente César ta Romae —xut la Festo li Pabloe.

⁹ Ti Festoe ja' la tsc'an ti lec ch-ile yu'un li jurioetique.

—¿Mi chac'an ti tey chba jmeltsan ac'oplal ta Jerusalene? —x'utat la yu'un Festo li Pabloe.

¹⁰ —Persa li' chameltsane yu'un jromaon. Li vo'ote ja' layac'be avabtel ti preserente César ta Romae. Li vo'ote ana'oj ti ch'abal jmul ta stojol li jchi'iltaque. ¹¹ Mi oy c'usi chopol ijpas ti persa chicham oe, xu' xicham. Lavi ch'abal jmule, muc much'u xu' chiyac' entrucal ta sc'ob li jchi'iltaque. Más lec ac'u smeltsanbon jc'oplal ti preserente César ta Romae —xi la li Pabloe.

¹² Ti c'alal laj sc'opon xchi'iltac ta meltsanejc'op ti Festoe —Más lec che'e. Chajelav c'alal Roma. Yu'un aval ti ja' chac'an chasmeltsanbe ac'oplal ti Césare —x'utat la yu'un Festo li Pabloe.

Ja' li' yaloj ti c'alal tey ta stojol Agripa xchi'uc Berenice ti Pabloe

¹³ Ti c'alal i'ech' jayib c'ac'ale, tey la ic'ot ta Cesarea ti preserente Agripae. Ic'ot la xchi'uc yajnil, ja' ti Berenicee. Ja' la ay sc'oponic ti ach' covierno Festoe. ¹⁴ Tey la ipajic jayib c'ac'al. Ti Festoe iyalbe la ya'i ti preserente Agripae ti c'u x'elan sc'oplal li Pabloe:

—Oy li' tiq'uil ta chuquel jun vinic iscomtsan ti Félicse, Pablo sbi. ¹⁵ Ti c'alal li'ay ta Jerusalene, istsob sba ti totil paleetique xchi'uc ti jmeltsanejc'opetic yu'un li jurioetique. Liyalbeic ti ac'u jmeltsanbe sc'oplale. ¹⁶ Li vo'one icalbeic: “Vo'oticotic li jromaoticotique, ma'uc yechoticotic ti chcac'ticotic ta milel jun vinic ti mi muc bu tey li much'u ta stic' mulile. Yu'un ti c'alal teye, xu' spac sc'oplal ti much'u ta xtic'bat smule. Ja'to chvinaj mi oy c'usi smul. Mi oy smule, xu' xich' milel”, xcutic. ¹⁷ Ti c'alal iyulic li'toe, muc bu jal ijmala. Ta yoc'omal no'ox iquich'be ye. Ical ti ac'u sloq'uesel tal ta chuquele. ¹⁸ Li'ic ti jtic'muliletique. Ti caloje, tsots tajmec smul. ¹⁹ Pero ja' no'ox smulinoj ti oy c'usi xch'unoje. Yu'un ta xalbe sc'oplal jun vinic, Jesús sbi. Chalic ti chamem oe, pero li Pabloe ta xal ti cha'cuxieme. ²⁰ Yech'o un mu jna' c'usi ta jnop. Li Pabloe ijac'be mi tsc'an ti tey chba yich' meltsanbel sc'oplal ta Jerusalene. ²¹ Pero mu la sc'an xbat. Ja' la tsc'an ti chjelav c'alal Romae yo' smeltsanbat o sc'oplal yu'un ti preserente Augusto Césare. “Teuc to chucluc, ac'u to xhabiel ja'to mi ijtacbe ech'el ti Césare”, xichi —xi la ti Festoe.

²² —Ta jc'an chca'i uc ti c'usi chal li vinic chavale —xi la ti Agripae.

—Xava'i oc'ob ti c'usi chale —xi la ti Festoe.

²³ Ta yoc'omal ital la ti Agripae xchi'uc la ti Berenicee. Sts'acubtasoj la sbaic tal ti jayvo' italique. I'ochic la yo' bu meltsanobc'ope. Ixchi'inic la ochel ti totil solteroetique xchi'uc ti much'utic ich'bilik ta muc' ta jteclum Cesareae. Ti Festoe iyal la mantal ti ac'u sloq'uesel tal li Pabloe.

²⁴ Ti c'alal itale, iyal la ti Festoe:

—Preserente Agripa, xchi'uc vo'oxuc ti li' tsobolotique, oy c'usi chacalbeic. Q'uelavilic li vinic li'i. Liyalbeic ti xchi'iltac ta Jerusalene xchi'uc li' ta Cesareae ti tsots smul staoje, ti persa ta xmilee. X'avlajetic xa: "Mu me xacolta", xiyutic. ²⁵ Li vo'one mu c'usi smul chca'i ti chich' o milele. Li stuque ja' tsc'an ti tsmeltsanbat sc'oplal yu'un ti preserente Augusto ta Romae, yech'o un ijnop ti ta jelubtas ech'ele. ²⁶ Yu'un mu c'u stac' jts'ibabe ech'el ti preserente ta Romae, yech'o ti lajtsobic tale. Preserente Agripa, ac'u yal ca'itic c'usi chal li vinique, yo' xacoltaon o ta snopel ti c'usi ta jts'iba ech'el ta vune. ²⁷ Yu'un ma'uc yech smelol mi ta jtacabetic ech'el jun jchuquel ti preserente ta Romae mi mu xcaltic ech'el c'usi smul ti i'och o ta chuquele —xi la ti Festoe.

Ja' li' yaloj ti c'alal tey ta stojol preserente Agripa ti Pabloe

26¹—Alo ca'itic c'u x'elan liquem ti c'ope —x'utat la yu'un preserente Agripa li Pabloe.

Li Pabloe isye' la sc'ob, ja' la seña ti iyich' ta muc' ti preserentee. Lic la c'opojuc:

²—Preserente Agripa, lec chca'i ti xu' chacalbe smelol c'u x'elan chistic'beic jmul li jchi'iltactic ta jurioale. ³ Li vo'ote ana'oj onox c'u xi'elanotic. Ana'oj onox ti liquel liquel cu'untic c'ope, ja' ti mu co'oluc chquich'tic ta muc' ti Rioxe. Yech'o un abulajan a'bon li c'usi chcale.

Ja' li' yaloj ti iyal sba c'u to'ox x'elan ti Pabloe

⁴ 'Scotol jchi'iltactic sna'ojic c'u x'elan lich'i, c'u x'elan lichenubtasat ta Jerusalene. ⁵ Yech'o un ac'u yalic mi mu ta jbic'taluc onox ti jfariseoone, ti más tsots sc'oplal cu'unticotic li smantaltac Rioxe. ⁶ Li vo'one jch'unoj ti i'ay xa ti much'u chispasotic ta mantale ti i'albatic onox yu'un Rioxe ti vo'ne moletique. Ja' ijmulin yu'unic yech'o ti li' chi'a'ibat jmule. ⁷ Yan li jchi'iltactic ta jurioale yilel to ta smalaic ti much'u st'ujoj Rioxe tspasvan ta mantale. Yech'o ti c'ac'al ac'ubal sjunul yo'onic ta xch'unbeic smantal Rioxe ti yalojique. Preserente Agripa, ja' ijmulin ti chcalbeic ti tspas xa ta mantal crixchanoetic ti much'u st'ujoj ti Rioxe, ja' ti Jesuse. ⁸ Li vo'oxuque ana'ojic ti xu' ta xcha'cuxes ánimaetic ti Rioxe. ¿C'u yu'un ti mu xach'unic ti ixcha'cuxes ti Jesuse?

**Ja' li' yaloj ti iyal ti Pabloe ti iyilbajin to'ox ti
much'utic yich'oj ta muc' ti Cajvaltic Jesuse**

⁹ 'Li vo'on uque ijcrontain to'ox ti Jesus Nazarete, yu'un ijnop ti ja' ta jpas ti c'usi lec chil ti Rioxe. ¹⁰ Ja' yech ijpas ta Jerusalene. Ay quich' tal orten yu'un totil paleetic yo' jtic' o ta chuquel ti much'utic yich'oj ta muc' ti Jesuse. Ti c'alal ica'i ti chmileique, lec ica'i uc. ¹¹ Ep ta ech'el iquilbajinic ta temploetic yo' bu cha'iic smantal Riox li jchi'iltactique, yo' xalic o ti jlo'lovanej ti Jesuse, pero muc xalic. Icap o jol tajmec. Ay jsa'ic c'alal slumal yan crixchanoetic ti jchi'iltactic yich'ojic ta muc' ti Jesuse, iquilbajin scotol.

Ja' li' yaloj ti iyal ti c'u x'elan ilecub yo'on ti Pabloe
(Hch. 9.1-19; 22.6-16)

¹² 'Yech'o ti libat c'alal Damascoe, quich'oj ech'el orten yu'un ti totil paleetique. ¹³ Preserente Agripa, ta ol c'ac'al oy c'usi iquil ta be. Tsots tajmec xojobal iyul yo' bu chixanavoticotic xchi'uc ti jchi'iltaque. Ti xojobale más to sac; ja' jutuc no'ox li c'ac'ale. ¹⁴ Liyaloticotic ta lum. Ica'i ti oy much'u ic'opoj ta jc'optique. "Saulo, ¿c'u yu'un ti chacrontainon ya'ele? Ti x'elan chapase, avocol no'ox chasa'be aba", xiyut. ¹⁵ "Cajval, ¿much'uot che'e?" xcut. "Vo'on Jesuson ti chacrontainone. ¹⁶ Lican. Ti avilone, oy stu, yu'un chba avalbe crixchanoetic ti avilone xchi'uc ti c'usi ta to xcac' avile. ¹⁷ Lavie chba avalbe lachi'iltaque xchi'uc ti much'utic ma'uc achi'iltaque. C'alal cha'ilbajinate, vo'on chajcolta. ¹⁸ Vo'ot chba avalbe ya'iic ti chopol li c'usitic tspasique yo' xictaic o spasele, yo' xlic spasic o li c'usitic leque. Ja' mu xa bu ta xch'unbeic smantal ti Satanase, ja' xa ta xch'unic c'usi chal ti Rioxe. Chlic yich'icon ta muc' yo' x'ac'batic o pertonal yu'un li smulique, yo' xcuxiic o ta sbatel osil xchi'uc li much'utic jlecubtasojobe xa yo'onique", xiyut ti Cajvaltic Jesuse.

Ja' li' yaloj ti ixch'un c'usi i'albat yu'un Cajvaltic Jesús ti Pabloe

¹⁹ 'Yech'o un, Preserente Agripa, ijch'un ti c'usi liyalbe ti Cajvaltic Jesuse ti c'alal iquile. ²⁰ Ba'yi icalbe ti much'utic tey nacal ta Damascoe. Ts'acal to ay calbe ti much'utic tey nacal ta Jerusalene xchi'uc ta sjunlej estado Judea. Ts'acal to ay calbe ti much'utic ma'uc jchi'iltique. Icalbe ti ac'u yictaic spasel li c'usitic chopole, ti ja' ac'u yich'ic ta muc' ti Rioxe, ti ac'u spasic li c'usitic leque yo' xvinaj o ti yictaojic xa spasel li c'usitic chopole. ²¹ Yu'un icalbe ti much'utic ma'uc jchi'iltique, yech'o ti listsaquic ta ti' muc'ta templo ta Jerusalén ti jchi'iltactique. Yo'onicuc xa smilicon o. ²² Ja' liscolta ti Rioxe, yech'o ti cuxulon toe. Buyuc onox baticon, ta biq'uit ta muc' ta xcalbeic. Pero muc bu ta jyules ta jol jtuc li c'usi ta xcalbeique. Ja' ta xcalbeic ti c'usitic iyal ti yaj'alc'optac Riox ti ta vo'nee xchi'uc ti c'usitic iyal ti Moisese. ²³ Iyalic onox ti persa ta xcham

ti Cristoe, ti ja' primero ta x'ach'ub spat xocon ti c'alal xcha'cuxie yo' xilic o li jchi'iltactique xchi'uc li much'utic ma'uc jchi'iltique ti xu' chcuxiic ta sbatel osil uque —xi la li Pabloe.

**Ja' li' yaloj ti "ich'o ta muc' Cajvaltic Jesús",
xut preserente Agripa ti Pabloe**

²⁴ Ti c'alal yech iyal li Pabloe, tsots la ic'opoj ti Festoe:

—Pablo, chachuvajib o chca'i ti bats'i achanoj vune —x'utat la.

²⁵ —Jtotic Festo, muc bu chichuvajib. Li c'usi chcale, yech. Oy smelol.

²⁶ Li preserente Agripae sna'oj ti yech li c'usi icale. Yech'o ti icalbe scotole, muc xixi' o. Sna'oj scotol crixchanoetic ti c'usitic ispas ti Jesuse, ti ichame, ti icha'cuxie, yu'un ivinaj. Ja' no'ox yech li preserente Agripae, sna'oj scotol —xut la Festo li Pabloe.

²⁷ —Preserente Agripa, jna'oj ti chach'un li c'usitic yaloj ti yaj'alc'optac Riox ti ta vo'nee —xut la preserente li Pabloe.

²⁸ —Yic'al jch'un ya'el li c'usitic chavale ti ayem xa ti much'u sc'oplal onox chispasotic ta mantale —xi la ti preserentee.

²⁹ —Ac'u mi mu xach'un lavie, li vo'one ta jc'opon Riox yo' ti xach'un o uc chac c'u cha'al jch'unoje. Mu'nuc atucuc no'ox ti ta jc'an chach'une. Ta jc'an ti ta xch'unic uc ti jayvo' li' ya'yoj li c'usitic icale. Pero mu persauc xachuqueic ta carina chac c'u cha'al chuculone —xi la li Pabloe.

³⁰ Ti c'alal yech iyal li Pabloe, ja'o la iva'iic ti Festoe xchi'uc ti preserente Agripae, xchi'uc ti Berenicee, xchi'uc ti much'utic tey to'ox xchi'uquic ta chotleje. ³¹ Ixch'ac la sbaic ti jyu'eletique.

—Li vinic li'i mu c'u smul chca'i ti chich' o milele, ti chich' o chuquele —xut la sbaic.

³² —Ti manchuc yaloj ti ja' tsc'an tsmeltsanbat sc'oplal yu'un ti preserente César ta Romae, xu' xa jcoltatic ti yechuque —x'utat la yu'un Agripa ti Festoe.

Ja' li' yaloj ti ijelubtasat c'alal Roma ti Pabloe

27 ¹ Ti c'alal laj snopic ti ta barco ta xbat ta estado Italia li Pabloe xchi'uc ti yan jchuqueletique, i'ochic ta sc'ob jun capitan soltero, Julio sbi. Scuentainoj cien soltero. Ti cien solteroe Augusto sbiic. Vo'on li Lucasone ay jchi'in li Pabloe. ² Tey jcot barco liquem tal ta jun jteclum, Adramitio sbi. Ti capitan solteroe iya'i ti tey ta x'ech' ta jteclumetic ta ti'ti'mar ta estado Asiae, ja' libatoticotic o.

Lixchi'inoticotic ech'el ti Aristarcoe ti tey liquem tal ta Tesalónica ta estado Macedoniae. ³ Ta yoc'omale lic'ototicotic ta Sidón. Ti Julioe ic'uxubaj ta yo'on li Pabloe, icolataat ech'el ta svula'anel ti much'utic xojtiquin ta jteclume yo' spasbat o li c'usi tsc'ane, mi x'ac'bat sve'el, mi xchuc'bat sc'u', mi oy c'usi yan tsc'ane. ⁴ Liloc'oticotic ta Sidón. Ismuyesic ti poq'ue yo' xanav o ti barcoe yo' xuje o ech'el ta iq'ue. Ti bu snopojic

chi'ech'oticotique, tey ijnupticotic ta be tsots ic', mu xa xanav ti barcoe. Ijoy jabeticotic, libatoticotic ta spat Chipre yu'un ja' macal jts'uj ic' teyo'e. Ti Chipree ta o'lol mar, ta jsurtoticotic icom.⁵ Li'ech'oticotic ta sts'el estado Cilicia xchi'uc ta sts'el estado Panfilia. Lic'ototicotic ta jun jteclum Mira sbi, ta estado Licia. Tey liloc'oticotic ta barco.

⁶ Ti capitan solteroey ista jcot barco noxtoc liquem tal ta jteclum Alejandría. Tey chbat ta estado Italia, ja' libatoticotic o.⁷ Jal lixanavoticotic ta barco yu'un c'un ibat yu'un ta xuje sutel ta ic'. Vocol lic'ototicotic ta stuq'uil jun jteclum Gnido sbi. Mu stac' ti tuc' chibatoticotique yu'un tsots tajmec li iq'ue. Ech' joyticotic ta spat jun balamil ta o'lol mar, Creta sbi. Tey jun vits Salmón sbi, ja' tey li'ech'oticotic ta yoc, yu'un ja' macal jts'uj li ic' teyo'e.⁸ Ta ti'ti'mar libatoticotic, vocol lijelavoticotic. Lic'ototicotic ta scotleb barcoetic ta sts'el jun muc'ta jteclum, Lasea sbi, tey ta Cretae.

⁹ Lijalijoticotic ta be yu'un c'un ibat ti barcoe. Jna'ojticotic ti xi'el xa sba xanbal ta barcoe yu'un i'ech' xa sc'ac'alil ti chicta yot li j'israelétique yu'un i'och xa corixmatic.¹⁰ Iyal li Pabloe:

—Viniquetic, más lec mu ya'uc batic yu'un chquil jvocoltic ta be. Ma'uc xa yora xanbal ta barco lavie. Ti mi libatique, yic'al xmuc li barcoe. Yech no'ox ta xch'ay xchi'uc li yicatse. Yic'al xichamotic uc —xi.

¹¹ Ti capitan solteroey muc xch'un ti c'usi iyal li Pabloe. Ja' ixch'un ti c'usi iyal ti jts'otbarcoe xchi'uc ti yajval barcoe.¹² Ti bu lic'ototicotique ch'abal lec scotleb barco yo' ti jmalaticotic o ch-ech' li corixmatique, yech'o ti “batic, xu' nan xic'ototic ta Fenice tey no'ox ta Cretae. Xu' tey jmalatic ch-ech' corixmatic”, xiic ti yane. Teyo'e oy lec scotleb barco, yu'un mu másuc x'ech' ic'.

Ja' li' yaloj ti ixuje ech'el ta ic' ti barcoe

¹³ C'alal iyilic ital jutuc ic' ta xocon vinajel ta sure, iyalic ti xu' chc'otic yo' bu snopojique. Isquilic ochel ta yut barco ti ancla-taq'uine, ja' ti spajesobil barcoe. Li'ech'oticotic ta sts'el Creta.¹⁴ Ts'acal to ital tsots ic' ta stuq'uil Cretae. Euroclidón sbi li iq'ue.¹⁵ Ixuje sutel ti barcoe. Mu xa xanav. C'alal iquilticotic ti mu c'u xu' jpasticotique, “tey c'alal mi lixujotic ech'el ta o'lol mar li iq'ue”, xichiomatic. ¹⁶ Lic'ototicotic ta jun c'ox balamil ta o'lol mar, Claua sbi. Lijelavoticotic ech'el ta spat yu'un ja' macal jts'uj ic' teyo'e. Ti barcoe snitoj ech'el jcot canova. Lixi'oticotic mi xmque, solel ijcajanticotic ta sba barco. Vocol icajtsaj cu'unticotic. Ijchucticotic lec.¹⁷ C'alal laj jchucticotic, ja'o ixchuquic ta yijil ch'ojon scotlej ti barcoe yo' mu xvoc' oe. Ixi'ic mi tey mats'al xcom yo' bu yi'tic Sirte sbie yu'un comcom li vo' teyo'e. Isyalesic ti poc' ti chanav o ti barcoe yo' mu xuje o ech'el ta ic' yo' yi'tique. Mu xa stam sbe ti barcoe, yech xa no'ox xtal xbat ta ic'.¹⁸ Yu'un tsots tajmec li iq'ue, yech'o ti iquil jvocolticotic. Staoj yav isacub, solel lic sjipic ta vo' jlom yicats ti

barcoe. ¹⁹ Ta yoxibal c'ac'al ijipticotic ta vo' jlom yabtejebal ti barcoe. Ac'u mi mu jc'an jipticotic, pero jc'an xa ma jc'an jipticotic. ²⁰ Jal muc xquilticotic c'ac'al xchi'uc c'anal yu'un macal osil. Mu xpaj tajmec li iq'ue. Calojticotique tey xa chichamoticotic.

²¹ Jal muc xive'oticotic. Li Pabloe isva'an sba ta o'lol.

—Viniquetic, ach'unicuc ti c'usi lacalbeique, ti manchuc liloc'otic tal ta Cretae, muc bu abol jbatic ti yechuque. Mu c'usi ich'ay avu'unic ti yechuque. ²² Lavie tsatsubtaso avo'onic. Mu me xavat avo'onic. Mu onox xichamotic. Ja' no'ox li barcoe ta xlaj ta jmoj. ²³ Li samele ay sc'oponon jun anjel ta vinajel. Ja' yaj'anjel ti Riox quich'oj ta muq'ue, ti chitun yu'une. ²⁴ “Pablo, mu me xaxi'. Persa chac'ot ta stojol li preserente César ta Romae. Riox chascoltaic ti jayvo' teoxuc ta yut barcoe”, xiyut ti anjele. ²⁵ Yech'o un mu me xavat avo'onic. Li vo'one jch'unoj ti chc'ot ti c'usi liyalbe ti Rioxe. ²⁶ Ja' no'ox li barcoe persa chc'ot mats'luc ta yi'tic ta jun balamil ta o'lol mar —xi li Pabloe.

²⁷ Oxlajuneb c'ac'al oxlajuneb ac'ubal xujbiloticotic ech'el ta ic'. Ta yoxlajunebal ac'ubal xchi'uc o'lol xujbiloticotic ech'el ta muc'ta mar, Adria sbi. Ti jayvo' jxanubtasejbarcoe xchi'uc ti jts'otbarcoe, isnopic ti chloq'uib xa ta ti'mare. ²⁸ Isp'isic c'u snatil xyal li chac mare. Iyilic ti oy treinta y seis metroe. Libatoticotic c'uuc snatil, ja'o isp'isic noxtoc. Iyilic ti oy veintisiete metroe. ²⁹ Ixi'ic mi t'ixil chc'ot ta ton ti barcoe, ja' ti mi xvoq'ue, yu'un mu xa natuc xyal li chac mare. Isjipic yalel chanib anclataq'uin ta yut mar yo' xpaj o ti barcoe. Iyat yo'onic, ja' xa tsc'anic ti chac sacubuc ta orae. ³⁰ Ti jayvo' jxanubtasejbarcoe xchi'uc ti jts'otbarcoe chjatavic ox. Lic syalesic ta ba vo' ti scanovaique.

—Chba cac'ticotic ancla-taq'uin ta sni' li barcoe —xiic, pero yech ta snopic.

³¹ Li Pabloe iyalbe ti capitán soltero xchi'uc ti yan solteroetique:

—Mi mu li'icuc no'ox ta yut barco li jayvo' jxanubtasejbarcoe xchi'uc li jts'otbarcoe, mu xacolic, chachamic uc —xut ti capitane.

³² C'alal iya'i ti solteroetique, jliquel istuch'beic yaq'uil ti canovae, it'ub ta vo'.

³³ C'alal po'ot xa'ox sacube, iyal li Pabloe:

—Oy xa xchanlajunebal c'ac'al ti muc bu chave'ique, ti muc bu chavayique. ³⁴ Yech'o un ve'anic yo' xatsatsubic oe. Mi junuc muc bu chichamotic. Mu c'usi ta jpastic, mu xaxi'ic —xi li Pabloe.

³⁵ C'alal laj yal yech li Pabloe, ta bail ta satil istam jp'ej pan. “Colaval” xut ti Rioxe, ja'o ixut, isve'. ³⁶ Ja' itsatsub o yo'on scotolic, ive'ic uc. ³⁷ Oy doscientos setenta y seis ti teoticotic ta yut barcoe. ³⁸ C'alal inojique, isjipic ta vo' scotol ti trigo scuchoj barcoe. Mu xa bu ol icom ti barcoe.

Ja' li' yaloj ti ivoc' ti barcoe

³⁹ Ti c'alal isacube, mi ja'uc xojtiquinic bu balamilal lic'ototicotic ti jxanubtasejbarcoe xchi'uc ti jts'otbarcoe. Iyilic ta nom ti oy bu stac' xcoti ta ti' mar ti barcoe. Isnopic mi xu' xc'ot teyo'e. ⁴⁰ Ja'o istuch'beic yaq'uil xchanibal ti ancla-taq'uine, tey laj comuc ta chac mar. Isjitunbeic yaq'uil noxtoc ti yac'obil vuelta barcoe. Ismuyesic ti poq'ue yo' xuje o ech'el ta ic' ti barcoe. Inopoj ech'el ta ti' mar. ⁴¹ Pero muc xc'ot yu'un mats'al ic'ot sni' ta yi'tic, yu'un oy tey stocoj sba ep yi' ta yut mar. Ti pat barcoe ivoc' ta spersa li vo'e.

⁴² —Jmiltic scotol li jchuqueletique naca me jatavicuc ti much'utic sna' nuxe —xiic ti solteroetique.

⁴³ Ti capitán solteroie ispajes ti yajsolterotaque yu'un mu sc'an ti capal xlaj li Pablo uque.

—Li much'utic sna' nuxe ba'yi ac'u jelavicuc yo' xloq'uic o ta ti' mare.

⁴⁴ Li yantique ac'u cajlicuc ech'el jlomuc ta tabla, jlomuc ta voc'olil barco —xut yajsolterotac ti capitane.

Ja' yech liloc' o jcotolticotic ta ti'mar. Muc much'u icham.

Ja' li' yaloj ti ic'ot ta Malta balamil ti Pabloe

28 ¹ Ti c'alal liloc'oticotic ta ti'mare, ica'iticotic ti Malta sbi li balamil yo' bu lic'ototicotic. Tey ta o'lol mar. ² Ti crixchanoetic tey nacale lisc'uxubinoticotic, istsoyic c'oc' ta ora yu'un tol sic, yu'un ja'o chac' vo'.

—La' c'atinan acotolic —xiic.

³ Li Pabloe ba stsob tal vach', iyac' ta c'oc'. Tey capal tal ta vach' jcot quiletel chon. C'alal iya'ibe sq'uixnal ti c'oq'ue, iloc' ti chone, iti'bat sc'ob li Pabloe. ⁴ C'alal iyil ti crixchanoetique ti ilaj ta chon li Pabloe —Li vinic li'i yu'un jmilvanej, yech'o ti iti'e ta chone. Ac'u mi iloc' to li ta mare, pero chcham onox —xut sbaic.

⁵ Li Pabloe islilin ochel ta c'oc' li chone. Pero mu c'usi ispas o.

⁶ Ismalaic mi ta sit sc'ob li Pabloe, mi ta xcham o ta ora. Jal ismalaic pero iyilic ti mu c'usi icha'leate.

—Riox nan li'i —xiic xa.

⁷ Ti yo' bu ijtsob jbaticotique tey nopol nacal ti preserente ta Maltae, Publio sbi. Liyic'oticotic ochel ta sna. Oxib c'ac'al lismac'linoticotic. Jun yo'on tajmec ti teoticotique. ⁸ Ti stot ti Publio ip, puch'ul ta stem. Tilem, cha'i simnac'al. Li Pabloe och sq'uel, isc'oponbe Riox, iyac' sc'ob ta sba, i'ech' o li chamele. ⁹ C'alal iya'i ti much'utic tey nacal ta Maltae ti lec xa ti stot Publio, ital scotol ti much'utic ip teyo'e, i'et'esbat xchamelic yu'un li Pabloe. ¹⁰ Ep iyac' jmotonoticotic. C'alal li'ochoticotic ech'el ta barco noxtoque, liyac'boticotic ech'el ti c'usitic chtun cu'unticotic ta bee.

Ja' li' yaloj ti ic'ot ta Roma ti Pabloe

¹¹ Oxib u tey lipajoticotic ta Maltae. Ts'acal to li'ochoticotic ech'el ta yan barco liquem tal ta jteclum Alejandría. Yu'un tey ta smala ta x'ech' corixmatic ta Malta uque. Oy chib sloc'ol yajsantoic ta sni' ti barcoe. Ti june Cástor sbi. Ti june Pólucs sbi. ¹² Lic'ototicotic ta jun jteclum, Siracusa sbi. Tey lipajoticotic oxib c'ac'al. ¹³ Liloc'oticotic ta Siracusae, ta ti'ti'mar libatoticotic. Tey lic'ototicotic ta jun jteclum, Regio sbi, ta estado Italia. Ta yoc'omal ital tsots ic' ta xocon vinajel ta sur, lixujoticotic ech'el. Ta chib no'ox c'ac'al lic'ototicotic o ta jun jteclum, Puteóli sbi, tey no'ox ta estado Italia. Tey liloc'oticotic ta barco. ¹⁴ Tey ijaticotic jayvo' ti much'utic xch'unoj li sc'op Riox.

—Pajanic vucubuc c'ac'al —xiyutoticotic.

Ts'acal to libatoticotic ta Roma. Ta coc xa libatoticotic. ¹⁵ Ti much'utic xch'unoj sc'op Riox ta Romae, iya'iic ti po'ot xa xic'ototicotique. Oy tal snupoticotic ta ch'ivit Apio sbi. Oy tal snupoticotic yo' bu Oxp'ej Na sbie. C'alal iyil li Pabloe ti tal nupvanicuc ti much'utic xch'unoj li sc'op Riox, itsatsub yo'on, xmuyubaj xa. “Coliyal Riox”, xi. ¹⁶ C'alal lic'ototicotic ta Romae, ti capitán soltero iyac'be entrucal scotol jchuqueletic ti totil soltero ta Romae. Li Pabloe i'albat ti xu' tsloc' jp'ejuc na slecoje, pero chabibil onox ta jun soltero.

Ja' li' yaloj ti iyal a'yuc sc'op Riox ta Roma ti Pabloe

¹⁷ Yoxibal xa'ox c'ac'al sc'otel ta Roma li Pabloe, istac ta iq'uel ti much'utic más ich'bilik ta muc' yu'un ti xchi'iltac ta jurioal tey ta Romae. Ti c'alal istsob sbaique, lic c'opojuc li Pabloe:

—Jchi'iltactic, mu c'usi chopol jpasojbe li jchi'iltactique. Muc bu ical ti chopol scostumbreic ti vo'ne moletique. Pero ti jchi'iltactic ta Jerusalene liyaq'uic entrucal ta sc'ob li jromaeetic ti tey ochemic ta coviernoale. Yech'o ti lichuque tal li'toe. ¹⁸ C'alal lismeltsanbeic jc'oplal ti coviernoetique, muc bu listabeic jmul ti chimile oe, ta xa'ox xiscoltaic.

¹⁹ Yu'un ti mu xicta sbaic ta stiq'uel jmul ti jchi'iltactique, solel ical ti ac'u smeltsanbon jc'oplal li preserente César li'toe. Pero mu'nuc tal jtic'beic smul ti jchi'iltactique. ²⁰ Ti lajtaquic ta iq'uele, yu'un ta jc'an chajc'oponic. Ti li' chuculon ta carina chavilique, yu'un jch'unoj ti tspas xa ta mantal crixchanoetic ti much'u jmalaojtic ta xtale, ja' ti Jesuse —xi li Pabloe.

²¹ —Muc bu ists'ibaic tal ac'oplal ta vun ti jchi'iltactic ta Judeae. Mi ja'uc jun, muc much'u ay yal ti oy amul yu'unique. ²² Pero ta jc'an chca'ibeticotic smelol ti c'usi ach'unoje yu'un chalic li crixchanoetique ti chopole —xiic ti moletique.

²³ Ixch'acbeic sc'ac'alil ti c'usi ora ta xtalique. Ti c'alal ic'ot sc'ac'alile, ep ic'otic yo' bu isloc' na li Pabloe. Li Pabloe iyalbe ya'iic ti tspas xa ta

mantal crixchanoetic ti much'u st'ujoj ti Rioxe, ja' ti Jesuse ti i'ay xae. Iyal ti ja' onox sc'opla ti Jesuse ti ists'iba comel ti Moisese xchi'uc ti yan yaj'alc'optac Riox ti ta vo'nee, yo' xch'unic oe. Sob istambe yalel, ja'to ilaj c'alal ich'ay c'ac'ale. ²⁴ Oy jlom ixch'un ti c'usi iyal li Pabloe; oy jlom muc xch'un. ²⁵ Yu'un ti muc xch'un scotolique, c'alal chbatic xa'oxe, i'albatic yu'un li Pabloe:

—Yu'un onox yech ti c'usi i'albatic ti vo'ne moletique c'alal ich'amunbat ye yu'un Ch'ul Espíritu ti Isaías yaj'alc'op Rioxe:

Batan, ba albo ya'i lachi'iltaque:

Ja' yech liyalbe ti Rioxe:

²⁶ Ep to ta ech'el cha'iic lachi'iltaque pero mu xa'ibeic smelol.

Ep to ta ech'el chilic, pero co'ol xchi'uc mu xilic.

²⁷ Yu'un stoyoj sbaic.

Yu'un mu sc'an xictaic spasel li c'usitic chopole,

yech'o ti mu xcac' cuxlicuc ta sbatel osile,

xi ti Rioxe, xavut lachi'iltaque, x'utat onox ti Isaíase. ²⁸ Chacalbeic. Lavie ja' xa chich' albel ti much'utic ma'uc jchi'iltique ti ja' no'ox chac' jcuxlejaltic ti Jesucristoe. Ja' ta xch'unic —xi li Pabloe.

²⁹ Ti c'alal laj yal li Pabloe, ibat ti xchi'iltaque. Xalxalbe xa sbaic ech'el.

³⁰ Li Pabloe chib jabil ijaliy yo' bu isloc' nae. Ti much'utic tey c'ot vula'ajuque, iyotes. ³¹ Jamal iyalbe ti tspas xa ta mantal crixchanoetic ti much'u st'ujoj ti Rioxe, ja' ti Cajvaltic Jesucristoe. Jamal iyalbe sc'opla ti Cajvaltic Jesucristoe, muc much'u ipajesvan.